

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 26-వ తేది శుక్రవారము } No. 150
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩. } సంచిక ౧౫౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపుబోల్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వర్షము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును తద్దగానే ఔషుట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఒహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

భక్త-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది మద్రాసు అండు
నదరన్ మరాటా
రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

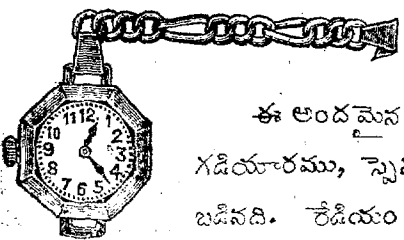
నోటీసు

ఇదినరలో ఈకంపెనీవారిచే ప్రచురింపబడిన మొదటి,
రెండవతరగతుల చార్జీ తగ్గుదల 1924 సం॥రం అక్టోబరు మొదటి
తారీఖునుండి ఆమలులోనికివచ్చును. వారముకడపట మద్రాసు
నుండి బెంగళూరికి, బెంగళూరినుండి మద్రాసుకు 1 వ తరగతి
టిక్కెట్లు మామూలు ప్రకారమే యివ్వబడును. అయితే రు 44
లకుబదులు రు 37లు మాత్రమే చార్జీ చేయబడును.

అతారీఖునుండియే మామూలుసములకొకసారి చొప్పున
మా 1924 సం॥రం నెం 49 రు కాలినిర్ణయ పుస్తకమునందు
98 పుటయందు 15 వ పేజీలో తెలుపబడిన ప్రకారము తగ్గు
దలరేటుచొప్పున యివ్వబడుచుండిన మొదటి, రెండవతరగతి
టిక్కెట్లు ఆసీనేయబడినదని యిందుమూలముగా అందరికీ తెలి
యజేయడమైనది.

దశరాపండుగకు గాను

ధర 1కి రు 6-0-0

ఈ అందమైన చేతిలో గట్టు
గడియారము, స్పెషలుగ చెయ్య
బడినది. రేడియం జ్వేలుతోను,
ఎనిమిదిమూలలు కలదియు చూచుటకు ఎంతయో
రమ్యముగను యున్నది. చేతికిగట్టుకొనుగొలుసుతో
కూడా పంపబడును. కి సంవత్సరములకు పూచీ
యియ్యబడును. త్వరపడుడు.

విలాసము: మా నేజరు తపాలుపెట్టె 27 మద్రాసు.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యం
గారి ఔషధాలయమును గురించి
మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రధానచం
త్రియగు డి॥ ఆనరబుల్ పానుగల్లు
రాజాగారి అభిప్రాయము:-

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔష
ధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు
సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూత్రము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధు
లకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల
గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారం
దరు పండితుని చికిత్సనలన తమవ్యాధులనుండి విము
క్తులైతిమని ఒప్పుకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా
స్వామిగారు చికిత్స చేసిన పిమ్మట మరల మూత్ర
మును పరిశీలించగా వానియందు తీవ్రపదార్థముల
జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదర్చబడిన
వానిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్)
బాగుగ పరిశీలించవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి మెల్ల పుడును బయము
కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

వి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమల్లిరోడ్డు.

కీల్ పాకు, మద్రాసు.

ఇంపీరియల్ సినిమా
హైరోడ్డు, తిరువళ్ళికే-జి

20.9.24 శనివారమునుండి 16.9.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30

శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడా ఆటలు.

ప్రాన్ సిస్ అండ్ రోజ్ మేరి తెబి.

13 ఆశ్చములలోనిది. 2 వ భాగము.

వెలింగుటన్ సినిమా
మాంబు రోడ్డు

20.9.24 శనివారమునుండి 26.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రం 6-15 ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు రాత్రి 9.30

మధ్యాహ్నము 8-15, మధ్యాహ్నము 8-15

బహుమతి యివ్వబడుటల శని, ఆదివారములందు మాత్రమే
విలువగలబహుమన వివ్వబడును.

మెట్రిగోరాండు

మిగులమందరమైన మేరిఫిల్ బిక్ మిక్స్ లి సాగనైస్రియుదు
నార్మకెట్టి పీర్వగుడోవయే మెట్రిగోరాండు.

మోహినీతైలము

కీ తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రు 0.12.0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇదిమనోహరమైన శ్రీమతి వివాహము, స్త్రీదీర్ఘాయు, శిశువు
గనులు మొదలగువారికి ముఖ్యమైన, విశ్రాంతినిచ్చును సుందరమైన
మోహలావణ్యములకు ప్రాపకు సురులుగా మనోహరముగ
బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు మనాసన
చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇతరు పొడుగు
వారలకుకూడా పరిమళము వ్యాపించును తలలోనుండును పుట్టి
నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు మనాసన ద్రవ్యములను చేర్చి
తియ్యబడుచేయుచి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడనీ
యిచ్చును. నేయేలకసావరిగించిన వివాహశైలియగుటకు
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు

సెలెక్టు కమిటీనివేదికము

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లుపై నివేదించుటకు నియమింపబడిన సెలెక్టు కమిటీసభ్యులము మేము యాక్రిందినివేదికమును పంపుచున్నాము.

2. ఈ బిల్లు 1924 జనవరి 22 వ తేదీ ఫోర్మ సెంటుజూజి గెజెటులో ఇంగ్లీషులోను ఫిబ్రవరి 12 వ తేదీని తమిళము, తెలుగు, కన్నడభాషలలోను 19వ తేదీని హిందూస్థానీలోను, మార్చి 4 వ తేదీని ఒరియాలోను ప్రకటించబడినది.

3. మద్రాసులో ప్రభుత్వమున 1924 ఏప్రిల్ 15 వ తేదీ సమావేశమై కమిటీనివారాలు ఉచక్రమండలములో జరుప తీర్మానించి అచట మే 8 వ తేదీ గురువారమునండియు పని ప్రారంభించెను. ఆరోజుమొదలు మే 28 వరకును వరుసగా విచారించెను. అంతట అచటజేసిన తీర్మానఫలితములను బిల్లులో తేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు యాకమిటీ నూచనలవలన రెవిన్యూకు నష్టము వచ్చునేమో జిల్లా ఉద్యోగులలో సంప్రతింపుటకును అవకాశ మిచ్చుటకై విచారణ వాసిరి.

మరల కమిటీ మద్రాసులో ఆగస్టు 18 వ తేదీ సమావేశమై 15, 16 తేదీలవరకుండి బిల్లు నెట్లు సిద్ధము జేయవలెనో ఆగస్టు 19 వ తేదీని సిద్ధముజేరి.

ఉచక్రమండలములో విచారణ చేసినపుడు మొదటి నాలుగురోజులను మద్రాసు భూస్వాములసంఘప్రతినిధి యగు ఏ. కృష్ణస్వామియ్యరు. గారిని విచారించుటతో సరిపోయెను. ఆయన పర్యవేక్షణ నెటియెట్లు నిచ్చినయెడల భూస్వాముల ఫితియెట్లుండునో దీర్ఘముగ చర్చించి అప్పుడువచ్చు వ్యాయసంబంధముగ తీర్మానములచెల్పి అట్టివానివలన వారికిగల హక్కులకు యీబిల్లువలన నెట్టినష్టము గల్గునో దెలిసి. జయపూరు మహారాజగారి ప్రతినిధినిగూడ కమిటీవారువిచారించిరి. ఆయన యీఎన్టీయూను బిల్లుక్రిందికి రాకుండ జేయవలెనని కోరెను. ఇంకను చాల మంది సాక్షులువచ్చి రయత్వారీ భూస్వాముల పక్షమున సాక్ష్యమునిచ్చి వారి లాభనష్టముల దెలిసి.

1 వ అధ్యాయము

4 పీఠిక:— ఇందు అసలున్న మాటలను మార్చి యీ కాసము నేల జేయవలయునో ప్రభుత్వమునకును ఇరిగేషన్ కును గల వ్యాయసంబంధముగ ఫితిగతులు వివరించి విశదము జేయబడినది.

5. క్లాజు 8:— మద్రాసు నిర్బంధ కార్మికకాసమును రద్దుజేయ నుద్దేశింపలేదు. కాని యది యాచరణలో బెట్టుటలో క్లాజు 86 లోని నిబంధనలకు బద్ధమైయుండవలసి యుండును.

6. క్లాజు 4 (3)— ఇరిగేషన్ ఆఫీసరులను పదనిర్వచనము మార్చుజేయబడినది. అందువలన యీచట్టము ప్రకారము అట్టిఆఫీసరు కిచ్చినఅధికారములను అంతకు తక్కువ రాంకు ఆఫీస రెవరును ఆచరణలో బెట్టుకుండ జేయబడినది.

7. క్లాజు 4 (4)— ఈబిల్లును కాసనిసభలో ప్రవేశ బెట్టినపుడు ప్రభుత్వమున కిందుగలహక్కులను నిర్దేశింప నుద్దేశింపబడినది. కాని యీహక్కులను చలాయించుటకు ముందుయెప్పుడయిననుసరే ముందుప్రకటింప వలయునని యుండెను. ఉచక్రమండలములో విచారణజేసినపుడు ప్రభుత్వాధికారము క్రిందనుండ ఇరిగేషన్ పనులవిషయమున అట్టిప్రకటన మవసరము లేదని ముందునిర్ణయము గావింపబడినది. ఇట్లు గావించుటలో ఎన్టీయూలోనున్న నదులకు ప్రవాహములకును, అట్లులేనివానికిని యేదైనాభవము సకారణముగ జేయవలగునను సమ్యక్ముతో జేయబడినది. 'ఇరిగేషన్ పనులు' అను పదనిర్వచనము జేయుటలో అందు ప్రభుత్వాధికారము నిరాక్షేపణగల నీటివనరులన్నియు జేరుననియు, అట్టి నిర్వచనమువలన ఆపనులన్నిటివిషయమునను ప్రభుత్వమువారు బిల్లుప్రకారము తమకు సంక్రమించిన అధికారములను చలాయించవచ్చుననియు నుద్దేశింపబడినది. కాని రాజధానిలోని జిల్లాలన్నిటిలోను అసలు ఫితిగతు లెట్లున్నవియో పరీక్షించిగాని యీనిర్ణయము బడయవీలులేదని తలంపబడినది. కమిటీ మరల మద్రాసులో సమావేశమయినపుడు యీనిర్ణయము నిలువబాలదని కనుగొనబడినది. ఏలనగా జమీందారీప్రదేశములలో పూర్తిగనున్న జలమయములపైగూడ ప్రభుత్వమువారు అధికారమును చలాయించుచున్నటుల జిల్లాఅధికారుల నివేదికబట్టి దెలిసెను. ఇందొకటి ముఖ్యవిషయమును గాంచగా యీవిషయమై పునర్విచారణ జేయవలసరము గాన్పించెను. పెరియాదునుండి నీరుపారుటను సరిజేయుట

కుంచుడిన పెరవై రెన్యూలేటరు ఎన్టీయూ సరిహద్దులలోనే యున్నది. అట్లైనను వానిని కట్టినప్పటి నుండియును దానిద్వారా ప్రవహించునీటిపై ప్రభుత్వమువారు అధికారమును చలాయించుచుండిరి. మొదలు 'ఇరిగేషన్ పనులు' అనుపదమును నిర్వచించినటుల యీరెన్యూలేటరుగూడ అందిమిడినను, ఆరెన్యూలేటరున్నచోట నీరుగూడ యిందుచేరజేమోయను నుద్దేశ్యముతో యీమార్పుజేసిరి. అట్లు జేరకున్నయెడల యిదివరకు వలె ప్రభుత్వమువారికి దానినుండి వచ్చు నీటిపై అధికారము లేకపోవచ్చును. ఇదివరలో చట్టమును గావించినప్పుడున్న అధికారములను హక్కులను భద్రముజేసికొనుట ప్రజాక్షేమము నాలోచించియే యని కమిటీవారి యేకైకాభిప్రాయమై యున్నది. కాని యీ అధికారముల నెక్కువజేయవలెనన్న అట్టిఅధికారమును వహించుటకు ముందుయిప్పుడున్న యజమానుల హక్కులను భద్రము జేయుటకు దగిన ప్రయత్నముల జేయవలెను. కావున 'ఇరిగేషన్ పనులు' అనుమాటకు మరల గావించిన నిర్వచనమునం దీవిషయములన్నియు జేర్చబడినవి.

మొదలు నిస్సంశయముగ ప్రభుత్వమువారి ఇరిగేషన్ పనులు అనువానికి వర్తించును.

రెండవది యీనిర్వచనము యాక్రిందివిధముగ వచ్చునటుల జేయవచ్చును.

(అ) 7 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనమాత్రముజేసి యిప్పుడు ప్రభుత్వమున కున్న అధికారమును హక్కులను అట్లే మారకుండునటుల చేయవచ్చును.

(ఆ) క్లాజు 8 ప్రకార మొకప్రకటనము గావించి, యితరప్రైవేటు యజమాను లున్నయెడల వారికున్న హక్కులను విచారించి రికార్డు జేయవలయును.

8. 'ప్రభుత్వభూమి' యను పదనిర్వచనమును పూర్తిగ వదిలివేసితిమి. అందువలన చట్టముయొక్క ఉద్దేశ్యమును గూర్చి అపార్థ మేమైన గల్గునేమోయని ఆపదము నుపయోగించుట నసలే మానితిమి.

9. క్లాజు 4 (7) ఈక్లాజులో చివరభాగమును వదిలివేసితిమి. కారణము 'యజమానుడు' అను పదనిర్వచనమునం దీ భాగము సరిగనున్నటుల గాన్పించలేదు.

10. క్లాజు 4 (12) 'జలాశయము' అనుపదనిర్వచనమునందు మురికినీరుపోవు కాలముగూడ జేర్చబడినది.

2 వ అధ్యాయము

సామాన్యహక్కులు, అధికారస్వీకరణము

11. క్లాజు 6:— ఈక్లాజును ముందు చితుతయారుజేయుటలో సర్ కె. శ్రీనివాసయ్యంగారిబిల్లునందు వలెనే ప్రభుత్వమునకు వనరుగల సామాన్యపుహక్కులను అధికారములను నిర్దేశించు నుద్దేశ్యముతో జేయబడినది. అట్టిసామాన్యవివరణము ఈజమెంటు ఆక్టులోనే గలదు. ఇంకను యిట్టివివరణముజేయుట అవసరమని మాకునోచెను. కాని ఇరిగేషన్ పనుల కట్టడము పోషణము అధికారముల విషయము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకుండవలసిన అధికారములను హక్కులను విధించుటకును, యిది వరకు ఆక్టులో దెలుపబడినవానికి తోడు అవసరమైన హక్కులనుమాత్రము దెల్పుచు యీక్లాజునందు జేర్చ నుద్దేశింపబడినది.

12. క్లాజు 7:— పైనక్లాజు 4(4) ప్రకారము గావించిన నిర్ణయము ననుసరించి, రాష్ట్రీయప్రభుత్వము ఒక్కప్రకటనము మాత్రము గావించి చట్టము గావించునాటికి ఏప్రిల్ 1 లోనున్న జలాశయములపై గగ్గియున్న అధికారములను హక్కులనున్నిటిని చలాయించునటుల జేయుటకై ఒకక్రాంతక్లాజు యీ సందర్భమునగూడ జేర్చబడినది.

13. క్లాజు 8:— ఈక్లాజును సవరించుచు అందుకు సంబంధించిన ప్రతిజిల్లా గెజెటులోను ప్రకటించుటకును ఆప్రకటనను కాసనసభలో ప్రకటించుటకును యేర్పాటు జేసితిమి.

14. క్లాజు 9:— అసలు బిల్లులోని 9, 10 క్లాజులకు సరిపోవును. ఆక్షేపణలను పరిష్కరించుట కిందు నిబంధనలు జేయబడినవి.

15. ప్రభుత్వమువారు జలాశయములపై అధికారమును స్వీకరింపకముందు ప్రైవేటు యజమానుల హక్కులను రికార్డు జేయువిధానమును గూర్చి 10 క్లాజు నిర్ణయించుచున్నది. ఈక్లాజు త్రిప్పిక్రాయబడినది.

16. 10, 11, 12 క్లాజులు వెనుకటి 12, 13, 14, క్లాజులైనవి.

17. 13వ క్లాజు వెనుకటి 15వ క్లాజైనది. హక్కుల రికార్డులో చేర్చగూడదని ఆక్షేపణయన్నయెడల దావాజేయుటకు కాలపరిమితిని ఒకసంవత్సరము జేసితిమి.

18. క్లాజు 14 ప్రకారము యేభూస్వామియొక్క ఇరిగేషన్ పనులపై అధికారముగాని ప్రభుత్వమునకు సంక్రమించునెడల ఆభూస్వాముల గూడ ప్రభుత్వముపై బడును. ఇందువలన వెనుకటిబిల్లు 10 వ క్లాజులో చివరభాగం విస్తరింపబడినది.

19. క్లాజులు 15, 16 నందు ఎన్టీయూలోని ఇరిగేషన్ పనులపై అధికారము ప్రభుత్వము వహించునెడల వారికిని భూస్వామికినిగల సంబంధముల విషయమునగల కష్టమును పరిష్కరించుచున్నది. ఈప్రయత్నము కొంతవరకు ప్రాతబిల్లు 24 వ క్లాజునందు జేయబడినది.

'ఎన్టీయూయొక్క భూగోళ పునరివ్వబడుటలో' అనిప్రయోగించుటలో మైనరు ఇనాములుగూడ చేర్చిననుద్దేశింపబడినది.

20. క్లాజు 18 ప్రాతబిల్లులో 8 వ క్లాజుకు సరిపోయినది. మరల సంస్కరించి జేసినచిత్తునుబట్టి కొంచెము మార్చబడినది.

21. క్లాజు 19 ప్రాతబిల్లు 11వ క్లాజుతో సరిపోయినది. చట్టము జేయునాటికి భూస్వాములకు గలహక్కులను భద్రము జేయునిబంధనలు అసలు బిల్లులో నున్నట్టివియేగాని ఆక్రమములో కొంతమార్పు జేయబడినది. కాని క్లాజుప్రారంభమున జేసినప్రకటనము ప్రకారము రిజర్వర్డు మాగాణిభూమిదారులకు క్రమముగ నీటివనతిగల్గు హక్కులను భద్రముజేయుటకై ప్రత్యేకముగ నొకక్లాజును జేర్చవలెనని మాకుసలహా యాయబడినది. ఈపని సలుక్లాజు (5)లో జేయబడినది. పెట్టభూమిదారులు గూడ 20 సంవత్సరములనుండియు వరుసగా సాగుజేయుచుండినయెడ యిట్టినీటిహక్కునే యిప్పుడు కమిటీవారుద్దేశించి సలుక్లాజు 6ను జేర్చిరి. ఇట్లుజేయుటవలన యిప్పుడున్న ఆచారమునకు భిన్నముగ బోవుచున్నారని కమిటీవారికి దెలియును.

22. సబ్ క్లాజు 6కు జేర్చిన మరతులు యీసంబంధక్లాజువల్ల ను దానిముందుదానికలను విధింపబడినహక్కులను హక్కుపోయినందువలన కంపెన్సేటు జేయబడిన భూములకు వర్తింపకుండ నిశ్చయింపనుద్దేశింపబడినది.

3-వ అధ్యాయము

నీటిసప్లై, అధికారములు

23. క్లాజు 20 ప్రాతబిల్లులో 17 వ క్లాజును బోలియున్నది. ఏదైన ఇరిగేషన్ పనులందు మార్పుజేసినయెడల చివరకు ఉత్తరువు జేయుటకుముందు అందువలన నష్టపడువార లాక్షేపణ దెల్పుకొనునటుల జేయుటకై యిది సంస్కరింపబడినది. సాధ్యమైనయెడల యెవరికిగాని మంచినీటివనరు పోయినపుడు మరియొకచోట వనరు జేయవలెనని గూడ ఒక ప్యారా జేర్చబడినది.

ఏదైన నీటిసప్లైయి మార్గమునుండి నీరు ప్రవహింపకుండ మాన్యుటకు ఇరిగేషన్ ఆఫీసరుగల అధికారముల నిరంకుశముగ నుపయోగింపకుండ జేయుటకు గూడ క్లాజు చివరకు ఒక నిబంధన జేయబడినది.

24. క్లాజు 21 క్రొత్తది. ప్రభుత్వమువారు రేపైన భూములను అధికారముక్రిందికి దీసికొని ప్రయోజనము లేకున్నయెడల ఆభూముల యజమానులకే తిరిగి యిచ్చివేయుటకు యీ చట్టమునందు నిబంధన జేయబడినది.

25. క్లాజు 22 గూడ క్రొత్తదే. ఈచట్టము ప్రకారము అధికారము గగ్గియున్నవానిపైగాక మిగిలిన ఇరిగేషన్ పనుల మరమ్మత్తును గూర్చి యీక్లాజు చర్చించుచున్నది. అట్టి మరమ్మత్తులు జరుగకున్నయెడల వానిక్రిందనున్న భూముల యజమానులకు పల్లము మెరక శిస్తుల భేదమును రెమిష నిచ్చుట కేర్పాటు జేయబడినది.

26. క్లాజు 23 క్రొత్తది. ఇందు ఇరిగేషన్, మురుగు కాల్యాలపైగా రాకపోకల యేర్పాటునకు సంబంధించినది.

27. క్లాజులు 24 నుండి 28 వరకును ప్రాతబిల్లులో 18 నుండి 22 వరకువలెనే యుండును.

4-వ అధ్యాయము

జలాశయములు

28. క్లాజులు 29, 30 యున్న ప్రాతబిల్లులోని 25, 26 క్లాజులను బోలియున్నవి.

29. క్లాజు 31 లో ప్రకటనల గావించుకాలము రెండు మాసము లుండవలెనని యెక్కువ జేసితిమి. 31, 22 క్లాజులలో దెల్పిన పనియంతయును జిల్లా కలెక్టరే జేయవలసియుండునెడల పరిపాలనా విషయములందు కష్టము లేర్పడునని మాకు తెలుపబడినది. కావున 'కలెక్టరు' పదమునకు ముందు 'జిల్లా' యను దానిని తీసివేసి ఆపనిని రెవిన్యూడివిజను ఆఫీసరు కిచ్చునటుల అంగీకరించితిమి.

30. క్లాజులు 32 మొదలు 37 వరకు ప్రాతర్విల్లులోని 29 మొదలు 38 క్లాజులవరకు వాని బోలియందును.

31. 38 వ క్లాజు క్రొత్తది. జలశయముల నిర్మించుటకై భూముల సంపాదించి చివరకు ఆ కట్టడము మానివేసినయెడల వానిని అమ్ముటకై నిబంధనము జేయబడినది.

32. 39, 40 క్లాజులు ప్రాతర్విల్లులో 34, 35 క్లాజులను బోలియందును.

33. ఇరిగేషను విల్లులోని 36 వ క్లాజును మేము ఇవలికివేసితిమి. కారణము రైతుల ఖర్చుపై నీటికాల్వలగట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి రధికారము గల్గియుండుట మాకిష్టములేదు.

34. క్లాజులు 41 మొదలు 43 వరకును ప్రాతర్విల్లు 37, 38, 40 క్లాజుల బోలియందును.

35. అసలు విల్లులోని 39 వ క్లాజు అసలే ఇవలికివేయబడినది.

36. 43 వ క్లాజులో, యీచట్టును వచ్చునాటికి ముందు నిర్మింపబడి జలదారుల యజమానులకు వానివలన క్రొత్త ఖర్చులు యీసెక్షనుక్రింద జరగకుండుటకై రక్షించుచు ఒక నిబంధన జేర్చబడినది.

37. క్లాజు 44 వెనుకటి 41 వ క్లాజేకాని ఎక్కువ అత్యవసరము గల్గినప్పుడు దానిక్రింద చర్య దీసికొన కుండునట్లుల కొంచెము సంస్కరింపబడినది.

5-వ అధ్యాయము

నీటిశెస్సు

38. క్లాజు 45:—ఇరిగేషను అవసరము లేనపుడు దానంతట నది సాగనయెడల అట్టిపంటకు శిస్తుజేయుట మాకిష్టములేదు గావున 'లాభకరముగ చాలియుండిన' అనుమాటలను 'అవసరము' అనుమాటకు ముందు జేర్చితిమి.

ఎ. బి. సి. ప్రావిజో నిబంధనలు కొన్ని విషయములలో నీరు బొట్టుబొట్టుగ వచ్చి సాగయ్యేభూముల యజమానులకు పన్నుగట్టుకుండ రక్షించుట కుద్దేశింపబడినవి.

(ఎ) నిబంధన బావులుగల భూములకు యిదివరకు ప్రభుత్వపు టుత్తరప్రకార మిచ్చిన హక్కులనే భద్రము జేయుచున్నది.

(బి) నిబంధన, యీ నీటివలన మాగాణిపంటగాని నీటి వసతివలన పెట్టపంటగాని వేసినపుడే పన్నుగట్టవలెనని చెబుచున్నది.

(సి) నిబంధనప్రకారము ప్లేటఫర్మలలో నున్న భూములు ప్రభుత్వాధికారమువచ్చుటకు ముందు కొంచెముకొంచెము నీటివసతివలన సాగనయెడల పిదప ఆవిధముగ సాగుజేసినయెడల పన్ను విధింపరాదు.

(ఇ) నిబంధన ప్రకారము భూఖామందు తన ఎప్లేటు సరిహద్దులలో లేని నీటిని తనభూముల లాభమునకై ఉపయోగించుకొనుటకు వీలగునట్లుల హక్కు లెక్కువ జేయబడినవి.

(జి) నిబంధనయందు వైన 19 వ క్లాజుప్రకారము హక్కులు సంక్రమించిన మాగాని భూములనుగూర్చి చర్చింపబడినది.

జే. కే. యల్. నిబంధనలందు సెక్సువిధింపకుండ నిషేధింపబడిన యితరవిషయము లన్నియు చెబుపబడినవి.

39. క్లాజు 45 (2) మరల చిత్తు తయారు చేయబడినది. ఇందు సెటిల్మెంటు ప్రకటన యనుసరింపబడెను; సెటిల్మెంటు కాలములో క్రొత్తకాలవ వేయుటవలన లైన్ గల్గినయెడల యెక్కువ సెక్సు విధింపవచ్చును.

40. క్లాజు 45 (3) నీటిసెక్సురేటులను విధించుటలో కమిటీ మూడు ప్రత్యామ్నాయము నాలోచింపవలసియుండెను. ఇట్లు నూచింపబడెను.

(1) ప్రభుత్వపు టుత్తరప్రకారము రేట్లను నిర్ణయింపవచ్చును. వానిని కాసనసభలో ప్రకటింపవలెను.

(2) కాసనసభలో సంగీకరించుచు తీర్మానమును జేసినగాని వాని నాచరణములో పెట్టరాదు.

(3) అప్పుడప్పుడు రేట్లను విల్లు రూపమున పెట్టి సభలో కాసనముగనుటలు జేయవలెను.

ఈమూటిలోను చివరది బాగా తగియున్నట్లుల కమిటీ హరంగీకరించిరి. ఈచట్టును గావించినప్పుడున్న రేట్లనే మరల క్రొత్తవిల్లుజేసి కాసనసభలో చెప్పువరకు నుంచునట్లుగూడ రానింపబడెను.

41. క్లాజు 46. అసలువిల్లులో 43 (2) క్లాజుగనుండిన రెండవ సబ్ క్లాజును దీసివేసితిమి. దానిని 108 వ క్లాజునందు పన్నులు సెక్సులు పనులుజేయుటకు సంబంధించిన దానిలో జేర్చితిమి.

42. క్లాజు 57 ప్రాత 44 వ క్లాజే దావా హక్కుగల మరతులకు కుభ్యముగ చెలియునట్లుల జేయుటకు మేము క్లాజును సంస్కరించితిమి.

6-వ అధ్యాయము

ఇరిగేషనుకాల్వల నిర్మాణము

43. క్లాజు 48—ఈక్లాజులో పోషణ యను మాటను తీసివేసితిమి. పోషణపనులకు మాత్రము ప్రత్యేకముగ నిబంధనలవసరమని మేము తలంపలేదు.

44. క్లాజు 50:—49 వ క్లాజు ప్రకారము నోటీసు యిచ్చినవారి అంగీకారముమాత్రము బడయవలయునని మేము జేసితిమి.

45. క్లాజులు 48 మొదలు 56 వరకును అసలు విల్లులో 45 మొదలు 53 వరకు బోలియందును.

6-వ అధ్యాయము

ముంకినీటి కాల్వలు

46. ప్రభుత్వమువారే ముంకినీటి కాల్వల నిర్మించుటకును వాని వలన నలభి ము నొం ది న వా రి పై సంవత్సరము న కింతకని రేటు విధించి అట్టికాల్వలకై ఖర్చును కొంతయో అంతయో పూడునట్లుల జేయుటకు మేముక్రొత్త అధ్యాయమును జేర్చితిమి.

ఈఅధ్యాయమునందలి క్లాజులు బర్యాకాల్వల చట్టులోని 61, 62, 63 సెక్షనుల ననుసరించియుండును.

7 అధ్యాయము

ఎప్లేటులలో నుచితముగ సాగగు భూముల నిర్ణయించుట

47. క్లాజు 60 (3) 1923 జనవరి 1 వ తేదీలోపల వేసిన దావాలను పోషకుండజేయుటకు మేము నిబంధనజేసితిమి.

48. క్లాజు 61:—ఎప్లేటులలో సెక్సువిధింపకుండ నుచితముగ సాగుజేయదగిన భూమిని నిర్ణయించుటకు ప్రత్యేకనిబంధనజేసితిమి. కాని యట్టినిర్ణయము జేయుటకు కొన్నివరకుల సేగ్వరచితిమి.

49 క్లాజు 61 (4) భూస్వాములకును రైతులకును గల హక్కులతో యీక్లాజు నిబంధనలకు యెట్టిసంబంధము లేదని విశదముగ చెల్పుటకై యీక్లాజును మేము జేర్చితిమి.

8 అధ్యాయము

కంపెన్సేషను లిచ్చుట

50. క్లాజు 62 (1వ ప్రావిజో)—దావాతెచ్చుటకుగల వాయిదా లెక్కపెట్టుట నష్టముగల్గిన నాటినుండిగాని ఆజేరించిన పని జరిగిన నాటినుండి కాదని తలంచి ఆప్రకారము మేముక్లాజును సవరించితిమి.

51. అసలు విల్లులో 56 క్లాజు ప్రావిజో (2) (ఎ)ను వదలివేసితిమి. ఈచట్టునుజేసిన పిదప నీటిహక్కుల బొందినవారికి ఆ స పై యి ఆ వి చ్చి న్న ము గ నుం డ ద ని నిబంధనజేయుట వలన ప్రజాలాభకరముగ నుండునని మేము తలంపము. క్లాజు 19 (5) నిబంధనల ప్రకారము రెజిస్ట్రార్ల మాగాణి భూములకు అవిచ్చిన్నముగ నీటివసతిగల హక్కునిచ్చి యుండినపుడు అట్టిభూములకు కంపెన్సేషను నీయకుండ విధించిన నిబంధనను మేము వదలివేసితిమి. మాగాణిపన్ను విధించినంత కాలమును కంపెన్సేషను నీయవలసియుండును.

మెట్టభూమిగ రిజిస్టరుచేసిన దానికి 19 (6) నిబంధన ప్రకారము నీటిపైయి అవిచ్చిన్నముగ జరుగునపుడు 10 రెండ్లు సాగుపోయిన దప్పు ఆహక్కుపోజాలదని మేము నిబంధన జేసితిమి.

52. క్లాజులు 14, 15, 16, 22 లలోని నిబంధనల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు మరమ్మతుల జేయజాలునన్న కంపెన్సేషను నీయకూడదని యున్న నిబంధనను మేము దీసివేసితిమి.

53. రెవిన్యూ గ్రాంట్లైన నిచ్చినయెడల యీక్లాజు నిబంధనలవలన దానిని లేకుండజేయ నుద్దేశింపలేదని 62 వ క్లాజు చివరవిశదము జేయుచు నోకటి జేర్చితిమి.

54. క్లాజు 68 (1)—ల్యాండు అక్విజిషను ఆఫ్ఫీసుమాత్రము ననుసరించి మార్కెటుధరను గట్టుటకు ఆనవ్యయగల్గిన లేదీ యప్పుడు యెట్లుండునో జూడవలెనని కంపెన్సేషను యిచ్చేనాటి కెట్లుండునో దానినిబట్టి యుండరాదని మేము తలంచితిమి. త గ్గి పో యి న మొత్తమును సంవత్సరం నికరం లాభ మెంత తగ్గిపోయెనో దానికి 20 రెట్లు గట్టవలెను.

55. క్లాజు 70:—క్లాజు 20లో 3వపార్సరా నిబంధనల ననుసరించి 70వ నిబంధనను కొంచెముగ మేము సవరించితిమి.

దాని ప్రయోజనము నీజిరాపమున కంపెన్సేషను నిచ్చుటకు మాత్ర ముద్దేశింప బడెను;

9 అధ్యాయము

56. ఈకాసనమునందు కార్మిక నిర్బంధ కాసనమునందలి నిబంధనలనే మరల జేయుట యిష్టములేకపోవుటవలన యీ అధ్యాయమును మేము పూర్తిగ మాన్చితిమి. కాని 86 క్లాజును 10వ అధ్యాయము జూచినయెడల యీ అధ్యాయమును, వచ్చే అధ్యాయమును మించనంతవరకు ప్రాతచట్టును నిబంధనలేని రిం చునని తెలియగలదు. ఇరిగేషను కాల్వలకు అవసరముగమరమ్మతుల జేయుటకు కావలసిన వస్తుసామగ్రినిమాత్రము బొందుటకు యీ అధ్యాయమునందు నిబంధనలు జేయబడినవి.

10 అధ్యాయము

57. ఈ అధ్యాయమును చాలవరకు సంస్కరించితిమి. రాజధానిలో జిల్లాఅధ్యక్షులను ఆచారము వేర్వేరుగ నున్నది. ఒకజిల్లా ఆచారము మరియొకజిల్లాకు వర్తింపనని చెప్పవీలు లేదు. కావున అలవాటుప్రకారము చేయువనిని గూర్చిన ధర్యములను విచారణజేసి ప్రకటింపవలెనని తీర్మానించితిమి.

58. క్లాజు 76 విచారణ జేసినపిదప యేదోట్ట యెట్టి పనులు ఆచారమునం దుండెనో ఆపనులనే జేయించునట్లుల ప్రకటింపవలెనని గూడ 76 వ క్లాజులో సేర్పాటుజేసితిమి.

59. ఆప్రకటించిన అలవాటు ఆప్రజేక్షమున లేదని యెవరైనను దావాజేయునట్లు 77 వ క్లాజులో నిబంధన జేసితిమి.

60 క్లాజులు 78, 79—కుడిమరమ్మతు పనులు జరుపుటకు గ్రామపంచాయితీ సాసమున మరియొకరి నెవరినైన నిర్ణయించుటకు మేము వీలుజేసితిమి.

61. క్లాజు 79—ఈఖర్చులను నిబంధన ప్రకారము పరిష్కారముజేయకుండ భూమి విస్తీర్ణమునుబట్టి బాధ్యతగలవారి వద్ద వసూలుచేయుటకు గూడ నిబంధన జేయబడెను.

మరమ్మతులు జేయవలసిన దని తెలుపబడినవారు చాల మంది కోరినయెడల ఆపనులను ఇరిగేషను ఆఫీసరే జేయునట్లు ల.గూడ నిబంధన జేయబడినది.

62. క్లాజు 82—ఆచేసిన పనులకైన ఖర్చునీయనివాని వద్ద పెనాల్టీని యిచ్చిడిమాత్రము వసూలుజేయుటకు తగ్గించితిమి.

63. క్లాజు 83(1)వారి మరమ్మతులకుగాక సంవత్సరపు సెక్సును విధించుటకు ప్రభుత్వమునకుగల అధికారపు నిబంధనను మేము తీసివేసితిమి. అట్టి సెక్సును భూముల యజమానులు చాలమంది కోరినమాత్రమే విధింపవచ్చును.

64. క్లాజు 85—ఈ అధ్యాయము క్రింద పనులుజేసి వ్యయముజేయు డబ్బును పరిపాలించుటకై కొన్ని నిబంధనలుండవలెనని తలంచి అట్లేజేసితిమి.

65. క్లాజు 86—ఈ చట్టును జేసినపిదప మద్రాసుకష్టమరీ లేబరుఆఫ్ఫ్ ఆచరణను కొంతవర కీనిబంధన తగ్గించును. ఈ చట్టునుక్రింద ఇరిగేషను కాల్వలుగాని వానివిషయమున ఆచట్టును ఆచరణలోనుండును. కాని యీచట్టునునందు నిర్ణయింపబడిన ఇరిగేషను కాల్వలు పొర్లి పారటకుండ నిర్బంధముగ కూలిపనులుజేయ నవసరమగుటవలన యీనిబంధనలు ఆచరణలో నుండును. 9, 10 అధ్యాయములలోని నిబంధనలవలన ఆచట్టులోని యితర నిబంధనలు త్రోసివేయ బడును.

11 వ అధ్యాయము

ఇరిగేషను పంచాయితీ సంఘములు

66. క్లాజు 87—పంచాయితీలందు అచట కాపురముండు యజమానులే సభ్యులుగ నుండవలెననియు, వారులేనపుడు భూమిసాగు జేయుచు రుండవలెననియు, మేమునిబంధన జేసితిమి.

67. క్లాజు 90(డి) పంచాయితీలు అడ్డుపడకుండ ఆచారము ప్రకారము వచ్చుచున్న హక్కులను భద్రము జేయుటకై ఒక క్లాజును ప్రవేశ జేర్చితిమి.

68. క్లాజు 92 (1)—పంచాయితీ ప్రకారమునకు 10 రూపాయలు పెనాల్టీ జేయునట్లుల తగ్గించితిమి. ల్యాండు రెవిన్యూ బాకీలను బోర్డుద్వారా రాబట్టుకొనుటకు నిబంధనల జేసితిమి.

69. క్లాజు 95 ఏదైన తప్పజరిగిన ఒకపంచాయితీపోయి మరియొకటి యేర్పడునట్లుల వినియోగజూచు సంస్కరించితిమి ఆ పంచాయితీగూడ మరల తప్పజేసినయెడల అసలే రద్దుజేయ నట్లు 95 (2) క్లాజులో నిబంధన చేసితిమి.

70. క్లాజు 98:—అవసరమైనచోట్ల జిల్లా ఇరిగేషను బోర్డులను నిర్మించుట సేర్పాటు చేసితిమి.

12-వ అధ్యాయము

71. క్లాజు 102(సి) — ప్రభుత్వమునకు అప్పీలుజేసికొనుటకు కొంతకాలమునకు లిమిటేషను బట్టినది నిర్ణయించితిమి. లిమిటేషను బట్టినప్పటినుండి కాపీలు దిప్పించుకొనుటకుగూడ కాపలసిన కాలమును దీనివేయుదుగూడ నొక నిబంధనను జేర్చితిమి.

13-వ అధ్యాయము

నేరములు, పెనాల్టీలు

72. క్లాజు 103 — అసలు బిల్లులో చెల్లబడిన గట్టు, కాల్యమిందుగ జంతువులను బోనిచ్చినందులకు పెనాల్టీలవిధించునట్టిదియు, పశువులు ఆగట్టుమీద పేసినందుకు పెనాల్టీ వేయునట్టియు నిబంధనలదీసివేసితిమి. కలెక్టరు నిషేధపు టుత్తువుజేసిన ప్రదేశములలో చెట్టునుపొదలను తొలగించుట వ్యాయవిరుద్ధమని గూడ మేము విధించితిమి.

73. క్లాజు 107: — నిబంధనకు వ్యతిరేకముగ బోయిన యెడల ఇరిగేషనుకువేయు పెనాల్టీని సాధారణముగ వేయు నీటిసెక్యును 5 రెట్లు వేయుటకు తగ్గించితిమి.

74. పాతబిల్లు క్లాజు 99: — 80వ క్లాజు నిబంధనలందు టుదలన యాక్టాజును మార్చివేసితిమి.

75. క్లాజు 108: — నీటి సెక్యు రేట్లనుగూర్చిన నిబంధనలనుగూర్చిన క్లాజును దీసివేసి చట్టవిరుద్ధముగ నుపయోగించబడిన నీటికై వేయు పన్ను రేట్ల సెక్యును జేసితిమి.

76. ఈబిల్లును మరల ప్రకటింపబడెనని నూచించుచున్నాము.

- (సం):—సి. పి. రామస్వామిఅయ్యర్,
టి. ఆర్. వి. కామ్రే,
సి. పాకెస్సు,
బి. రాజకాశేకర్,
ఓ. తనికాచలంచెట్టియార్,
పి. టి. రాజన్,
కే. వెంకటరెడ్డినాయుడు,
యం. క్రెస్టన్ నాయర్,
టి. వి. రామలింగం,
సి. వి. వెంకట్రామణిఅయ్యంగారు,
ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు,
ఆర్. శ్రీనివాస్,
పి. వి. గోపాలన్,
యస్. వరదాచారి,
వి. మధ్వరాజు,

- * యి. జ్యోతి, లేన్,
- * పి. సుబ్బారాయన్,
- * యస్. ఆర్. చై. అంకినేనుప్రసాద్,
- * బి. మనిస్వామినాయుడు,
- * కే. సీతారామరెడ్డి,
- * పి. సి. ఎతిరాజునాయుడు,
- * సి. వి. యస్. నరసింహారాజు,
- * పి. యస్. శృంగారపు,
- * పి. కలీపుల్లాసు హాయి,
- * యాహ్యుఅలీ,
- * బి. యం. హెడ్డి,
- * పి. శివరావు,
- * టి. యం. నరసింహారావు,
- * పి. పెద్దెరాజు,
- * పి. వి. భానోజీరావు,
- * విశ్వనాథదాసు,
- * పి. యస్. మారాంజం.

* ఈ గుర్తుపైట్టినవారందరూ ప్రత్యేకాభిప్రాయముల చెప్పిరి.

సెలెక్షు కమిటీ సభ్యుల ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

టి. యం. నరసింహారావుగారు

1. మద్రాసు కార్మిక నిర్బంధశాసనమును పూర్తిగ రద్దుజేసియున్న నిబంధనలను ఫలవంతముగ నుండునట్లు యా బిల్లు 9 వ అధ్యాయములో మరల ప్రవేశపెట్టుట నాకీష్టము. ఆ అధ్యాయములో వానిని వదిలివేయుట నాకేమియు బాగుండ లేదు. క్రొత్తక్లాజు 86 వది విషయములను మరింత అధ్యాన్నము జేసినది.

2. క్లాజు 6 ఉన్నట్లు బాడ ఈమెంటు చట్టములో నిర్వచించబడిన ప్రభుత్వాధికారములను అరిగివేయుచున్నట్లు గా నిచ్చించుచున్నది. ఉద్దేశ్యమియ్యవచ్చును. ఇరిగేషను శాసనముక దానిని సర్వస్వాప్తముగ జేయునపుడు యేమాత్రము దాచకుండ ప్రభుత్వమునకుగల అధికారములను హక్కులను దొప్పట అవ సరము. ఇట్లు జేయుచున్నయెడల యాక్టాజువలన కష్టముగల్గి వ్యాజ్యములదాకా రావచ్చును.

3. 20 క్లాజునందు నోరులేనిప్రజల కుపప్రదము గలుగ జేయు చిహ్నములు గొన్ని కాన్పించును. కొందరు పలుకుబడి గలవారు మొరపెట్టుకొనగా ఒక సాగుమూలమును మరియొక చోట జూపకుండ తొలగింపవచ్చును. మార్చవచ్చును. లేదా నీటిపై నీటి తగ్గింపవచ్చును. ఇట్టిది జరుగకుండ తన కట్టుదిట్ట ములులేవు. క్రొత్తవి కట్టుటకుగాని, మార్పుజేయుటకుగాని, ఉన్నవానిని మూసివేయుటకు గాని, ఇప్పుడున్న హక్కును పోకుండజేయు నుద్దేశ్యముతోనే లేక యిప్పుడున్న నీటిమూలము నభివృద్ధిజేయుటకో మాత్రము చేయవలయును. ఈక్లాజులో 'సాధ్యమైనచోట్ల' యను మాటలలో భేదముగాన్పించుచున్నది.

4. ఇరిగేషను ఆఫీసరుకు ఆజ్ఞాసరమని తోచిన నీటి కాలవను నిర్మించుటకు చర్యజరపబడునని 30 వ క్లాజునందు చెల్లబడినది. ఏకో యనుకపోతున్నగాని ప్రజలకు దురుకు బుట్టినేరదుగాన ఆ ఆఫీసరు నీటికాలవను నిర్మింప తిరస్కరించినపుడు దానిపై అప్పీలుజేసికొనుట కేర్పాటుచేయవలెను.

5. నీటి సెక్యు అధ్యాయములో—45 వ క్లాజు-యేవో ఒకటి రెండు వరదలకు నీరుపయోగించుకొన్నపుడే గాక పంట కంఠకును నీరుపయోగించుకొన్నపుడే నీటి సెక్యు విధించునట్లు నిబంధన జేయవలెను. ఎన్నిపంటలు వేసినను సవత్సరమునకు భూమిపన్నుతోగూడ తక్కి మాగాజిపన్నుకు 1½ సాయులున్న యెక్కువవేయకుండ సబ్ క్లాజు (జి) లో నిబంధన జేయవలెను.

6. దత్తవంశములవంటి కరువునపుడు ప్రదేశములలో రక్షణముగ నుండుటకై నీటిసెక్యూ యేర్పాటుజేయునట్లు నొక నిబంధనజేయుట సంపూర్ణముగ ఇరిగేషను శాసనమందుండుట వాంఛనీయమైయున్నది. ఈవిధి ప్రభుత్వముమీదగలదు. బిల్లులో నిలిపి అధ్యాయమును బాడప్రజారక్షణమునకై నీటికాల్యాల నేర్పాటుజేయుట ప్రభుత్వవిధిలో జేరవలెను తలంచుటలేదని భయముగలుగుట కవకాశముండును.

65 వ క్లాజులో కలెక్టరు అనుటకుబదులు 'గవర్న మెంటు' అనుపద మెటు పూరింపబడెనో తెలియలేదు. ఈయేర్పాటులన రైతులకు యేమియు లాభములేకపోవును.

7. 9 వ అధ్యాయములో పనివాతలను పనిజేయించుటను గూర్చిన నిబంధనలను తీసివేయుట మంచిపనియని నాకు తృప్తి కలుగలేదు.

8. కుడిమరమ్మతులో రక్తస్పీకంపను కొద్దిగ పెరిగిన దానిని మాత్రము దీసివేయుట కేర్పాటు జేయవలెననిగాని పెద్ద పెద్దగ పెరిగిన వానిని గాదని 10వ అధ్యాయములో జేర్చవలెను.

9. బోర్డుస్టాండింగు ఆర్డరు 7,8,10,85, ఇరిగేషనుకును, చెరువులు త్రవ్వించుట మరమ్మతులకును సంబంధించినవి యా బిల్లులో జేర్చినయెడల నుపయోగముగ నుండును.

* * *
సి. వి. యస్. నరసింహారావుగారు
యాహ్యు అలీగారు

1. 'రెగ్యులేషను' అనుపదము 6,7,8 క్లాజులలో ప్రయోగింపబడినది. ఆపదమున కర్తవ్యమో నిర్వచించుట అవసరము. 6 వ క్లాజులో రెగ్యులేషను అనుపదము నీటిని త్రవ్వించుచి పంచుటకు వర్తించును. 7, 8 క్లాజులలో నీటిని యెక్కువ ఉపయోగ కరముగ దుబారాగాకుండ నుపయోగించుటకును, అందరకును సమముగ పంచి పెట్టుటకును వర్తించును.

142 'కంట్రోలు' అనుపదము 4 వ క్లాజులోను (4) సజ్జ క్లాజులోను 7, 8, 10, 14 క్లాజులో నుపయోగింపబడినది. కంట్రోలుకు సంబంధించిన వివిధకార్యములు III అధ్యాయము లో చెల్లబడినవి. రెగ్యులేషను పదముకన్న కంట్రోలు పదము విస్తారముగల్గియున్నది. ఇందు నీటిని పంచుటలో నేర్పాటు, నీటివనరుల నిర్మాణము, అభివృద్ధి, మరమ్మతు, మార్పు, మూసివేయుట, ఇరిగేషను కాల్యము మార్పుట మున్నగున వన్నియు జేరవచ్చు. ఇప్పుడున్న శాసనము ప్రకారము ప్రభుత్వము వారికి పర్మిటెంటు, ఈనాం సెటిల్మెంటులవలన ప్రత్యేక హక్కులుగల భూస్వాముల ఇరిగేషను కాల్యాలపై కొద్దిమాత్రము అధికారము గలదు. సర్ శంకరనాయుడు గారిట్లు విధించిరి:— "ప్రభుత్వమువారు రయిత్వారీ గ్రామములలో నెలకొని హాని గలుగకుండ నీటిని పంచుటకు యేర్పాటు చేయుహక్కు గల్గి యున్నారని నమ్మెదము. కాని జమీందారీ గ్రామములలో మాత్రము వారికట్టి హక్కులేదు."

సర్ సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారిట్లుజెప్పిరి. "పర్మిటెంటు సెటిల్మెంటు క్రింద నీటిపై మొత్తము విషయములో నేగాక నీటిమూలముల విషయమున గూడ హక్కుగల్గియున్న జమీందారీవిషయములో వారిఅధికారము లేనిదే యెట్టిమార్పు గాని సవరణగాని జేయవలెను. కారణము ప్రభుత్వమువారే జమీందారుకు యంతకప్పుము గట్టవలెనని నిర్ణయము జేసి యిచ్చివేసిరి.

రయిత్వారీ భూములవిషయమునమాత్రము ప్రభుత్వమువారు తమ యిష్టమునచ్చినట్లు నీటిపై మూలములవిషయమున మార్పులను జేయవచ్చును."

ఈకంట్రోలు యెట్టిదండనలయనో 7, 8 క్లాజులలో బాగుగ చెల్లబడినది. భూస్వాములకు జెందిన జలాశయములపై ప్రకృతిసిద్ధములుగాని, వేరుగ త్రవ్వకొనినవిగాని ప్రభుత్వము వారిధికారమును వహింప గోరునెడల వారు 8,9 క్లాజులప్రకారము అట్లే జేయవచ్చును. ఒకసారి అట్టి అధికారమును బడయునెడల తమనీటివనరులవిషయమున సెట్లు జేయువచ్చురో అట్లే జేయవచ్చునో: వారియిష్టమువచ్చిన కాల్యలను నిర్మింపవచ్చును. ఇరిగేషను కాల్యలను అభివృద్ధి చేయవచ్చును, మార్పుచేయుచు, మూసివేయవచ్చును. కాని అందువలన భూస్వామి కేమైన నష్టముగల్గినయెడల కంపెనీషను నీయవలసియుండును. ఫీచర్స్ కేసులో, ప్రకృతిసిద్ధములగు ప్రవాహములపై ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిమతమునకై అధికారము వహింపవచ్చును. కాని అందువలన యితరత్రా అనీటి నుపయోగించుకొనువారికి నీరు తగ్గి నష్టముగలుగకుండ మాత్రము బాడవలయునని విధింపబడినది. ఫీచర్స్ కేసునందు చెల్లబడిన విధులతో యాబిల్లు నిబంధనలను జాగ్రత్తగా పాల్పించుచియుండవలె యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారికి యెక్కువఅధికారము లీయవలెపెట్టినట్లు తెలియును. భూస్వాములకు ప్రత్యేకముగగల హక్కులతోగూడ ప్రభుత్వమువారు శాశ్వతము గలుగజేసికొనవచ్చును. ఈ అధికారము ఒక్కప్రకృతిసిద్ధముగ ప్రవహించు జలాశయములపట్లనే గాదు. పారకుండెడు ప్రకృతిసిద్ధముగ జలాశయములకును, వేరు యేర్పాటుజేసికొని సాగుజేసికొను వానిగూడ వర్తించును. ఇప్పుడున్న ప్రకారము శాసనమును బాడ అకంట్రోలు అనుపదమును 4వ క్లాజు (4) (ఎ)లో దిద్దినట్లు నిర్వచించుట అన్యాయముగ నుండును.

8. భూస్వాములకు జెందిన నీటివనరులపై, ప్రకృతి సిద్ధములుగాని, కట్టించినవిగాని, అధికారమును గల్గియుండుటప్రజాభిమతమునకని స్పష్టముగ చెల్లబడుటచేత బిల్లులోపభూయిష్టమని చెప్పవలయును. ఈనీటివనరులపై జమీందారీ రైతులును ప్రభుత్వభూములరైతులును మామంపే మావని పోటీబడిన దృష్టాంతములుగలవు. ఆరటిహారీరారు ఒక కాలవనుండి తన ఎట్టేటులోనే ఒక క్రొత్తకాలవను గట్టుటవలన క్రిందిపైపున్న గ్రామములలోని ప్రభుత్వపు భూములరైతులకు నష్టము గలిగినట్లు చెల్లబడినది. విశాఖపట్నం జిల్లాలో బొబ్బిలి ఎట్టేటురైతులు నాగవల్లిపది తగ్గియున్నపుడు కట్టబడిన నీటిని ఎట్టేటుకాలువలకు త్రవ్వకొనుటవలన క్రిందిపైపున్న ప్రభుత్వ గ్రామములలోని భూములకు నష్టముగల్గుచుండెను. సెల్లూరుజిల్లాలో ఆగవారం చెరువు నిండి పొల్లినవూడలనిండు ప్రభుత్వము చెరువుగలదట. ఆగవారంజారులు తమచెరువును బాగుజేసికొని నీరు పొర్లి ప్రభుత్వపు చెరువులోనికి పోకుండజేయు ప్రయత్నించి విజయనగరం ఎట్టేటులోగూడ ఆలోపలనే ఒక అనకట్టగ క్రొత్తకాలవ త్రవ్వ ప్రభుత్వభూములలోనికి పోవు నీ త్రవ్వ ప్రయత్నము జేయబడినది. దృష్టాంతములెన్నోనిగలవు. పై చెప్పినవానిని బాడజమీంద

కర్తవ్యాలహరి

వెల నీ! 1-కి అ. 6 వి. పి సమా 0-11-0

ఈ గ్రామము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చిమ్ముకాదుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి కంటనే నయమగును. 1,2,3 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అన్నుతాంజనము డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

దారి రైతులకును ప్రభుత్వ గ్రామములలోని రైతులకును స్వల్ప భూములను గూర్చిన తగాదాలను నిర్మూలించును. ఇటువంటి కేసులన్నిటిలోను జమీందారీ రైతులు తమకున్న హక్కులను మించి పోయిరాయను విషయమును తగిన సివిల్ కోర్టు నిర్ణయించవలసి యుండును. ప్రభుత్వమువారికైనను ఆ గ్రామములెట్లున్నవో చాలవరకు చేష్టలు చేయింపలేకపోయినపుడు జమీందారీ గ్రామములను పరీక్షించుకొనిరి. కాబట్టి జమీందారీ హక్కును అమలుపరుచుకొనుకొని ఆస్థానమున వచ్చినందువలన ప్రభుత్వస్థితి జమీందారు దానికన్న యేమాత్రమును యెక్కువలోనిది గాదు. ప్రభుత్వమువారికి విషయములలో భూస్వామిగనుండి యాచటము ప్రకారము అధికారములను చలాయించుచు జోక్యము కలుగజేసికొనుట ఆశించుచుదిగాదు. పైదెల్పిన తగాదాలను పరిష్కరించుటకు వారట్టి జలాశయములపై అధికారము వహింపరాదు. నీటిని పంపించుటకు జమీందారును తనహక్కు నీటిపైగలదని స్థాపించుటకు సివిల్ కోర్టుకు బోవునటుల జేయరాదు. కావున తగినపని ప్రభుత్వమువారుగూడ సాధారణపు భూస్వామివలెనే సివిల్ కోర్టులో తమకుగల అధికారమును స్థాపించుకొనవలయును. ఇవన్నియును సివిల్ హక్కులయగును. జమీందారు నీటిను పయోగించు కొనుటలో తనకు గల హక్కులను దాటెనని నిర్ణయించుకొనినప్పుడు తనకు నీటిని నిబంధనల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారి అధికారమును చలాయించెదననియు, ఇప్పుడున్న కానములను వలె జమీందారీరైతుల లాభములు రక్షించుటలేదనియు, యిప్పుడున్న యిరిగేషను కాల్యాల నభివృద్ధి జేయుటలో గాని ప్రాజెక్టు నేర్పాటు జేయుటలో గాని జమీందారీరైతుల లాభములను బోగొట్టవచ్చుననియు భయముగలుగుట స్వాభావికము. కావున ప్రభుత్వమువారు యాచటము ప్రకారము తమకు సంక్రమించిన హక్కులను ప్రజాభిమతిపై వినియోగించెదరుగాని ప్రభుత్వ గ్రామముల అధికారమును జూపుటకు గాదని స్పష్టముగ చెల్లవలయును. ఏదైన ప్రాజెక్టుగాని ఇరిగేషను కాల్య యభివృద్ధి గాని తలపెట్టినపుడు, అందువలన ఎట్టి ట్టులో సాగుగాల ప్రదేశములకుగూడ గ్రాసనము ప్రకారము గాగ్రంట్లీ గావలయును.

4. గవర్నరుగారు యీసారి కాసనపట్ట ప్రారంభోత్సవమును జరుపుచు నిట్లు జెప్పిరి. "సాధ్యమైనంతవరకు ప్రత్యేకపు హక్కులను పునరుద్ధరించు వానిని రక్షించుచున్నదేమిటో నేనా ప్రభుత్వము పనిజేయుచుండును... ప్రభుత్వముయొక్క యుద్దేశ్యము ప్రైవేటు హక్కులనుగా జేయుటగాదని కాసనపట్ట గుర్తించునని నమ్ముచున్నాను..."

ఇట్లు ప్రత్యేకస్థలముల గౌరవించు వామి యిట్లు నిబంధనలలో యెంతవరకు సత్యముగ గాన్పించునో పరిశీలించుటవసరము. ఎట్టి సరిహద్దులలోనున్న మైనరు ఈనాముల విషయములోను నదుల నీటి సుపయోగించుకొను హక్కులవిషయములోను, బాపతు మాగానివిషయములోను గల ప్రత్యేకస్థలములు చాలవరకు అనవసరముగ జోక్యము కలుగజేసికొనబడినవి.

(5) నెటిల్మెంటుకు పూర్వమున్న మైనరు ఈనాములు ఎట్టి సరిహద్దులలో నున్నవని ఇరిగేషను పనులకు ఎట్టి ట్టులో భాగముగ జూడవలయును. ఈనాములు చెల్లించు క్వీట్ రెంటు లేక కట్టుబడి పర్సనెంటు నెటిల్మెంటుపై జమీందారీలో కేర్వబడినది. ఈమైనరు యీనాములు అవియున్న గ్రామభాగముగను. నీటి సుపయోగించుకొను హక్కు జమీందారీ గ్రామములోని జామీనుభూముల కన్నటులనే యుండును. ఈ ఈనాములను ఎట్టి సరిహద్దులలో కేర్వబడునో యెడల 7,8 క్లాజుల ప్రకారము ప్రకటన జేసి వానిపై నీటిని పంపించుటకును, నీటిమూలము జమీందారీదే ప్రభుత్వమువారిదిగానున్న యెడల ఆట్టి యీనాముల మాగాని భూమికి రిజర్వర్షుగాగాని భూమికి యెక్కువనీటితీరువ గట్టనక్కరలేదు. అట్టివారికి నీటిని పంపించుటకు జమీందారుకు కాసనముబట్టి యెట్టి హక్కును లేదు. ఆయెక్కువయున్న ప్రదేశమునకు నీటిని పంపించుటకునే ఈనాదారు హక్కును సంపాదించియుండవచ్చును. ఇది భూస్వామికి 7,8 క్లాజుల ప్రకారము నోటీసు బంపుటకు ముందే జరుగవచ్చును. అట్టి హక్కును ముందు పొందకున్న యెడల జమీందారు నీటినిచ్చుటలేదని తీర్పును పొందుటకు హక్కుగలదని అంగీకరింపవచ్చును. కాని యీట్లు నిబంధనల ప్రకారము ఆ భూములపై సాగునున్న నీటిమూలమునుగూడ ప్రకటించునెడల ఈనాదారుకు భూస్వామి కన్న యెట్టి హక్కులున్నను రిజర్వర్షు మాగాని యీనాములకు సాగుజేసినదానికి నీటితీరువ నీయవలసియుండును. అట్టి భూముల కంత

నీయవలెనను విషయము 19 వ క్లాజు (5) సబ్ క్లాజు ప్రకారము ప్రభుత్వము లెక్కలలో మాగాని క్రింద రిజర్వర్షున వానినిబట్టియే నిర్ణయించబడును. 45 వ క్లాజు (2) సబ్ క్లాజు యీ నీటితీరునను జేయకుండ నిషేధించువానిగూర్చి చెప్పుచున్నది. దీనినిబట్టిచూడ రిజర్వర్షు మాగాని భూమి మాత్రము నిషేధించబడెనని తెలియును. కావున ఎట్టి ట్టులోనుండి, ప్రభుత్వమునకు జెల్లదని సాగుమూలములను సాగును 8,9 క్లాజు ప్రకారము ప్రకటన జేయుటకు ముందు సాగును పెద్ద ప్రదేశము నెటిల్మెంటుకు పూర్వమున్న మైనరు యీనాములు గూడ నీటితీరువను జెల్లించుటకు నిషేధించవలెను. సర్వే కే. శ్రీనివాసయ్యగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లులో ఒక సాగుమూలము క్రిందనున్న మాములు పల్లములయొక్క అట్టికాలవక్రింద సాగును పెద్ద ప్రదేశముగ భావించవలెను. ఈనిబంధన నెటిల్మెంటుకు పూర్వపు యీనాములకు వర్తించును. కావున ప్రకటనమునాటికి సాగు జేయుచున్న ప్రదేశములకును నీటితీరువ లేకుండవలయునని ఆయన కోరిక యొందును.

6. నదుల హక్కులు - 19 వ క్లాజు నదుల హక్కులను గుర్తించుటలేదు - నదుల ఒడ్డుననుండు భూములయజమానుల హక్కులు స్వాధీనములందు దృఢము చేయబడినది. ఇండియను ఈజ్ మెంటు ఆక్టు సెక్షన్ 7 లో నదుల ఒడ్డుననుండు భూముల భూములకు అట్టి భూములకు నదులలోని నీరును క్రిందపెట్టుచు భూముల కెట్టి నదులను గలగలకుండ నుపయోగించుకొనవచ్చుననిగలదు. ఇట్టి హక్కు యిది వరకు ను పయోగించబడెనా లేదా యని ఆలోచించుకుండనే యీ హక్కును చలాయించవచ్చును. అయితే యీ కాసనము గావించిన పిదపగాని 8 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనము జేసినపిదపగాని యీ నదుల ఒడ్డుననుండు భూముల భూములకు ఆనీటిని యాతం గట్టువచ్చునాయనియే విచారించవలయును. 19 వ క్లాజు నిబంధనల ప్రకారముగూడ ఆనదియొడ్డున నుండు భూముల భూములకు యికముందట్టి హక్కును చలాయించరాదని తెలియుచున్నది. 19 వ క్లాజు వివరణమునందు అట్లు పయోగించుకొను నీటిని భూమికి పైగా నొక కాలవకుండ దీసికొనవలెనని గలదు. ఈనీటిపై ప్రభుత్వమువారి జేయవలెను. నీటిని తీసికొనుట యనగా ఆవ్యక్తి తనకు హక్కుగలదని ఉపయోగించుకొనుటయగును. నీటిని పైకితోడి కాలవకుండ పంపించుటయు గూడ నిందువచ్చును. ఏమైనను తీసికొనిపోయిన లేక తీసికొనిన అనిరెండు నుంచిన అనుమానము తీరును. పైకి నీరుతోడిగాని ఉపయోగించుకొనవచ్చు గాని తోడుకుండ నీరు తీసికొనరాదని జెప్పవలెను. ప్రభుత్వమువారి అధికారము వహించుటవలన హక్కుల నిచ్చుటగానేరదు. లేదా యితరుల ఆస్తి హక్కులను కాశేయుటగానేరదు. ఇంతేగాక యితరుల స్వతస్సిద్ధముగ నున్న హక్కులను చలాయించుటకు నాటకంబెట్టజాలరు. నదుల ఒడ్డుననున్న భూములలో ఆ నీటిక్రింద మంచి మంచి పంటలు పండింపబడునని అనుభవమువారి దెలిసినదే. ఇప్పుడు జమీందారీ రైతు అట్టి హక్కును చలాయించుకుండ నెట్టి ఆటంకమును లేదు. అట్లు పయోగించుకొనునెడల యెట్టి పన్ను నీయనక్కరలేదు. కాని యీ కాసనము గావించిన పిదప ఆనది నీటిని యే విధముగ గాని ఉపయోగించుకొనకుండ ఆటంకము గలుగవచ్చును. ఈ కాసనము జేయుటకు ముందుగాని వినియోగించునెడల అది నీలగును. ఏమైన లాభకరముగ నుండు హక్కులు తొలగించునెడల కంపెన్సేషను జేయబడును. ఈ కంపెన్సేషను విషయమై 62 వ క్లాజులో విశేషముగ చెల్లవలెను. ఈ విషయమున నీటిని సర్వే కే. శ్రీనివాసయ్యగారి బిల్లుతో బోల్చిన పాడుగనున్నదని చెప్పవలెను. ఆయన బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచు కంపెన్సేషను మార్గమునుండి నదుల హక్కు నిచ్చుచున్నట్లును, నీటిని యిచ్చుచున్నట్లును తిప్పకుండ ఆటంకం పెట్టుటకు హక్కు లేదనియు ఆయన చెప్పెను. ఆయన బిల్లులో 55 వ క్లాజు (2) సబ్ క్లాజు యిట్లు జెప్పుచున్నది.

"ఈ భూమియున్న ఎట్టి ఆ ఇరిగేషను మూలమునకు దగ్గరలో ప్రక్కలో ఆనుకొనియున్న గాని తప్ప, ఇరిగేషను మూలము స్వభావినిగ్ధముగ ప్రహింపవలసిన ప్రవాహములైన యెడల అట్టి హక్కు చెల్లనేరదు."

7. బాపతు పల్లము - 19 వ క్లాజు (6) వ సబ్ క్లాజు నందు ఎట్టి భూమికిని అట్లు కాని దానికిని చాల భేదమును దీయుచున్నది. ప్రభుత్వపు కారాంతి భూమిగాని మైనరు ఈనాముగాని ఎట్టి ట్టులో నున్నను ప్రభుత్వ గ్రామములలో నున్నను 20 యెండ్లు కాలవక్రింద సాగునయెడల నీటి హక్కు

బడును. కాని జమీందారీ రైతు భూమి పట్టికు లెక్కలలో మెరక క్రింద నుండి 20 యెండ్లు సాగునను నీటి హక్కు గాదు. నెల్లెక్ మిట్టి నివేదికములో 2151 ప్యాచాలు జదివినయెడల అట్టి భేదము జేయనట్లుగాన్పించునుగాని అట్లు గాదు. 19 వ క్లాజును జాగ్రత్తగ పరిశీలించినయెడల అట్టి భేదము గాన్పించును. అట్టి భేదముల మేమియో గానరాదు. గోదావరి కృష్ణా డెల్టా క్రింద జమీందారీ భూములు పట్టికు అక్కాయలలో మెరక క్రింద నున్నవి డెల్టావచ్చినప్పటినుండియు నీటి సాగునున్నవి. నీటి హక్కు చాల విలువైనది. అట్టిది వారికియుటలేదు. కంపెన్సేషను జేయకుండ మామూలుగ వచ్చుచున్న నీటిని తీసివేయవచ్చును. మైనరు ఈనాం యజమాని 20 సం॥ములకు పై ప్రభుత్వము నీటి సుపయోగించినయెడల పట్టికు లెక్కలలో మెరక గవేయబడిన దానికి నీటి హక్కు గల్గును. రెంటికినిగూడ నీటితీరువ యిస్తేనే నీరు పయోగించబడును. దేవున యిస్తే వచ్చే హక్కు యేమియు లేదు. ఎన్నియో సం॥ములు సాగుజేసియుండ ఈ నాదారైనను జమీందారీ పైతెనను నీటి నీయకుండ జేయరాదని చెప్పువచ్చును.

8. క్లాజు 8 ప్రకారము ప్రభుత్వము వారు నది యంతటిమీదగాని కొంత మీదగాని అధికారము గల్గియుండవచ్చును. ఇతర రాష్ట్రములలోని ఇరిగేషను కాసనములు నదులలో కొంత భాగములపై మాత్ర మధికారమున్నవి. నది యంతటిపై అధికార ముపరమైనపుడు కేసులు వచ్చునని చెప్పవలెను.

9. దాముకట్టుటకు గాని మరియొక్క ఇరిగేషను కాల్య దీయుటకు గాని కలెక్టరు అధికారము నీయకున్నయెడల భూమి భూమందు యేమి చేయవలెనో 8 వ క్లాజులో నేమియు జెప్పలేదు. ఉత్తరువును తీర్పును పొందు యుక్తముగానవుడు భూమి భూమందు తన హక్కును స్థాపించుకొనుటకై సివిల్ కోర్టుకు బోవునటుల విలుజేయవలయును.

10. 18 వ క్లాజు ప్రకారము ఎట్టి సరిహద్దులలో భూమి కాలవగూడ యాయజేసిన భూమి భూమందు జేయవలెను. ఎట్టి సరిహద్దులందు వేలవ కొప్పు కొనుటలేదని ప్రభుత్వము పైవేయవలెనది. ఎట్టి సాగునదుల గావలసిన కాలవలనుగూడ ఎట్టి సరిహద్దులలో బాటు యిచ్చెదరని సాధారణముగ ననుకొందురు. కిక్కురున్నయ ప్రభుత్వమువారి వద్ద నుండునుగాన ఎట్టి సరిహద్దులలో బాటు కాలవలు గూడ యాయజేసిన రుజువు జేయు భారము ప్రభుత్వమునకే వదిలివేయవలెను. ఎట్టి సరిహద్దులలో భూస్వామికి సాగునదులు బోలేదని వారే రుజువు జేయవలెను. ఇట్టి అసాధారణ సిద్ధాంతము రుజువు జేయుట వారి బిధియేయెప్పుడు. ఈ రుజువు జేయు భారమును సర్వే శ్రీనివాసయ్యగారి బిల్లు అసలే తీసివేసెను. ఈ హక్కు నిచ్చినను యాయకున్నను ప్రకటనకు ముందు వినియోగించునెడల పూర్తిగ నీయవచ్చును. అన్ని విషయము లందును నీటి మెత్తమును జట్టియుండును. అది కాల్యాల పట్టుదాని సనుసరించియుండును. మెమెరాండములో ఆయన యీ క్లాజులను ప్రాప్తి టరకే యెక్కువలాభముని దెల్పెను.

"(1) అంతము త్రమును నిజముగా నుపయోగించుకొన్నను లేకున్నను ఉపయోగించుకొను మెత్తమునకంతకును ప్రాప్తి టరకు హక్కుండునని గుర్తించబడినది.

(2) వారెంతో ద్వికాల ముపయోగించినను నీటి హక్కు నిచ్చుచున్నది. వారు స్వాధీన ప్రకార ముపయోగించుచున్న నీటి సుపయోగించుటకు వారి కెట్టి ఆటంకము నుండదు.

(సర్వేషము)

నోటీసు

బందరు రాబరున్స్ పేటలో "ది కృష్ణా మోటారు ట్రాన్స్ పోర్టింగు" కంపెనీ లాల్ గారు బందరు నుంచి బెజవాడ రోడ్డు మీద నడుపుటకు లైసెన్సులుగల ఒక ఫోర్డు బస్సు కారున్నా, రెండు ఫోర్డు ప్లజరు కారులున్నా వాటికి సంబంధించిన యావత్తు పనిముట్లలో నున్నా ఆధైర్యముతో కట్టబడిన జంకురేకుల పెద్దలో సహా యీ నెల 28 ఆదివారం వగలు 11 గం. ల గాయితో పట్టికు వేలము వేయబడును. పాటవరతులు పాటకాలముండే తెలియపర్చబడును. కావలసిన వివరములను బందరులో మా ఆఫీసుందు తెలిసికొనవచ్చును.

బందరు, } వల్లూరు వెంకటప్పారావు,
22-9-1924. } మేనేజరు.

మహాత్ముని మహోపవాసది

నేడు తొమ్మిదవ దినము

నాయకుల సభ నేడే ప్రారంభమగును

మహాత్ముని బసమరియొక బంగళాకు మార్చబడెను

చాలమంది నాయకులు వచ్చిరి. మహాత్ముడు చాలసేపు కూర్చుండజాలడు. పరుండియుండియే బిసెంటుగారితో మాటలాడెను. శాంతివికాసములు పెచ్చినవి. రాత్రి బాగుగనిద్రపట్టెను. దేశమందంతటను ప్రార్థనసభలుజరిగెను.

మహాత్ముని స్థితి

25 వ తేదీ

దేశమునం దన్నిభాగములనుండియు తంతి వార్తలధికముగా మహాత్మునకు వచ్చుచున్నవి. ఉపవాసదీక్షను మానవలెనని అందఱును కోరుచున్నారు. 25 వ తేదీ ఉదయమున డాక్టరు బిసెంటుగారు మహాత్మునిబసకువచ్చిచూచిరి. మహాత్ముడు పరుండియుండిగనే అచట కూర్చుండి 10 నిమిషములు ఆమె మాటలాడెను. ఆయనకంటె స్వరము చాల మందగించినది. లేచి కూర్చుండుటకుగూడ ఆయనకు ఓపికలేకుండెను. నిన్నటినుండి సాయంకాలము బండిలో పికారుగూడ నిలిచిపోయినది. డాక్టరులు కూడదనిరి. అందువలన సాయంకాలము మహాత్ముని పైడాబా (మిడ్లె)మీద కూర్చుండబెట్టుచున్నారు. డాక్టరుల ప్రకటనము

“నిన్నరాత్రి మహాత్మునికి బాగుగా నిద్రపట్టెను. పగలుగూడ కొంతసేపునిద్రపోయెను. రక్తవటిమ (ప్రమరు)యును నాడియును యథాప్రకారముగానే యున్నవి” అని నిన్న 25 వ తేదీ సాయంకాలమున డాక్టరులు అన్నాది, అబ్దులు రహిమాను గార్లు ప్రకటించిరి.

నాయకుల సభ

నేడు (26 వ తేదీ) ప్రారంభమగును

నేడు మధ్యాహ్నము కి గంటలకు నాయకుల సభ ప్రారంభమగును. 2 గంటలకే ప్రారంభమగునని యిదివరకు ప్రకటించిరి. కాని యిప్పుడు కి గంటలకు మార్చిరి.

ఇష్టాగోష్ఠిసభ

ఢిల్లీకి వచ్చిన నాయకులయిష్టాగోష్ఠిసభ 24 వ తేదీని 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నముగూడ జరిగెను. వారు కొన్ని విశాలసిద్ధాంతములను నిర్ణయించి రని తెలిసినది. రెండురకముల తీర్మానములను సిద్ధపరుచుటకు వీ రొక ఉపసంఘమును ఏర్పరుప దలచిరి. మతధర్మములనుగూర్చి ఒకరకముతీర్మానములును సమష్టినిగూర్చి యింకొక రకముతీర్మానములును సిద్ధపరుపబడును. మార్క్సిలు, సన్యాసులు, పండితులు మున్నగువారే చాలమంది ఆతీర్మానములకు ఉపపాదకులుగను అనువాదకులుగ నుండురు. ఈరీతిగా డార్జిలింగ్ నిర్మాణమునకు మతగురువులసంఘ మెత్తురువబడును. 26 వ తేదీ ఉదయమునగూడ యిష్టాగోష్ఠిసభ జరుగును. అప్పుడు మరొకొన్ని విషయములు చర్చింపబడును. డాక్టరు బిసెంటుగారును సరళాదేవి చౌదరాణిగారును వేర్వేరుగా నైకమత్యమును గూర్చి కొన్నిసూచనలను వ్రాసితెచ్చిరని తెలిసినది

గాని వానిని వెల్లడిచేయలేదు. బిసెంటుగారి సూచనలు ముక్తసరుగా నున్నవాయు అవియే చర్చకాధారము కాగలవనియు వింటిమి. రెండుమతముల అతివాదులును (మార్క్సిలు-సన్యాసులు) వానినిబట్టి చర్చ సలిపెదరు. అధ్యక్షనిర్ణయ మింకను జరుగలేదుగాని హాకీం అబ్దులుఖాను, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగార్లలో మొకరెన్నుకొనబడవచ్చును. మోతీలాలుగారికి ఆంగ్ల భాషయు ఉరుదుభాషయుగూడ వచ్చును. ఆ రెండుభాషలలోనే ఉపన్యాసములన్నియును జరుగునుగాన పండిత మోతీలాలుగారే అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడవచ్చును. 24 వ తేదీని ఇష్టాగోష్ఠిసభ డాక్టరు అన్నారీగారి గృహమున జరిగినది. ఆసభకు శ్రీమతి సరోజినీ, పండిత జవహరలాలు, మాలానా మహమ్మదాలీ, కాజల్లీ, బాబూ రాజేంద్రప్రసాదు గార్లు మున్నగునాయకులందఱును వచ్చిరి. “నిర్ధారణగా రాజీ కుదురువరకును సభను నిలుపగూడదు. ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచి వెడలిపోవుట అవివేకము” అని మాలానా అబ్దులు కలాం అజదు, డాక్టరు కిచ్చు, పండిత జవహరలాలుగార్లును మరి పెక్కుమందియును గూడ తెలిపిరి.

కార్యదర్శి ప్రకటన

సభకువచ్చువారు భోజనములకును బసలకును స్వయముగానే ఏర్పాటు చేసికొనవలెను. ఆంగ్లేయ పద్ధతిని భోజనము కోరువారికి రోజుకు బసకు భోజనమునకును చెరి 12 రూపాయలును, దేశీయపద్ధతిని శాశాహారమును కోరువారికి బసకు భోజనమునకును రోజుకు చెరి 2 రూపాయలును, మాంసాహారమును కోరువారికి 2½ రూపాయలును వ్యయమగును. ధర్మశాలలలో అద్దె లేకుండ బసలు ఏర్పాటుచేయబడును. అచట నంటచేసికొనుటకును లేక సరసమైనధరకు భోజనమును తెప్పించుకొనుటకునుగూడ ఏర్పాటుచేయబడును. కాంగ్రెసు వలంటీరులు రైలుస్టేషను వద్దనుండి సభకొరకు వచ్చువారికి కావలసిన సహాయము చేసెదరు. రైల్వేస్టేషనువద్ద నున్న దేశీయఫలాహార గృహమువద్ద సన్యాససంఘసభ్యులుగూడ కొందరుండురు.

ఈసభలకు ప్రేక్షకులను రాసీయరు గాన ఆహ్వానముల వందుకొని వచ్చువారు తమపేరులను ఢిల్లీ కూచాచలందులో నందు కార్యదర్శికి తెలియజేయ ప్రార్థింతులు.

25 వ తేదీనుండి టిక్కెట్లు యియ్యబడును. ఆనాడు కూచాచలందులో నున్న కార్యాలయము వద్దను 26 వ తేదీని పగలు 10 గంటలు మొదలు

మధ్యాహ్నము 1 గంటవరకును సంగమేనాటక శాలవద్దను టిక్కెట్లు దొరకును” అని సభాదర్శి ప్రకటించెను.

భారత హిందూమహాసభ

భారత హిందూమహాసభ కార్యసంఘ సమావేశముగూడ 28 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగును.

25 వ తేదీ తంతివార్త

“నిన్న (21) రాత్రి బాపూ (మహాత్ముడు) బాగుగా నిద్రించెను. బలహీనతవలన నీరస మధికమగుచున్నమాట నిజమే గాని చిత్తశాంతియును వికాసమును సంపూర్ణముగా నున్నవి. 25 వ తేదీని గూడ కొన్ని ముఖ్యలేఖలను బాపూ స్వయముగాచదివెను. ఒకముఖ్యమైన లేఖనుగూడ వ్రాసెను. చెప్పి వ్రాయించుటకంటె స్వయముగా వ్రాయుటయే సుఖపుగా నున్నదని బాపూ తెలిపెను. 24 వ తేదీని కూర్చుండి 100 X జముల నూలు వడికెను. కాని నేడు (25) కూర్చుండి వడుకగలదని తోచదు. బాలీసు కావలెనని యిదివరకే అడిగెను. రాజగోపాలాచారి వల్ల భాయి పట్టులుగార్లు 25 వ తేదీని బాపూను చూచి మాట్లాడిరి. “బాగుగాభోజనముచేసినవానివలెనే బాపూ మందహాసముచేయుచు వచ్చినలేఖలనుగూర్చి మాటలాడెను” అని రాజగోపాలాచారిగారు తెలుపగోరిరి” అని ఢిల్లీనుండి అహమదాబాదు నవజీవను పత్రికకు 25 వ తేదీరాత్రి తంతివార్తవచ్చెను.

25 వ తేదీ రాత్రి చాలమంది వచ్చిరి

కాల్కానుండియు కలకత్తానుండియు రైలుబండ్లు అర్ధరాత్రికి ఢిల్లీ చేరును. నిన్నరాత్రి రెండరైలుబండ్లలోను చాలమంది నాయకులు వచ్చిరి.

మెట్రాపోలిటను, ఆర్డరు మూరు(స్ట్రెట్సుమరు పత్రిక సంపాదకుడు), దేశబంధుదాసు, దాసు సతీమణి, పండిత మనసమోహన మాలవ్యా, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, లాలాబజజతిరాయి, లాలా హంసరాజుగార్లును భారతశాసనసంఘ (అసెంబ్లీ) సభ్యులు కొందరునువచ్చిరి. వారిలో కొందరు మైదాను హోటెలులో బసచేసిరి.

మహాత్మునిబస మార్పులు

ఢిల్లీదర్వాజావద్ద నున్న మాలానా మహమ్మదాలీగారి గృహముననుండి గాల్పులింకులవద్ద నున్న మాలానాగారి బంగళాకు నేడు (26 వ తేదీ) ఉదయమున డాక్టరుల ఆజ్ఞానుసారము మహాత్ముని మార్చిరి. మాలానా మోతాలీగారు మహాత్ముని చెంత నున్నారు. ఇప్పుడు దినదినమును గుహాత్ముని నీరస మధికమగుచు డుటచే గతవారమునంకు వలె నికమీదట హెచ్చుమందితో మాటలాడజాల రని తెలుపబడెను. (అ. ప్రె.)

ఇతర సభలు

నటరాజనుగారు

నాయకులసభ ముగియవరకును మహాత్ముడు ఉపవాస దీక్షను వదలవగును. సమయమును చక్కగా కనిపెట్టి పడునెరిగి మైదుపెట్టుటలో మహాత్ముని కెవ్వరును సాటికాజాలరు. సభ కొన్ని పక్షముల ప్రతినిధులును వచ్చుచున్నారు. ఆంగ్లేయులకును భారతీయులకును సఖ్యము కుదురువరకును హిందువులకు మహమ్మదీయులకును వివాద లంతరింపవు అని కీలక చంద్రావర్మగారు తెలుపుచుండెడివారు ఇప్పుడు మహాత్ముని తన వ్యాసమున దేశీయలను ప్రార్థించుచు ఆంగ్లేయులను గూడ చేర్చెను. మెట్రాపోలిటను రైలు రివరెండు వెస్టుకలు గా రీసభకు వచ్చుమందులలో చాల విశేషమున్నది ఇట్టిసభ

యిదివరకెన్నడును జరుగలేదనియే చెప్పవచ్చును. మహాత్ముని తపమప్రదే ఫలింపినదని చెప్పటకు ప్రజలలోను వాయవ్యలోను కలిగిన సంఘటనలు ప్రబలివచ్చినవి. సభాపర్యవసాన మేమై నను సభలు జరుపుటలననే మతసామరస్య సమస్య కర్తవ్యకమున ప్రాముఖ్యము కలిగినది. అది సామాన్యరాజకీయసమస్య కాదని విదితమైనది. మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్షను వదిలి సభకువచ్చి చర్చ లో పాల్గొనవలెను. అను తీర్మానమును సభవారు మొట్టమొదట నామోదించి పునీయిస్తుంది. ప్రధాననాయకుడు 15 దినముల పైండి పుష్కలపవాసము లొనరించుచుండి తక్కినవారుభోజనము చేయవలెననిన నది వారికి చాలకష్టముగా నుండకపోదు. వారి విషయము నాలోచించియైన మహాత్ముడు సభముగియునంతవర కును ఉపవాసదీక్షను మానదగును. మహాత్ముడు సభకు రాగలిగి నచో సభవలన అద్భుతముగు లాభము కలుగుట కవకాశముండును. మహాత్ముడు రానిచో పలువురు పులుత్రోవల త్రొక్కుట సంభ వింపవచ్చును సంతయును కలుగుచున్నది. అని నటరాజునగారు సోమలు రిఫార్మరు పత్రికకు వ్రాసిరి.

బొంబాయి వర్తక సంఘమువారి తంతివార్త

దేశమున మతసామరస్యమును కలిగింపగల వారిలో మీరే ప్రధానులు అట్టిమీ రందులకే యిప్పుడు ప్రాణముల నర్పిం చుచున్నాడని సంసిద్ధులై తిరి. కాని మీజీవితము దేశమున క మూల్యముగా నున్నదిగాన మీరీదీక్షను వదిలవలెనని యీసంఘ మువారు కోరుచున్నారు. అని బొంబాయివర్తక సంఘమువారు మహాత్మునకు తంతివార్త నంపిరి.

లక్నో - ఆలిఘరు

24 వ తేదీ లక్నోలోను ఆలిఘరులోను ప్రార్థన సభలు జరిగినవి. మామూల తీర్మానము లామోదించబడెను.

బొంబాయిలో స్త్రీలసభ

25 వ తేదీ సాయంకాలము బొంబాయిలో స్త్రీలసభ జరిగినది. చాలమంది హిందూ మహిళలు పాల్గొని స్త్రీ లాసభకు వచ్చిరి. "జ్ఞానకొలది భారతీయుల మేలుకొరకుమీరి ఓర్వోప వాసదీక్షను మానవలెనని యీసభవారు కోరుతున్నాడు." అని తీర్మానములుగూడ నామోదించబడెను. మతసహనమునుగూర్చిన తీర్మానములుగూడ నామోదించబడెను. ఆ తీర్మానములక్రింద 2000 వందల స్త్రీలు సంతకములుచేసి మహాత్మునకు పంపిరి.

లాహోరులో సభ

24వ తేదీరాత్రి లాహోరు కాంగ్రెసుసంఘమువారి ఏ ర్పాటుప్రకారము బహిరంగసభ జరిగినది. అన్ని మతములవారును వచ్చిరి. ప్రార్థనలు తీర్మానములు జరిగినవి. లాలా దునిచందుగా రధ్యక్షత వహించెను. డాక్టరు సత్యపాలుగారు ప్రధానతీర్మా నమును ఉపపాదించిరి. మరిపెక్కుమంది ఉపన్యసించిరి.

కొచ్చిలో వర్ధంతిసభ

25 వ తేదీని కొచ్చిలో బహిరంగసభ జరిగినది. మహా త్ముని వర్ధంతి స్మరణచిహ్నముగా నూలుసంఘము (స్పిన్నింగ్ క్లబ్బు) నెర్పరచిరి. కరూరు నీలంతనబుద్ధిగా రీవిషయమున చాలకృషి సలిపిరి. "తీర్థరాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డువారి ఏర్పాటుప్రకారమే యీ సంఘ మేర్పరచబడెను. ద్వారకదాసు. గోవిందశర్మ, బహు లాయన, రామస్వామిఅయ్యులుగార్లు మున్నగువారు 20 మంది నూలుసంఘమున చేరిరి. ప్రతిసభ్యుడును ప్రతిదినమును అరగం బునేమై నూలు ఇడుకవలెను. నెలకొకసారి 8000 గజముల నూలు భారతఖద్దరుసంఘమునకు పంపవలెను. సంఘమున సభ్యు లుగా చేరనివారికిగూడ నేతనేర్పదరుగాని వారు నెలకొకసారి తప్పకుండ ప్రతికోజనను అడుగు అరగంటనేపు నూలువడుతుమ నేమికోనుటకు పూచేపడవలెను. ఉదయము 5 గంటలుమొదలు రాత్రి 10 గంటలవరకును సంఘమందిరమును తెరచియుండు దును. నేవునా లొకరచట ఎల్లప్పుడు నుండును. ఎన్నాకులం లోగూడ నిట్టిసంఘము నెర్పరచెదరు.

కల్లికోటలోసభ

25 వ తేదీ సాయంకాలము కల్లికోట పురమందిరమున నాగి అనుగ్నాగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. ప్రార్థనలు తీర్మానములు జరిగినవి.

బొంబాయి పార్శ్వమతగురువులతంతివార్త

మీరు దీర్ఘోపవాసదీక్షను బూనవలసి వచ్చినందులకు మే చాల చింతించుచున్నాము. ఇందువలన అమూల్యముగు ప్రాణమునకు తొందర కలుగు నే తాయని భ్రమించుచున్నాము. మతసామరస్యమును కలిగింపు విషయమున పార్శ్వమతమువారు సర్వవిధముల మీకు తోడ్పడెదరు. మీఉప

వాసముమీమ సద్యఃఫలప్రదముగను గాక అని కోరెదము" అని బొంబాయిలో పార్శ్వప్రధాన మతగురువు లిద్దరును మరిపెక్కుమంది పార్శ్వప్రముఖులును మహాత్మునకు తంతివార్త నంపిరి.

డిల్లీసభ

డిల్లీలో అన్ని మతములవారును 22 వ తేదీని సమావేశమై ప్రార్థనలు తీర్మానములును చేసిరి. (అ. ప్రె)

దండకము

(కుందేరు వెంకటేశ్వర రావుగారు)

క్రీగాంధీదేవా! దయాసత్యశాచిధర్మానువర్తీ! సుబోధామరత్న! సదాచారవర్త! సదానీతిశాలీ! పరంధా మయాపా! మనోబుద్ధిచిత్తాధికారి! దయాసత్యశాచిబంబు లస్సిడి, ధర్మబంబు బాటింపగా లేక, మానావిమానంబులకై ద్రోసి క్షేతంబులుంజెంద, దేశంబునం దేశమయియున్న భ్రాతృ త్వముంజీలి యల్లోలకల్లోలమై, రక్తపాతంబుల గన్నట్లు దేశం బులం జీర్చి, దేశాలయంబందు నిర్విఘ్నమైయుండి ప్రహేళికి లేజోవిభూతాదులకై బోలు లేజుప్రభాయుక్తమయి, శాంతి సాభాగ్యశీలంబులంజెంది, దర్శనప్రదేశంబునందుండి మానవ్రత స్థాపనాచార్యసింహాసాసీనులైయున్న, నాం డాశిలావీగ్రహం బుల్ మరేమాటయుకలేక, శాంతంబునుంబిడవేయుండ; హిం దూములకై సంఘంబు లేకంబులగా లేక, దుర్మార్గచింతా సముద్రాంతరంగుల్ మరిం గాక పోరాడి చేసింపగా నంత దేశంబునం దైకమత్యంబు శూన్యంబుగా నాయె! ధీమంత సామంతభూమంతు లంతం స్వరాజ్యాధికారంబు దూరంబుగాం జేసి, పారంబులకేరంగ ధీర్వశమే లేక, నవోన్మత్యకల్పాదులచెంచి భీతస్కులైయుండ, భూమాత, ధాత్రీజనంబాది సంతాపముం జూచి చింతాసముద్రంబునకై ముగ్ధి, కన్నీడునున్న దుఃఖిగాగన్చి హస్తద్యుయి న్నిచ్చి, "హాపుత్ర! రావా! ననుం గావలెవా!" యటంబుకై మరింబక్కి దీరించి విడంగ నేనాద్యంబు దీ మహా భూతసంకల్పవిజ్ఞాన లేజోవిహీనుల్, నవిశ్రంబు లయి యుం దురంధుకై మదికై యెంచి "త్యాగ్రహంజే" సభాపూర మార్గంబుగానెంచి, మానవ్రతస్థాపనాచారికై, నీవు! భోజ్యం బుయుక్తంబుల గాదింక నాకంబు, నూడేవి నేనెంచు దుఃఖంబు మాన్పించి సంతోషవార్ధిం మునుంగం దక్షతేకు! నానాంబు యేనాకు భోజ్యానుయుక్తంబునన్ గాటంబున మదికై యెంచి, యాహోమున్ విడి, దేశంబునం దింక రక్తంబుతీడింప నీవున్ గృహింపంగ నేలా! బ్రిటిష్ రాజ్యతంత్రజ్ఞ ప్రాముఖ్య కాలంబు నుంజెల్లగానింక హింసాదిమాన్యంబులే పట్టుకొమ్మల్ గదాయం బు బోధించి, భూమండలంబందు నాశ్వర్యముం గల్గ దీక్షన్ వహింపంగ నేలా! సదాశాంతమార్గాధికారి! మహావిశ్రవిజ్ఞాన విద్యాధికారి! మహాదేశదాస్యంబునుండియంగా నింకధర్మా త్యులయి త్యాగమార్గంబులన్ నాయకుల్ బోధనల్ నేయంగా బూని కోడె! నీవింక చింతన్ యె డ నే బా పి ధీక్షియుండవలెయుండి సంతోషవార్ధిం మునుంగంబునన్ భూమిదాస్యంబుల ద్రోయంగ బూనందనన్ గాన, జీవీయ పుత్రాదులైయున్న నీమిత్రముల్ బల్కు యుష్మల్కవింబు డెందంబునం దింక నానందమకై జెంది, భూనందనల్ గొల్ప దీక్షకై విపస్నించి దేశంబును నీవు రక్షింపు మోడే! యో! యూర్రరక్షేమణీ! దీనబంధూ! మహాత్మా! నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమస్తే.

పంజాబుగవర్నరుగారి సామ్రామసంధర్శనము ఎవ్వడునందర్శించునది తెలియదు.

సిమ్లా, నెప్టెంబరు 21:—లాహోరు ప్రవేశించుటకు బూర్వము సర్ మాల్ కాము హేలీగారు సామ్రామసంధర్శిం చెదరని ప్రకటింప బడినవార్త ప్రస్తుతములోనిదికాదు. గవ ర్నరుగాకెప్పుడు సామ్రామ సంధర్శించునదియు తెలియదు. (అ. ప్రె)

మండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-6-0 వి. పి. సెహా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిన మండు పొట్టురూటుట, బెల్ల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి కూననును. దీనివలన వెల్ల బుకలకు హానిగలుగక కళ్ళకు, గంజెలుగలవను అమ్మలంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయనిలేఖరి)

బొంబాయిలోని ఆదిహిందువులు

దక్షిణ హైద్రాబాదులో నివసించు ఆదిహిందువుల కొర దరు నుమారు ఇరువది సంవత్సరములకు పూర్వము బొంబాయికి వెళ్లి అచ్చట స్థినివాస మేర్పరచుకొని, ఉద్యోగము, వర్తక వ్యాపారము, పరిశ్రమలు, కూలి మున్నగువృత్తులవలన జీవించు చున్నారు. వీరు అల్పసంఖ్యాకంబులగుచేతను, సంఘము లేని కారణమునను చాలకష్టముల పాలగుచున్నారు. గతసంవత్సరము న క్షత్రేష్టి బిరుదాంకితులగు భాగ్యరెడ్డి వత్సగారు రెండునెలల వరకు బొంబాయిలోనుండి స్వామభివమువలన నీరవయమును గ్రహించి అచ్చటి ఆదిహిందువులలో వికమత్యమును గలిగించుట కు ప్రయత్నించిరి. అది హిందూసాంఘిక నేవాసమునని స్థాపిం చు నుద్దేశ్యమును కొందరు పెద్దవనుష్యులకు తెలిపిరి. వా రెండు కియ్యకొనినను నహ్మది కార్మరూపమును దాల్చుటకు భార్య మే స్త్రీ భాగ్యరెడ్డిగారు శరీరాస్వసతవల్ల తిగివచ్చియుండిరి. ఇ ప్పడు బొంబాయిలోనుండుట సంభవించినందున వారీయనకాళ యును వృథాబోనీమక ఈనెల ౬-౧౩ వ తేదీలందు సాంక్షిధి యిని మోరాబాయి భవనమునందలి భజనమందిరములో రెండు ఆహిందూభులు జరిపిరి. సభాధ్యక్షత భాగ్యరెడ్డి వర్మగారే వహించిరి. హైద్రాబాదు హిందూమహాసభవారి తీర్మానముల ననుసరించి అందరు నడుచుకొనెదమని ఏకగ్రీనముగ అచ్చటి ఆది హింువు లంగీకరించి ఉపశాఖయొకటి స్థాపించిరి.

ఈవిగవ వ్రాయబడినవారు సంఘాధికారులుగ ఎన్ను కొ బడిరి:—(౧) బండి రామయ్యగారు (మహాజన). (౨) మ లేశం గారు (కులనాయకుడు) (౩) సాగరి లింగమయ్యగారు (మహావాది) ఆలోచనసభ్యులు:—(౪) తొందరు రాజయ్య గారు (గి) చింతమల్ల లింగమయ్యగారు (౬) పెరుమాళ్లు ఆశ ద్యగారు (౭) కడాక రాజయ్య గారు (౮) మంఠారి కాటయ్య గారు.

స్వ సంఘాభివృద్ధికై భాగ్యరెడ్డిగారు బొంబాయిలో నాటిసభిజము సభిమాన్వృద్ధిగాంచి అచ్చటి ఆదిహిందువుల య భుదయమునకు తోడ్పడు గ క!

జీవరత్నజ్ఞానప్రచారకమండలి

బొంబాయికి ప్రచారమునకై వెళ్లిన నీరుండలివారికి ఇది వర కచ్చటి గానశీలుగనల్ల ౧౬ వేల రూపాయల విరాళములు పురుషించబడినవి తెలియజేస్తుంది. మనుష్యజాతివలన నోరుతె నిపకువులు పొందుచున్న ఘోరదుఃఖములకు వివిధరూపమున ప్రసిద్ధించి జాతిపుట్టునట్లు చేయటలో వీరు చేయుచున్నకృషి అద్భుతమైనది. దీనిబంధు వీరికర్మములు ఫలవంతము లగునట్లు తోడ్పడుగాక!

వర్తమానము

హైద్రాబాదు ఆంధ్రజనసంఘము వారు మహాగృహ మిదాని ఇచ్చటి ఆంధ్రనిద్యార్థులయ కర్తవ్యమును ప్రోత్సహిం చుటకై నరీతుజరుపుటకు నత్తయించినారు. గతసంవత్సర మిట్టి కురీతు జరిగియుండెను. అప్పుడు నిజారాష్ట్రాధ్యక్షులనీతి అను విషయమును గురించి విద్యార్థులు ఉద్యోగించిరి. క త్యాగలెనవారి కి బహుమానము లొసంగబడినది. ఈసంవత్సరము "నిజారా ష్రాధ్యక్షుల యభీష్టార్థిచూగములు" అనువిషయ మేర్పకపబడిన ది. నాజగు బహుమానములు ౧౨, ౧౩, ౧౪, ౧౫, నూపాయల లభియ్యబడునవి. రావుబహద్దరు వేంకటరంగారెడ్డిగారు, కృష్ణ స్వామి ముదిరాజుగారు ద్రవ్యహేయమొనర్చి బహుమానము లిచ్చుటకు సంఘమువారికి తోడ్పడినట్లు తెలియజేస్తుంది.

వ్యాయామపరీక్ష

దశరావాడు జరుపుటకు ఆంధ్రజన సంఘమువారు నిశ్చ యించినారు. మూడు బహుమానములు గలవు.

సంతకార్థము

4 బ్లీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 దజా 1 కి 1-4-0 సంతకార్థముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును నోటదుర్గంధములేక యగు నును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమ్మతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

సాంకేతిక వార్తలు

సీమటపా:—సీమటపాగొనినవచ్చు ప్రత్యేక రైలుబండి బొంబాయిలో నేడు బయలుదేరినది. జనరలు పోస్టాఫీసువద్ద చేపు సాయంకాలము (శనివారము) 4 గం|| సీమటపా బట్వాడాతుగును. తపాలపెట్టెలు గలవారికి అర్ధగంటముందుగా బట్వాడా చేయబడును.

రాకపోకలు:—స్వరాజ్యపత్రికా సంపాదకు లగు టి. ప్రకాశంగారు ఉదకమండలమునుండి నేడు మదరాసునకు వచ్చిరి. సివిల్ కోర్టు ఆఫ్ సనరణలనుగూర్చి నెలెక్టు కమిటీవారు చేయు సభకు నేటి ఉదయం, ఏ. యస్. కృష్ణారావు రావు బహుమారు నరసింహరాజు, యతిరాజులునాయుడు, సాట్టానా, యాహ్మదీగార్లు (కాసనసభ్యులు) మదరాసుకు వచ్చిరి.

దెబ్బలాట కేసు:—బక్లింగ్ హాంమిల్టన్ నేతపని వాడుగానున్న మునిస్వామి అనునతడు నేతపనినేర్చు ఆట. వుడ్ అనునతనినె తీసిన కర్రతో కొట్టెను. ఇదికేసుచేయబడెను. ఎగ్జూరు పోలీసు కోర్టులో విచారణజరుగుచున్నది ఇద్దరు సాక్షులు విచారింపబడిరి. వారు ముద్దాయి కొట్టినమాట నిజమేనని చెప్పిరి. కేసువాయిదావేయబడెను.

సుబహణ్య శివగారి కేసు

క్రాసుపరీక్ష

సుబహ్యశివగారిపై తిరువల్లిక్కేజి బీచిలో రాజద్రోహపు ఉపన్యాసము లాసంగెనను నేరముక్రింద తేబడిన కేసువిచారణ మరల నేడు ఎగ్జూరుపోలీసుకోర్టులో జరిగెను.

సంక్షిప్త తేఖడును శ్రీనివాసయ్యంగారు సబుజన్ స్పెక్టరుని ముద్దాయిత్వపునకీలు ఎన్. సత్యమూర్తిగారు క్రాసు పరీక్ష చేసిరి. ఆయన సభకువచ్చినవారి సంఖ్యను దాదాపుగా అంచనావేసి జెప్పిననియు, వచ్చినవారిలో స్త్రీలు పురుషులు యువకులు వృద్ధులుగలరని నుడివెను. స్త్రీలు తక్కువమందే వచ్చిరిగాని సరిగా సంఖ్య దెబ్బపడాలనని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగా దెలిపెను. ఇంకను ప్రశ్నింపగా తాను వెల్లూరులో పోలీసుప్రెయినింగు పాఠశాలకుండు తమిళ సంక్షిప్తతేఖడును నేర్చుకొంటిననియు, 14, 16 సంక్షిప్త నూత్రములను తాను స్వయముగా యేర్పరచుకొన్నవాటిని ఉపన్యాసములు వ్రాసి కొనుటలో నుపయోగించితినినియు, అవి యితరులకు దెలియజాలవనియు నుడివెను. తరువాత వకీలు గారు కొన్ని వాక్యములను పలికి అతనిచే వ్రాయించి కోర్టువారికి జూపెను.

తమిళ తర్జుమాదారు డగు సి. ఎన్. కరవని ముదల్యారు గారు తరువాత పరీక్షింపబడిరి. ఉపన్యాసభాగములందలి కొన్ని వాక్యములకు సరియగుభాషాంతరీకరణము దెబ్బపమని గోరగా ఆయన దెలిపెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

రైలుప్రమాదము

బండ్లు తలక్రిందగుట

ఒకడు చనిపోయెను, 20 మందికి గాయములు దగిలెను

రంగూను, నెవ్రెంబరు 24:—28 వ తేదీని హెంబా డా బిల్లలో 166/9 మైలువద్ద 20 వ నెంబరు వాలుబండికి ప్రమాదమువాటిల్లెను. మూడవతరగతిబండ్లు తొమ్మిది, ఒక మొదటి తరగతి, రెండవతరగతిబండి నాలుగువరకు వాగులు బ్రేకు బండి తలక్రిందులై ఒకమనిషి చనిపోయెను, ఇద్దరు గట్టిగాను 18 మందికి స్వల్పముగాను గాయములు తగిలెను. బర్మా రైలు ఏజెంటు క్లాసు కాటుగారికి ప్రమాదమునకు తమవిచారమును దెబ్బలు దినివారియెడల సానుభూతియు దెలియజేయుచు గవర్నరుగారు తలవినెసిరి.

అ|| ప్రె||

డాక్టరు అనిబిసెంటు గారు

ఢిల్లీ సభ జరిగినప్పుడు బిసెంటుగారు అలహాబాదు వెళ్లి సరీ తేజబాదరు స్వప్రగారితో మాటలాడెదరు. అ|| ప్రె||

ఢిల్లీ మహమ్మదీయుల సభ

హెడాజు అమీరు, మక్కా షేరీపుల యుద్ధము

24 వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీ నగరమున జమ్మా మసీదులో మాలానా, ముఫ్తీకిపాయత్తూ (జమయతు-ఉలేమా సంఘాధ్యక్షుడు) గారి అధ్యక్షత క్రింద మహమ్మదీయుల బహిరంగసభ జరిగినది. “ఇప్పుడు మక్కా షేరీపును హెడాజు అమీరును జరుగుచున్న పోరాటమున భారతదేశపు మహమ్మదీయులకు షేరీపుపట్ల సానుభూతి ఎంతమాత్రమును కలుగదు. అమీరునే నలు దౌర్జన్య మొనరించెనని షేరీపు కల్పించినకథలు నమ్మదగినవికావు. అల్లా కటాక్షమున హెడాజులో పాపాత్ముల ప్రాబల్యము కలుగకుండును గాక. మతాంతరుల అక్రమ దౌర్జన్యము ప్రజాపీడి మున్నగు బాధలులేకుండునుగాక! ఈపోరాటమెట్లు పరిణమించినను మతాంతరులేంతమాత్రమును కల్పించుకొనరాదు. నానాదేశసంఘమువారు నైవ్యమున పంపి తోడ్పడవలెనని ఆమతాంతరసంఘమును షేరీపు కోరుటచాల నీచము.

“మహమ్మదీయులందరును సోదరులుగాన కాంతముగా మెలగుడు” అనుదైవవాక్యమును విశ్వమహమ్మదీయులు స్మరింపదగును. ఈపోరాటమును అడ్డగించుటకు స్వతంత్ర మహమ్మదీయ రాజ్యముల వారందరూమ రాయవారులను పంపప్రార్థితులు. భారతమహమ్మదీయ ప్రతినిధులకు పానుపోర్టులను బడయటకు భారతఖిలాఫతు సంఘమువారు గట్టిప్రయత్నముచేసి వెంటనే ప్రతినిధులను వెడాజు, నజాదు, ఏమెను అనుసలములకు పంపవలెను” అనుతీర్మానము లాసభలో నామోదించబడెను. మాలీస్ ఉన్-లా (అమృతపరు) మాలీస్ జహారుద్దీను (ఢిల్లీ) మాలానా అహమదు సయ్యు, డాక్టరుకిచ్చల్లా గార్లుపన్యసించిరి. అప్పత్యత వలన మహమ్మదీయుల గాఢాభిమానము చివరభాగమున జూలానా మహమ్మదీగారి రధ్యక్షతవహించిరి. అప్పుడు ప్రార్థనలు జరిగెను. అబ్దుల్లా అజదుగారికి ఆకస్మికముగా జబ్బుచేసినందున ఆయన మాటలాడలేదు. ఖిలాఫతు సంఘమునందు విశ్వాసము కలదను తీర్మాన మామోదించబడెను. (అ. ప్రె.)

ఐ. సి. యన్. పరీక్ష

పండిత రత్నకుమార నెహ్రూగారు ప్రథములుగా నుత్తరైరి.

అలహాబాదు, నెవ్రెంబరు 24:— ఇంగ్లాండులోని ఇండియను సివిలసర్వీసుపోటీపరీక్షలలో పండిత మోహనలాలు నెహ్రూగారి పుత్రుడు పండిత రత్నకుమార నెహ్రూగారు ప్రథములుగా నుత్తరైరి. (అ. ప్రె.)

స్త్రీసనాతన ధర్మమండలి, (గుంటూరు)

ఓందొమ్మిదవ వార్షికోత్సవఆహ్వానము

రక్తాక్షి సం|| ఆశ్వయుజ బ 2 సోమవారం (29.10.24) న మండలి భవనమున జరుపబడును.

కార్యక్రమము

20-10-24 సోమవారం ఉదయం గ 7½ కు శేషమాతతో శ్రీకృష్ణపతము నూరేగింపు. గం 8½ కు స్వస్థానాచకములతో పూజాదికములు, ప్రార్థన, మంగళములతో ముగింపు.

మధ్యాహ్నము (1) అధ్యక్షురాలి నెన్నుకొనుట (2) ప్రారంభోపన్యాసములు (3) కార్యదర్శిని రిపోర్టు (4) వివిధోపన్యాసములు (5) సంగీతము (6) భజన (7) పిల్లలు శ్లోకములు చదువుట (8) మంగళ తాంబూలములతో ముగింపు.

21-10-24 మంగళవారం ఉదయము గం 7½ కు (1) పూజా స్వరాజ్యలక్ష్మీవ్రతం (2) భజన దేశీయగీతములతో (3) మంగళములతో ముగింపు.

మధ్యాహ్నము గం 1 కు (1) సనాతనధర్మములు పురాణహాసమున చెప్పబడును. (2) భగద్గీత ఉపన్యాసము (3) వీణ, ఫిడెల్, హార్మోనియములతో సంగీతము (4) గంధపువ్వు తాంబూల మంగళములతో ముగింపు.

స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతదినమున వ్రతకానుకలు శ్రీమహాత్మ్య గాంధీగారి పాదపూజానిధి కర్పింపబడును.

ఏకా వెంకటరత్నమ్మ.

అధ్యక్షురాలు,

ఇప్పగుంట వెంకమాంబ,

కార్యదర్శి.

వాతావరణస్థితి

1924 సం|| నెవ్రెంబరునెల 26 వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో సగటు	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సగటు సరియగు పరిమాణముగా సరిగిన
గోపాలపురం	86.0	75.5	1.10	22.75	44.96
విశాఖపట్టణము	81.2	75.8	3.08	21.67	37.09
కాకినాడ	80.0	75.1	2.26	27.99	39.09
మచిలీపట్టణము	82.3	75.1	1.11	26.17	41.59
కర్నూలు	26.01
బళ్లారి	81.3	71.1	2.21	14.73	20.51
కడప	79.5	72.7	4.58	16.96	31.23
నెల్లూరు	85.2	74.5	0.67	15.39	37.98
మద్రాసు	86.2	75.6	1.17	21.32	50.74
కడపూరు	88.9	77.2	...	12.19	52.94
నేలము	85.9	78.1	...	15.70	39.30
కోయంబత్తూరు	81.1	71.0	0.09	23.49	22.29
తిరుచనాపల్లి	91.3	75.0	0.31	10.31	38.18
నాగపట్టణము	86.5	76.2	...	7.92	54.98
మధుర	88.2	74.4	...	16.07	33.58
పాంబన్	88.8	78.9	...	2.45	37.00
తిరునల్వేలి	4.95	28.34
తిరువేండ్రము	81.2	75.3	0.29	64.98	64.51
కొచ్చిన్	79.1	73.6	1.11	129.71	114.51
కాలికట్టు	82.2	74.7	1.36	136.10	117.16
మంగళూరు	81.4	74.6	0.80	128.80	125.68
బెంగళూరు	74.1	66.1	0.23	20.63	35.37
మెర్కార	72.1	62.6	1.16	140.70	125.46
కొడైకనాల్	61.4	53.3	0.01	38.73	62.18

విశాఖపట్టణమునందు 3.08" కాకినాడలో 2.26" మచిలీపట్టణంలో 1.11" గోపాలపురంలో 1.10" కర్నూలునందు గోపాలపురమునందు పగటివేడిమియితరచోట్ల రాత్రివేడిమియు సుమారు 30 తుక్కువగానున్నది. ఇతరచోట్ల పగటివేడిమి 11.0 తుక్కువగానున్నది. కడపలో 4.58" బళ్లారిలో 2.21" వర్షముపడినది. పగటివేడిమిరెండుచోట్లనుచాలతక్కువగానున్నది. నెల్లూరులో 0.67" మదరాసులో 1.17" వర్షము పడినది. మదరాసులో పగటివేడిమి 6.0 తుక్కువగానున్నది. వర్షము చాలవరకు తగ్గిపోవచ్చును.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు, సి. ఆర్. సామూరు.

గుంటూరు (ఒకవిలేఖరి)

నెవ్రెంబరు 25:—గుంటూరు స్త్రీసనాతన ధర్మమండలి వారియొక్క యాజమాన్యముక్రింద, మండలి భవనమున 24.9-24 బుధవారం మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు స్త్రీలు సభ జరిగినది. శ్రీగంధిసుహాత్మన వర్ధంత్యుత్సవమున జనుప్రదముగ జరిపిరి. కారదానికేతనమందు విద్య నభ్యసించు బాలికలు దాదాపు వందమంది స్త్రీలును సమావేశమై మహాత్మునియొక్క గృహకొరకు వారియద్యమని జయము నకును భగవద్గ్రాంథ నలు సలిపిరి. శ్రీమతి ఊన్నవ లక్ష్మీబామమ్మగారు మహాత్ముని నిరళస్వవ్రతమును గూర్చి ప్రసంగించిరి. సభికురాలి డైలరు కుద్వ్యదేశీవస్త్రములను ధరించి, జాతీయపతాకములను చేబూని వాద్యములతోను జాతీయగీతములతోడను మహాత్ముని పటము నూరేగించి యత్యుత్సాహముతో కార్యక్రమమును నిర్వహించిరి.

లాహోరు గవర్నరు

లాహోరు, నెవ్రెంబరు 25:—బహిరంగముగా లాహోరులో ప్రవేశించుటకు పూర్వము గవర్నరు సామూరు హోషియారు పూరులకు వెళ్లినది తెలియుచున్నది. అక్టోబరు 23 తేదీన గవర్నరు హోషియారుపూరులో హర్షణ మిమోరియలును బహిరంగ మొనర్చెను. (అ. ప్రె.)

కొయ్యగుట్టముపై స్వారిజేయుట

(లీకమీషను రిపోర్టునుగూర్చి సామ్రాజ్యశాసనసభలో ముచ్చటించుచు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సంస్కరణముల నిట్లు వర్ణించిరి:—“సంస్కరణములు వట్టి కొయ్యగుట్టమని తేలినవి. ఉక్కుచట్టముపై నివి యమర్చబడినవి. (నవ్వు)”)

వైకంఠత్యాగహము

జార్జిజోసెఫు, మాధవనుగార్ల ప్రకటనము

“వైకంఠత్యాగహమునుగూర్చి మహాత్మునివద్దకువెళ్లి ఆ యన ఆ దేశమును గొనిరావలెనని మమ్ములను యిచటికి (ఫిలీపీన్) పంపిరిగాని అందులకు చాల అభ్యంతరములు కలిగెను. అందు మహాత్ముని ఉపవాసదీక్షయొక్క ముఖ్యకారణము. దేశీయులందరివలెనే మేమును యీ విషయమున సంతాపమును జెందితిమి గాన ప్రస్తుతము వైకంఠవిషయములనుగూర్చి మహాత్మునికి విన్న వించి వార్తలను హెచ్చించుట పాడిగాదనియే నిశ్చయించితిమి. కాని 18 వ తేదీన మహాత్ముని దర్శనమునకు వెళ్లగా ఆయనయే వైకంఠసమశ్లేషను తలపెట్టెను. మేము చెప్పినదాని నంతను శాంతముగా విసెను. ప్రస్తుత పరిణామమునకు సంలేపమును తెలిపెను.

“ఈ సత్యాగ్రహమును మహాత్ముడు మనఃపూర్వకముగా నామోదించినదను సంశయము చాలమంది నొకను బాధించుచున్నదిగాన మీ రా విషయమును స్పష్టపరచవలెను” అని మాధవనుగారు విన్నవించెను. “అట్టి సంశయము కొందరికి కలిగినందులకు చాల చింతిలుచున్నాను. నా చెంతనున్నవారిలో నొకరిని వైకంఠ పంపవలెనని నేనే తలచుచుండగా మాధవ నాయకు సంబుద్ధిగార్లువచ్చుచే నెవ్వరిని పంపనక్కరలేక పోయినది. నేను దక్షిణా దిశవచ్చినపుడు వైకంఠగూడనుచున్నచో నిశ్చయించుకొంటిని. మీలో నొకరు సిమ్లాకు వెళ్లి పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారికి యీ లేఖనిచ్చి వారు తిరువాన్కూరుకువచ్చి ఉద్యోగలతో మాటలాడునట్లుకోరవలెను” అని మహాత్ముడునుడిచెను. మాధవనుగారికి జబ్బుచేసినందున జూన్ 19 వ తేదీన సిమ్లాకు వెళ్లిరి. 21 వ తేదీన పండిత మాలవ్యాగారితో మాట్లాడిరి. వెంటనే వైకంఠం వలెననియే మాలవ్యాగారు తలచిరి. కాని మహాత్ముని ఉపవాసములననుసరించుచున్నామనియు సమస్యలననుసరించుచునే రా మీ లేకపోయినది. నవంబరు 10 వ తేదీకి పండిత మాలవ్యాగారు వైకంఠం లోనుండురు. పిమ్మట త్రివేంద్రము వెళ్లెను” అని జార్జిజోసెఫు, మాధవనుగార్లు ఫిలీపీనుండి ప్రకటించిరి. (ఆం.ప్రె.)

నం|| రా|| రాజకీయ సభ

ఈ సభ గౌరవపూరులో బాబూ పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారి అధ్యక్షతలక్రింద జరుగును. (ఆం.ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువాన్కూరువారిసే దివానులుగా నియమింపవలెను

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 23:—నేడు శాసనసభలో సాధారణ పరిపాలనావిషయముల చర్చయే జరిగెను. ఒక్కముఖ్యాంశ మేమన తిరువాన్కూరువారిసే దివానులుగా నియమింపమని అడిగిరి. ఆ యధికారము రాజగారిదనియు నిజముగ ఆవిషయము శాసనసభలో చర్చింపకూడదనియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను. ఈడిమాండు శాంక్షన చేయబడిన తరువాత సభవారు ఘోషారమునకు లేచిరి.

మధ్యాహ్నమున, దర్బారువైద్యుడు దివాన్ బహదూర్ పిటూరు లక్ష్మణన్ గారు సెలవుపుచ్చుకొన్నందున వారిస్థానమున నియమింపబడిన శ్రీ వైద్యకాల డాక్టరు మిసెసులుఖోను గారు సభలో వచ్చిమాట్లాడిరి. ఆమె ప్రమాణమును తీసికొని నర్వకు అందరను ఉత్సాహమును గనపరచిరి.

తరువాత డిమాండు న్యాయపరిపాలనక్రింద చేయబడెను. అనధికారసభ్యులు కడచినసారి శాసనసభవారి తీర్మానమునకు భిన్నముగ సివిల్ కోర్టు నైడును ప్రచురింపవలెనని హైకోర్టువారు చేసిన తీర్మానమును ఖండించిరి. హైకోర్టువారి భారకు చేయబడిన డిమాండులో రు 100 తగ్గింపవలెనను డిమాండు ఓటుకు పెట్టబడి అంగీకరింపబడెను. (ఆం.ప్రె.)

సెప్టెంబరు 24:—నేడు ప్రశ్నోత్తరములై పిమ్మట నేటి యువయమునగూడ న్యాయపరిపాలనా తీర్మానమునుగురించిన చర్చయే జరిగెను. వర్గభేదములు లేకుండ విద్యార్థుల కందరికిని వసతి గృహములను తెరువవలెనను విషయము గట్టిగా నొక్కొక్కచెప్పబడెను.

పోలీసుశాఖ

తరువాత డిమాండు పోలీసుశాఖను గురించి. చాలమంది పోలీసు అసిస్టెంటు నూపర్నెంటును తీసివేయవలసినదని ఉపన్యసించిరి. అనధికారులు యీమామూర్తిజాలలో పొందినముఖ్య జయమిదియే.

సత్యాగ్రహులయొడ పోలీసువారు గనపరచిన వైఖరిని గూర్చి తీవ్రమయిన ఖండనలు గావింపబడెను. కాని ఫలాని పనులుమన ఫలానిపని చేసిరిని చెప్పిననే తప్ప యీ మాటలు విశ్వసించదగినవి కావని లామెంబరు చెప్పెను.

చివరవిషయము విద్యావిషయక గ్రాంటు, అడి యొకను చర్చింపబడుచున్నది. సభకు 5 గంటలకు లేచెను. (ఆం.ప్రె.)

సర్ ఆర్థు ఆండర్సనుగారు మృతులగుట

మదరాసు దక్షిణ మహారాష్ట్ర యిరుపదారి

చెన్నైపురి, సెప్టెంబరు 24:—28 తేదీన సర్ ఆర్థు ఆండర్సను గారు మృతులైనవి మదరాసుఅందు సదరన్ మహారాట్రా రైల్వేయేజంట్లకు నేడు హోముబోర్డునుండి తంతి వచ్చెను. ఎం.ఆండు ఎస్. ఎం. రైల్వేలోను తరువాత రైల్వేబోర్డుకు ధ్యక్షుడుగాను, పనిచేసినకాలములో సర్ ఆర్థు ఆండర్సను గారు తమయొక్క దయాస్వభావముచేతను, ఆకర్షణీయంబగు గుణములచేతను, పలుపురకకు స్నేహపాత్రుడయ్యెను. పీరునుపలపురు రైల్వేయొద్యోగులును వీరిమరణవార్తను విని దుఃఖినిభుగ్నులయిరి.

ప్రధానకార్యాలయములును, యం. ఆండు. యస్. యం రైల్వేజిల్లాకార్యాలయమును సెప్టెంబరు 27 తేదీ కని వారమువాడు సర్ ఆర్థు ఆండర్సన్ గారి గౌరవార్థము మూయబడును. (ఆం.ప్రె.)

కర్నలు నాక్కుగారికి వీడుకొలుపు

సికింద్రాబాదు సెప్టెం: 26:—నేడుదయమున కర్నలు నాక్కు వి. యం. యస్. గారును వారిభార్యయు మెయిలు బండిలో వెల్లింగుటనకు పోవుచుండ వారిని సాగనంపుటకు వచ్చినప్రజలతో హైద్రాబాదురయిరైల్వేస్టాంపురము నిండి యుండెను. కింగుడ్యర్థ హాస్పిటలును పాలించినంతకాలమును నాక్కుగారు తమ కార్యభారమును జయప్రథముగా నిర్వహించిరి. (ఆం.ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 25:—నేడు శాసనసభ సమావేశమైనప్పుడు సెలవులోనుండి వచ్చిన్మాట్లాడి ప్రశ్నోత్తర చిన పోలీసుకమిషనరు పిట్టగారు ప్రమాణమును దీసికొనిరి. దీని తరువాత ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను. పీటిలో చాల ఎరకు స్థానిక విషయము లే. ముఖ్యమైన డిమాండులలో నొకటి విద్యావిషయము. సెకండ్ రిస్కూలు యినస్ట్రెక్చరు చేయుచున్నపని అసంతృప్తికరముగా నున్నదనియు ఎడ్యుకేషనల్ సర్వీసులో బ్రాహ్మణులు లింతయే క్లుప్తగానుండుట అపాయకరమనియు నొక్కొక్కచెప్పబడెను. ఏ వోకొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడెనుగాని తక్కినవన్నియు తీసివేయబడెను.

తరువాత వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, వైద్యముపీటిక్రిందనున్న డిమాండులు తీసికొనబడెను. క్రొత్తగా నియమింపబడినరేడియోరూరైల్వేరూలు మిసెసు లూఖోను వైద్యవిషయములక్రింద డిమాండును ఉపపాదించెను. అప్పుడు అనధికార పక్షమువారు, ఒకప్రధానశాఖకు అధిపతిగా నొక భారతీయ శ్రీని నియమించినందునకును అట్టిశ్రీని శాసనసభలో స్థానము నొసంగినందుకును ఆమెను ప్రభుత్వమువారిని అభినందించిరి. భారతదేశశ్రీని నీవిధముగా గౌరవించుట హిందూదేశమున నిదివర కెప్పుడు జరిగియుండలేదు.

అశ్రీనిసభ్యురాలు తన్నావిధముగా గౌరవించినందులకు సభ్యులకు విందనములర్పించి ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని గూడ పరిపూర్ణసంతృప్తి కలుగునట్లుగా తనవిధులను నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నింతునని చెప్పెను.

సభవారు సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు లేచినప్పుడు యీ విషయమై చర్చయొకను పూర్తికా లేదు. ఆం.ప్రె.

కోయంబత్తూరు మ్యూనిసిపలు వ్యవహారములు

కోయంబత్తూరు, సెప్టెంబరు 25:—18, 7 19 వార్డులకు యిద్దరు మ్యూనిసిపలు కౌన్సిలర్లను ఎన్నుకొనకుండ ప్రధానజిల్లామనసబు, మ్యూనిసిపలు చైర్మనుపై చేసిన తాత్కాలిక యింజక్షనుకు భిన్నముగ జిల్లాజడ్జి ఆర్. ఎ. జంకిప్పగారు 18 వార్డు భీమయ్యచెట్టి తరపున బాప్తురు గోలపాపిల్ల చెప్పిన వాదములను వినెను. రెండవపక్షమునూడ విని సాయంకాలములోగా పిటీషను పరిష్కారముచేయవలసినదని జిల్లాజడ్జి మనసబుకు యుత్తరవుచేసెను. 7, 19 వార్డులకు ప్రతినిధిగా నున్న నంజప్పచెట్టిగారి తరపునకూడ యీవిషయమునే చెప్పబడెను. జిల్లాజడ్జి యీవిషయమునగూడ అటునంటియు తరపునే చేసెను. (ఆం.ప్రె.)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం. సెప్టెంబరు నెల 26 వ తేది

శుక్రవారము

నేటి దిలిసమావేశము

రాష్ట్రమహాత్ముడు ఉపవాసవ్రతము నారంభించి, నేటికి ఆ విషయవరకు భారతవర్ష మందంతటను శోకము క్రమ్ముకొనియున్నది. నిరశనవ్రతమునా, మహాత్ముడు ఘోరతప మాచరించుచున్నాడు. ప్రకృతినయితము దుఃఖమును భరింపజాలక గాబులు, రెడుదినములనుండియు సంతతివృష్టిని గురిపించుచున్నది. మాజహాను పురములో హిందువులు మహమ్మదీయు లింకను పోరాడుచు, వివాద తీవ్రతను పెంపొందించుచున్నారు. ఇట్టి సీతీలో, నాయకసమావేశము డిల్లీలో నేడు గూడుచున్నది. దేశచారిత్రమునం దిది యత్యంత సందగ్ధనము. భారతీయులు స్వరాజ్యము గొరుచున్నారా, లేక అంతఃకలహములందు ఆసక్తి జూపుచున్నారా? హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యము గావలయునా, లేక హిందూరాజ్యముగాని మహమ్మదీయ రాజ్యముగాని గావలయునా? స్వఃరిపాలనము ననుభవించెడి దేశములలో అంతఃకలహము లుదయించునెడల, మెల్లగిసద్దురుండురు. అంతఃకలహములున్నను స్వరాజ్యము కొనసాగవచ్చునని తలంపవచ్చును. కానీ, స్వరాజ్యము లేక యవస్థాపకము, పాలకులు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రబలవిముఖులై యుండ, ప్రజలు తమలో తాము పోరాడుచుండిన స్వాతంత్ర్యోద్యమము బలపడునా? నాయకులు గమనింపవలసిన ముఖ్యవిషయ మిదియే.

స్వాతంత్ర్య మనుభవించెడి దేశములలో కలహములు లేవా యని సిద్ధాంతవాదు లడుగుచుండురు. హిందూదేశ మింకను పరాధినిస్థితియందున్నదని గ్రహించవలెను. ఏకాశయబద్ధులై కృషి నలువలసిన బాధ్యత ప్రజలపై గలదని భావింపవలెను. స్వరాజ్యసంపాదనకొంకు భిన్నమార్గముల నవలంబించిన నవలంబింతురుగాక. తక్షణ గమ్యస్థానము స్వరాజ్యమని అన్నిపక్షములవారును అన్ని సంఘములవారును అంగీకరించెడి విషయమే గద. హిందూమహమ్మదీయ మతకలహములు అదర్శమునే భగ్నపరుచుచున్నవిగావా? ఇందు కేపక్షము వారయినను సమ్మతించురా? మహాత్ముని కీషయమున ఎంతబాధ్యతగలదో, డాక్టరు పరాంజపై గారికిని అంతటిబాధ్యత గలదు. ప్రతి భారతీయుడును యీవిషయమై తనశక్తిని ధారబోయవలసిన యావశ్యకత గలదు. ఎవ్వరి స్వలాభమును వారు ముఖ్యమని పాటించిపోరాడక, దేశక్షేమమే ప్రధానమని ఎంచి పాటుబడవలయును. నాయకులట్టి విశాల భావమునుజూపినగాని, నాయకసమావేశము ఫలప్రదముగానేరదు. మాజహానుపురము మున్నగు ప్రదేశములలో జరిగిన సందర్భములలో, హిందువులును మహమ్మదీయులునుగూడ తీరనిదుఃఖ మనుభవించు

చున్నారు. ఉభయలమధ్యను, అధికారవర్గ ప్రతినిధులు నిలిచి శాంతిని స్థాపించుచున్నారు.

అధికారవర్గ స్థానమున స్వఃరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టవలయునని ఒకవంక యాశించుచు, వేరొకవంక అధికారులనే అంతఃకలహములను మాన్పుడని ప్రార్థించుటచే స్వఃరిపాలనము గగనకుసుమమగుచున్నది. అధికారవర్గమునకు మరింత బలము గలుగుచున్నది. విదేశీయులవారు ప్రజలు స్వఃరిపాలనమున కనర్హులని చాటుట కవశ్యము గలుగుచున్నది. సివిలునర్వసు సభ్యులు శాశ్వతముగ నిలిచియుండవలెనను ప్రతిపాదనకు బలము గలుగుచున్నది. అవిషయవర్గములు అవిద్యకు ఫలితములు. ప్రజలు అజ్ఞానముమూలమున నేపోరాడుకొనుచున్నారు. మహమ్మదీయులు తప్పొనర్చినను హిందువులు తప్పొనర్చినను భారతభూమికంతకును అవమానమే. అందుచే ఉభయసంఘములలో వ్యాపించిన అజ్ఞానమును బాపి కలహకారణములను తొలగింపవలసిన బాధ్యత నాయకులపై నిలిచియున్నది. ఆ బాధ్యతనుగ్రహించి నాయకు లికమీద ప్రవర్తింపవలయును. ప్రజాసామాన్యము దూరమాలోచించక తాత్కాలికావేశములకు లోనగుచుండురు. కాని విచక్షణజ్ఞానముగల నాయకులు పక్షపాతబుద్ధిని వహించి యీపక్షమువారినిగాని ఆపక్షమువారినిగాని అభిమానించుటవలన కలహ ప్రవర్ధనమున కనుకూల పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. తప్పొనర్చిన వారెవ్వరయినను సరియే వారిని నిరసించుటయే నాయకుల ధర్మము.

ఏసంఘమునకు జెందినను, దుండగిండగుచో జాత్యభిమానము వహింపక వారిచర్యలను నిరసించుచో, దుండగములు ప్రబలజాలవు. గాంధీమహాత్ముడు పలుమారు సూచించినటుల, హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒండురులపై నురుకుటకై తాలింఖానులను ఏర్పరచిన లాభముండదు. ఉభయ సంఘములలో అల్లరు లొనర్చేవారిని నిరోధించుటకు వలయు సన్నాహముల నేర్పఱుపవచ్చును. హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకు భంగము కలిగించెడి ఏర్పాటులకువేసికొని నాయకులు సానుభూతి జూపక, కలహకారణములను తొలగించుటకు సర్వశక్తిని ధారబోసెదమని నేడు ప్రతినబట్టుచో, అనుకూలఫలితము గలుగును. మతావేశముచే ప్రజలలో గలిగెడి పోరాటము లటుండ, నాయకుల మధ్యగల మనస్పర్థలు వీనికి మరింత ప్రోద్బలము గలుగజేయుచున్నవి. ఉద్యోగములు, కారవస్థానములు మున్నగువానికొరకు నాయకులు తగవులాడుటచే, అయ్యవి క్రిందివరకు వ్యాపించుచు, ద్వేషదావాగ్నిని ప్రజ్వలింపజేయుచున్నవి. అన్ని పక్షములవారును అన్నిమతములవారును, ద్వేషాగ్నిని చల్లార్చుటకు చేతుల గలుపవలయును. సోదర ప్రేమను మాటలలోగాక క్రియలలో జూపవలయును. త్యాగమువలనగాని యిట్టిప్రేమ బలపడదు. మాకుండేటికి మూడేకాళ్లని పట్టుబట్టునంతవరకు, ప్రస్తుతదుస్థితి దొలగిపోవదు.

నిష్కల్మషచిత్తు డగు గాంధీమహాత్మునిహృదయమునం దావంతయు ద్వేషము లేకుండుటచే, హిందూ మహమ్మదీయకలహము లతనియందు తీవ్రమగు నావేదనను గలుగజేయుచున్నవి. ఆ యావేదనయొక్కలోతు ఎంతగలదో, మహాత్మునికి

దప్ప తదితరులకు గోచరింపజాలదు. అయ్యది ఏక వింశత్యుపవాసవ్రతము గమాత్రము వైకి పరిణమించినది. కాని దానినిజ స్వభావమును, ఉపవాసదీక్ష పూర్తిగ వ్యక్తపరచుట లేదు. నేటి సమావేశమునందు పార్లొనెడి నాయకులను మహాత్ముని పరితాపములో నిసుమంత యయినను నానహించునెడల, కలహకారణము లంతరింపక మానవు. అట్టిఫలితము చేకూరినగాని, వేరొకకార్యమును తలపెట్టమని వారు ప్రతిజ్ఞకొనుచో, మహాత్ముని ఆత్మార్పణము విఫలము గానేరదు. అధికారవర్గము హిందూమహమ్మదీయ కలహములను పెంపుజేయుచున్నారనియు, శాంతిరక్షణ బాధ్యత వాంఛిపై ననే కలదనియు, ప్రజ లీవిషయమై భేదము నొందనక్కరలే దనియు, జెప్పివారు గలరు. అధికారవర్గఃరిపాలనలో దేశము సంతృప్తి జెందునెడల యిట్టి యూహలతో సరిబెట్టుకొనవచ్చును. అధికారవర్గమును నిందించుటతో తృప్తి జెందవచ్చును. కాని దేశము స్వఃరిపాలనము గోరుచున్నది. అట్టి తరి, ప్రతిఘటన లేర్పరచెడి ప్రతిబంధ కములను దాటుట, దేశమున కత్యవసరము.

ఇతరు లెన్నియట్టుల గలుగజేసినను వానిని జయించుటయందే స్వరాజ్యార్హతగలదు. పరుల ఎత్తులకులొంగి వారు నడిపించిన త్రోవనే నడుచుచో ప్రజలు స్వరాజ్యమును పొందజాలరు. స్వరాజ్య సాధనిర్మాణమునకు బూనువారందరును అనన్య దృష్టితో నిక్కార్మమునకు గడంగవలయునుగాని, ఒకరితోనొకరు కలహించుటతో కాలము గడుపుచో పునాదుల నను బూర్తిగా నేరవు. ఇట్టి ముఖ్యవిషయమునువదలి నాయకులకర్తవ్యలేని విషయములకై తగవులాడు చుండుటచే ప్రస్తుత దురవస్థ జనించినది. నాయకసమావేశము వారి సంగతిని గ్రహించి ముందు తమలో తమకు గల కలహములను అంతరింపజేసికొని పిమ్మట ప్రజాప్రబోధమునకుబూనుట సహజము. లేనియెడల నాయకుల ఆ దేశములకు విలువయండదు. మహాత్ముడు సూచించినటుల, భగవంతుడయినను వీరికి లోడ్వడడు. మహాత్మునిపై పకలజాతులకును గల గౌరవాభిమానముల వలన నేడందరును దుఃఖార్తులై యున్నారనుమాట నిజమే. కాని ఆవిషయమును మనస్సునందు బెట్టుకొనిగాని, తన నెటుల నయినను సంతోషపెట్టుటకుగాని నాయకులు తాత్కాలికపు ఏర్పాటులను గావించి ఎవరిత్రోవన వారు లేచిబోయిన, మహాత్ముని హృదయము తృప్తిజెందనేరదు.

నాయకసమావేశమునకు మహాత్ముడు హాజరగుటలేదు. తన ఉపవాసవిషయమును మనస్సునందుంచుకొనవలదని, మహాత్ముడు నాయకులను గోరుచున్నాడు. మహాత్ము డితరుల నెవరినయినను సాధించుటకుగాని, భయపెట్టుటకుగాని, లొంగజేయుటకుగాని, ఉపవాసదీక్ష నారంభించియుండలేదు. మహాత్ముని పరితాపము దుస్సహమగుటచే, మనశ్శాంతి గుదురుటకు ముఖ్యసాధనమగు ఉపవాసదీక్ష సత డవలంబించెను. అతని కందువలన మనశ్శాంతి గుదిరెను. మహాత్ముని కిదియొక సాధన. భగవానుని సమీపించుటకు, మహాత్మునికి వేరొక మార్గము గనుపింపలేదు. ఉపవాసదీక్షనుండి నాయకులు తమ మనములను మరల్చజాలక, అతుకుల

“25 వ తేదీ ఉదయమునగూడ కొద్దిగా చిల్లరపోట్లాటలు జరిగినవిగాని 24 వ తేదీ రాత్రి తెరిలీనుండి సేనలువచ్చుటచే ప్రజలను దైగ్యముకలిగినది. 25వ తేదీ మధ్యాహ్నము చాతులో దుకాణములను తెరచిరి. 25 వ తేదీ కొట్లాటలలో ఒక హిందువు చనిపోయెనని తెలిసినది. నగరములో నెమ్మదికలిగినదిగాని చుట్టుపట్ల గ్రామములలో ఉద్రేకము ప్రబలిినది. కొన్ని గోజులవరకు సేన లిటునుండవలసియుండును. మొత్తము ఆగర్లు చనిపోయిరి. 104 గురికి గాయములుకలిగెను” అని ఉద్యోగము ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

(నిన్నటితరువాత)

(1) అహమదుబాచా (2) మియాన్ జాన్ (3) రుక్మిణి (4) దాదాసాహెబు (5) అహమదుబాచా (6) కేవరి ముత్తు అనువారు ఆర్థిక సంస్థల బ్యాంకును వంచించి ధన మపహరించుటకు మోసము, లెక్కలదిద్దులు, విశ్వాసద్రోహ మొనర్చుట అను నేరముల కొరవల్ల కుట్రపన్నిరను నేరా కోపణమునందు నిన్నటిదినమున హైకోర్టు నెవన్సన్ నందు న్యాయమూర్తి బీసీగారియెదుట ముద్దాయిలతరపు సంగ్రహవా దము ముగింపబడినది. ప్రాసిక్యూషన్ తరపున న్యాయశాఖకు గ్రాంటు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు హాజరై 1, 2 ముద్దాయిల తరపున కలకత్తా నుండి ప్రత్యేకముగ రప్పించబడిన బారిష్టరు ఎ. ఎన్. చౌదరిగారు, 3, 4, 5, ముద్దాయిల తరపున బుర్రా సత్యనారాయణగారు, 6 వ ముద్దాయిలతరపున సి. న రసింహాచారిగారు హాజరైరి. ఎ. ఎన్. చౌదరిగారు 1-5 ముద్దాయిలతరపున వాదించిరి.

మిస్టరు చౌదరిగారు బ్యాంకు నుద్దేశించి మరియు నిట్లు తెలిపిరి.

ప్రతిశుక్రవారమున అహమదుబాచా అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులను తీసెనటనిశ్చయముగాదు. దీనియొక్క కాలపరిమితి 52 వారములవర కుండెను. ఆ 52 వారములలోను 28 వారములలో అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులు తీయబడలేదు. ఒక అకౌంటునుండి మరి యొక అకౌంటునకు అకౌంటు డ్రా చేయుట తీయబడి నది. అహమదు బాచాకు సంబంధించి సంతకము అతను ఒక్క అన్ క్లియర్డ్ చెక్కును తీసియుండలేదు. ఒక తూరి మాత్రము రుక్మిణి అకౌంటులో ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు తీసెను.

హెచ్. యస్. ఏ. ఆర్. (హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహీమాన్ కం పె నీ) కం పె నీ యం దు అహమదుబాచా భాగస్వామిగాడు. కాని నాగరత్నంపిళ్లై భాగముతీసి కొనినట్లు చేత్రాలుచేసియున్నాడు. కాని ప్రస్తుతము నష్టము గలిగినందుచేత తానొకంపెనీయందు భాగస్వామి కానిని చెప్పుచు న్నాడు? ఈ కంపెనీవారు అహమదు బాచా కంపెనీకి రు 2,00,000 లు అప్పుబడిరి. ఈరెండు కంపెనీలవారికిని వ్యాపారము జరుగుచుండెను. ఈవిషయము అహమదుబాచా పుస్తకములనుండి తెలియనగును. మరియు నేక కంపెనీలు, మియాన్ జానుకంపెనీ, బురానాద్దీన్ కంపెనీ, జోర్ అబ్దుల్ గఫూర్ మొదలగు కంపెనీలవారందరూ అహమదుబాచాకు కొన్ని లక్షలవరకు అప్పుబడియుండిరి. ఆసమయమున వ్యాపారము విరిచిగా జరుగుచు మంచితాళము వచ్చుచుండెను. పిదప 1920 సం॥ లో తిరిగి ధరలు ఖడిపోయినవి. తన బాకీదారులవద్దనుండి అహమదుబాచా బాకీలను వసూలు చేసికొనడలచి వారిగడిగెను. వారివద్ద డబ్బులేనందున చెక్కులను పుచ్చుకొనెను. బాంకునందు అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులపద్ధతి యుండినందున బాంకులో డబ్బుతీసికొని సరిపుచ్చుచుండెను. ఇది వ్యాపారస్థుని దృష్టియందు క్రిమముగా గుర్తించబడినది ఇది కాత్రప్రకారము నేరముకాదు. అందమైన నేరముగలదా?

ఈ అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులపద్ధతి 1918 నుండి బాంకులో ఆచారముగా జరుగుచు వచ్చినది. అహమదుబాచా అనే కసమయములందు బ్యాంకునకు సహాయపడెను. అతడు బ్యాంకులో విశ్వసనీయుడైన భాదాదారుడు. బాంకు అధికారులందరూ అతనిని గొప్పస్థితి పరుడుగా వెరింగియుండిరి. వ్యాపారముపై అతని పెట్టుబడి 15 లక్షల రూప్యములనియు మొత్తము క్రెడిటు విధాన లక్షలకన్న రు 1, 10,000 అనియు ఎల్లరకుదలియును. వైకారణములను బట్టి బ్యాంకువారు డబ్బును అతని స్వంత క్రెడిటువీధ ముందుగా ఇచ్చుచు వచ్చియుందురు. అట్లు ముందుగా డబ్బు ఇవ్వబడుకాలములో హతాత్తుగా అకౌంటును ఒకేపరి ముగింపుజేయజాలకపోయిరి. కనుక ఈ అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులను తీయుటయందు కాస్త్రీయనేరము ఏమాత్రమును లేదని చెప్పగలను. ఇట్లు అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులపై డబ్బుతీసినవారు ఒక అహమదు బాచాగాదు. వందలకొలది వేలకొలది భాతాదారులు గలరు. దీనివలన బ్యాంకునకు వడ్డీరూపముగా లక్షరూప్యములు సమకూరియుండెను.

అహమదుబాచా సంబంధించి యున్న నరకు ఆతడు జనవరి నుండి జూనువరకు(52) వారములలోను 28 వారములవరకు ఈ అకౌంటు నుపయోగించలేదు. ఆఫీసర్ల చెక్కులను దినమందు బాలన్సును గ్లింయటైయున్న నెం 1 రు అకౌంటులో క్రెడిటును ఉంచగలందులకై నెం 2 రు అకౌంటు ఉపయోగించ

డుచుండెను. అది బిల్లుమానేజరుకు తెలియ కుండెనన్నటికిని జరిగియుండజాలదు. నెం 1 రు అకౌంటునుండి, నెం 2 రు అకౌంటునకు జేయబడిన మార్పులన్నియు బిల్లుమానేజరుకు నిష్పందేహముగా తెలియును. ఈపద్ధతి ననుసరించి భాతాదారులు ఆపద్ధతి ననుకూల పరుచుకొను చుండిరి. అంతమాత్రమున అందు నేరమేమియులేదు.

30.6.1922 తేదీ ఆర్థికసంవత్సరాంతపు అడిటు దింను. ఆదినమందు నెం 2 రు అకౌంటునుండి నెం 1 రు అకౌంటునకు రు 24,540 లు మార్పుగలదు. అది బిల్లుమానేజరుకు ప్రత్యక్షముగా తెలిసియున్నది. ఇట్లులే ఒక అకౌంటునుండి మరియొక అకౌంటునకు అనుకూలముగ మార్పులుజేయుటకు బాంకు ఎన్నియోవిధముల సహాయపడినది. ఇట్టిమార్పులు జూను 30వ తేదీ, జూలై 27; అక్టోబరు 30; నవంబరు 10; 1923 సం॥ ఫిబ్రవరి 23; ఏప్రిలు 20; మే 25; జైలేదీలందును మరియు ఇతర దినములందును జరిగియున్నట్లు చౌదరిగారు అకౌంటులనుండి చూపించిరి.

ఆ తేదీ లందిన్నిటియందును నెం 2 రు అకౌంటునుండి నెం 1 రు అకౌంటునకు మార్పులు గలవు.

అహమదు బాచాసీత బాంకువారిక తెలియును, గావున ఆతనికిట్టి వసతిని గలిగించిరి.

అంకెలు దిద్దుట

ఈకేసునం దెచ్చటను అప్రూవరును అంకెలు దిద్దలని నదిగా ఎవ్వరును సాక్ష్య మొసంగలేదు. సిరారబ్బరతో ఆతనికి సంబంధ మున్నట్లుల సాక్ష్యములేదు. డిసెంబరు నందలి ఆడిటు సరియైనదని మీరు తలంచుచో ఆడిటర్లు మోసగింపబడ లేదని మీరు నిశ్చయించునెడల 28వ డిసెంబరు బాలన్సుషీటునం దెట్టి మార్పు జేయబడియుండలేదని నేను రుజువుపర్చినవాడనగుదును. అట్టిమార్పు అంతకు క్రోమే యుండినచో ఆడిటర్ల చే వెంటనే కనుగొనబడియుండెడిది. కాని ఈసందర్భ మందు ఒక్కవిషయమును మీస్పర్శగకు దేవలసి యున్నది. ఈదిద్దుబాటులు సంబంధించినంతవరకు దీనికి కారకుడైన వానినిమీరుమనసునం దుంచుకొనవలయును. అతడు నూతనవిషయములను సృష్టించుటయందు మిక్కిలి ప్రవీణుడు. కానిఅతడే తానుప్రధమప్రయత్నమందు జయము గాంచలేదని చెప్పియున్నాడు. మొదటనాతడు ద్రావముచే నొకఅంకెను బోగొట్టడలచి దానిపై ద్రావకపుబొట్టు నొకదానిని వేసెను. వెంటనేఆచచ్చుల తెల్లటిమచ్చ వలె గాన్పించెను. అందుచే మొత్తముఅంకె లన్నిటిని మార్చిన లసివచ్చెను. కాబట్టి మొదటినుండి దిద్దుబాటులు ప్రత్యక్షముగ తెలియుచునే యున్నవి. కన్నభిరా ననునాతడు తన సాక్ష్యమందు 12వ జూలైలోగనే ఈమార్పులు జరిగినవని చెప్పియుండెను. ఇది నిశ్చయముగచో ఆదినమునందే డాక్యుమెంటుల నన్నిటిని జాగ్రత్త పరిశీలించిన మెకాలేగారికి కనుకొనుటకు ఏలసాధ్యము గాదు? ఈమార్పులు జూడలేదని చెప్పట వారియొక్క ఉపేక్ష, అశ్రద్ధగలిగియుండిన కథనుబలపరచుటకునే యున్నది.

మరేవారు జూలై 18 వ తేదీనఅహమదుబాచానుకలిసి కొనియుండెను. అప్రూవరు అంకెలు మార్పుటయందు అహమదుబాచాకుసంబంధముండినయెడల అహమదుబాచాను "నీవు ఇంతటిపాప గొండివి నే తలంచలేదు. ఇట్లు ఏలచేసెతివి" అని ఒక్కమాటనైనను అడిగియుండదా? రామచంద్రయ్య కూడ ముద్దాయియొక్క ప్రార్థనలనుచే ఆట్టిమార్పులు గావించితినిని ఎచ్చటనుచెప్పియుండలేదు. తానేఈదిద్దుబాటుల కన్నిటికి బాధ్యుడనని చెప్పెను. అప్రూవరు సాక్ష్యమందు న్యాయమూర్తులు తన్ను ప్రశ్నింప "ప్రభూ! ఈదిద్దుట కన్నిటికిని నేనేమి సంజాయిషీ ఇవ్వజాలను" అని నుడివియున్నాడు. చేసినట్టివానికి అతనికి కష్టమునో మనము వాని విషయమై చెప్పవలెనని చాలకష్టము. పోలీసువారి స్వాధీనమందుండ ఒక డాక్యుమెంటు మార్పు చేయబడినదని నేను చెప్పియుంటిని. అది నిశ్చయమే. తనభావిషయమునకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటునందు మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించినట్లు స్పష్టముగా విశదమగుచున్నది. మొన్నటిదినము గ్రాంటుగారు వాదించుచు అయ్యరను నాయుడుగా పోలీసువారు మార్పులేదనియు, పోలీసువారే అట్టి మార్పుచేయుదురని విశ్వసించగదనియు, చెప్పియున్నారు. ఆవాదనయే నాపక్షపు ముద్దాయిల తరపున ఏల ఉపయోగపడదు? నాపక్షమువారిపై మోపబడిన ఎట్టి అనుమానమును తొలగ జేయుటకు నేనిచట సంసిద్ధుడనై యున్నాను.

లంచములు

ఈవిషయమై అహమదుబాచా వైద్యసహాయము చేసెననది యొక కారణము. దీనిని రామస్వామి ప్రవేశపెట్టెను.

అహమదుబాచా పెక్కండు బీదజనులకు సంఘములకు విరిచిగా ధన్యములు జేయుచుండెనని ఆతని అకౌంటుపుస్తకములవలన తెలియుచున్నది. బీదవారలకు ఉచితము గవైద్యసహాయము జేయుచుండెడివాడు. ఈవిషయము డాక్టరు పిళ్లైగారి సాక్ష్యమందు చెప్పియున్నాడు. డాక్టరు పిళ్లైగారు సవరిముత్తునకు వందోసగిన కారణముచే అహమదుబాచాను కుట్రయందు లాగననునా? చేసినసహాయము మెడవారి త్రాడువనది. దేశమునందెల్లడలను ప్రతిచోట బక్షీలు (లంచములు)తీయుట ఆచారముగ నున్నది. కేలుగలుపొందినవారు కోర్టునుండి వెడలునపుడు పక్షముల చేతబట్టి వెంబడించువారుందురు.

[ఈసమయమున కోర్టువారు ఫలహాములకై లేచిరి.]

అల్పాహారానంతరము

ప్రామిశరీనోటు

కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమైన పిదప చౌదరిగా రిట్లు నుడిచిరి:—

ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీని ప్రామిశరీనోటు ఒకటి గలదు. గ్రాంటుగారు ఆ ప్రామిశరీనోటుడబ్బు అప్రూవరుమామగారిచే రట రు 4000 లకు ప్రామిశరీ నోటు వ్రాసి చెక్కు ను అహమదుబాచానుండి తీసికొనెనని వాదించియున్నాడు. అది నిజముగాదు. చెక్కు తిరిగి ఇయ్యబడినది. అప్రూవరును నేను క్రాసుచేయ గొన్ని భూములను గొనుటకుగాను తానాడబ్బును అప్పుగా తీసికొంటినిని నుడివియున్నాడు. రెండవయంకమేమనిన ఫిబ్రవరి 22 తేదీనఇచ్చిన రు 4000 ల చెక్కుకు బదులు మార్చి 7వ తేదీన రు 3000 లకొకచెక్కున్ను, రు 1000 లకు మరియొకటిన్నీ తీసియుండిరి. సాధారణముగా మొత్తమురెండుగా విభజించి ఆసమయమందు కొంత డబ్బు స్పెరిజిన్టీషన్ సమయమందు మిగిలిన భాగమున్ను ఇచ్చుట వాడుకగ నున్నది. ఇది నిజమని చెప్పునాధారములు చాల గలవు. గ్రాంటుగారు అహమదుబాచా బ్యాంకులో 1 1/2 లక్ష రూప్యములు ఓవరుడ్రాపు తీసియుండినట్టి సమయమున రు 4,000 లు అప్పుగ నిచ్చుటకు డబ్బుఎచ్చటనుండివచ్చునని వాదించినారా? రు 15 లక్షల వ్యాపారముగలిగి విదారలక్షలు డిస్కాంటుబిల్లుల లెక్కగలిగినవాడు రు 4,000 అప్పు నిచ్చుటకు అనుమతించి మీరు నమ్ముదురా?

17 6.1923 న, మరొకంకె డబ్బును అప్పుగ యిచ్చియుండెను. నే నివిషయములను అప్రూవరును క్రాసుచేయునపుడు డబ్బుచెల్లించిన సంగతిని మాటుపెట్టి జూచితినిని ఆతడు జెప్పయత్నించెను. అందువలన ఈడబ్బును రామస్వామియను మరియొకలెడ్డకు గుమాస్తాయొద్ద నుంచెను. రామస్వామి తనపేరు బహిరంగము జేయవలదనెను. దీనియొక్క ఉద్దేశ మంతయు డబ్బు చెల్లించిన విషయము మరుగుపరచుటయే.

దీనినుండి తప్పించుకొనుమార్గము గానక 1922 సం॥లో ఒనానొకప్పుడు ప్రామిశరీనోటు తిరిగి ఆతని కొసంగబడినదనియు, టైటిలుడిచ్చయొక్క కాగితములకట్టి బదువుగా నున్నందున అహమదుబాచాయొద్దనే విడచివెల్లితి ననియు కథ బన్నినాడు!

ఈసందర్భమున చౌదరిగారు టైటిలుడిచ్చ కాగితముల కట్టనన్ను, అప్రూవరు జేబునందువొరకిన వాబొల్లపు కాగితములనున్న రెంటిని జ్యూరీవారికి జూపెట్టి, "తన పతనీయ గ్రంథమును జేబునం దిముచ్చుకొనగలుగును గాని ఈవిన్న కాగితములకట్టను మోయలేడు?" అనిజెప్పిరి. అప్పుతిరిగి ఇచ్చివేయబడినదని నమ్మగదను? ఇంకను అప్పుగలదనియే అపుత్తరము వివరముగా తెలుపుచున్నది. గ్రాంటుగారు మామగారివద్దనుండి డాక్యుమెంటు తెచ్చి అల్లనిచే కోర్టునందు దాఖలుచేయించుచున్నారు. ఒడంబడిక మొదలగువాని విషయమందు వ్రాతమూలకమైన సాక్ష్యమేచెల్లననినివిడవనట్లు చెప్పుచున్నది.

జూను 17వ తేదీవరకు అది నిశ్చయమైనదిగానే ఎన్నబడి వెంటనే హతాత్తుగా అనత్య మెట్లయినది? న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారు సందేహించిరన్న కారణముచేతనే ఆడాక్యుమెంటు నిజపరిస్థితులను తెలియపరచుటలేదని మీరు తలంచవగదు.

ప్రామిశరీనోటు కత్తిరింపబడినది. అందు "రద్దుచేయబడినది" అని వ్రాసియున్నది. కావున చెల్లించియే యుండవలెను. మేము దీనిని కత్తిరించితిమని తలంపబడెను. ఇది కేవలము ప్రాసిక్యూషన్ వారి ప్రార్థనలనుచే చేయబడినది. పోలీసువారి ప్రాసిక్యూషన్ వారు. గవర్న మెంటు పేర గవర్న మెంటు ఉద్యోగులలో అనేకులు అక్రమములు చేయుదురు.

ఈ కత్తిరింపు ప్రాసిక్యూటన్ వారి వాదనను బలపరుచు నా లేక డిప్యూటీ వారి వాదనను బలపరుచునా? ముద్దాయిలు కత్తిరించుటవలన వారి కేసు లాభముండునో మీరు యోచించు కొనవలెను.

లంచపు చెక్కులు

లంచపు చెక్కుల విషయమై తనపేరు వెల్లడి చేయబడకుండుటకు అప్రావరు వాంఛించి యుండెనని చెప్పెను. బేరరు చెక్కులమీద "ఇంపీరియల్ బాంకులోని రామచంద్రయ్య" అని ప్రాసిక్యూటర్ వారు ఇంపీరియల్ బాంకులోని ఖాతాదారుల చెక్కులను ఇతర బాంకులలో నగదు చేయుటకు గాను ఇంపీరియల్ బాంకు జమానులను పంపుచుండెడివాడనని రామచంద్రయ్యకు ఒప్పుకొనుచున్నారు. రామస్వామి ప్రత్యక్ష అన్యతవాది. ఈ డాక్యుమెంటులందు సంతకములు లేవు.

ఈ డాక్యుమెంటులలో ఒకటి రిలక్షలనివేదిక. లోన్సు ఎజెన్సీకాఖతావే అది తయారు చేయబడినది. ఈ డాక్యుమెంటు విషయమై ఏజెన్సీకాఖతావే గునూనాలందరు 'తప్పక పెద్దమ్మనైన గూర్చున్నదో యనునట్లు' అన్ని తప్పులను ఖ్యలనే వేసియుండిరి. దీనిపై మీరు ఆధారపడవలదు.

జూన్ 30 వ తేదీ ఆడిటుదినము. ఆ దినమునందు ఈ డాక్యుమెంటు ఆడిటరు నొద్దకు బోయిన లెడ్జరుగూడా దీనిని సగించుటకు ఏమియు అనుకూలములేదు. దీనివిషయమై దిద్దుబాటులు పలచిదినమందు జరిగిన వని చెప్పుటకు సంతక మేమియు లేదు. మార్చబడిన సంఖ్యలపై ఉద్యోగుల సంతకములు కనుపించుట ప్రభుత్వమున 27.8.23 నందు అనగా మోసములు కనిపెట్టబడిన పిదప 1½ మాసమునకు.

మరియొక డాక్యుమెంటు పాల్గుగారు తాను దీనిని చూచి తిననియు సంతకము చేయలేదని చెప్పినారు. దీనియందలి మొదటిపేజీలు రామచంద్రయ్యచే వేయబడలేదు. ఆపేజీలు ప్రాసిన మనిషి కోర్టుకు పిలిపించబడలేదు. లోన్సు ఎజెన్సీకాఖతావే కనరు పుస్తకమున రు 82,000 ల పద్దనుగురించి ఏమియు గుర్తులేదు. కావున ఆతడా పద్దను లోన్సు ఏజెన్సీకాఖతావే తీసికొనకునని లెడ్జరు నుండి తీసికొనడు. ఆదియే సాక్ష్యమునకు జెప్పబడినది. ఇట్టి సంతకము లేనట్టియు లేదీ లేనట్టియు కాగితములు మాపై కేసు రుజువుపరచుటకు లేబడినవి. మరియు ఇట్టి లేదీ సంతకములు లేని కాగితములు రెండుగలవు. ఆడిటు సరియైన దగునో ఈ డాక్యుమెంటు తప్పునను.

(1) ముద్దాయి యితరుల ఖాతాల నుపయోగించుకొనెనను ఆరోపణను గురించి చాదరిగా రిట్లునుడివిరి. ఏదోయొక కృత్రిమోద్దేశముతో ముద్దాయి తనచెక్కులను రామస్వామి అయ్యంగారి ఖాతాలోనికి తన చెక్కులను జమ కట్టించి అయ్యంగారి మొత్తములను తిరిగి ద్రీసికొనెననియు, తన ఖాతాలో పెద్దమొత్తములను దీసికొనుచుండినయెడల బ్యాంకుపై యధికారము కనుమానము గలుగునను నుద్దేశముతో నిట్లానర్పించియు నూచింపబడెను. ఈక్రింది విషయములను గమనించినయెడల ఆతడట్టి పద్ధతి నవలంబించుట కెట్టియనసరము లేదని చెబయగలదు. ముద్దాయియొక్క ఓవరుద్రాఫ్టు ఆదినము 188 వేలండుగా బిల్లుమానేజరు 10 వేలకీతని చెక్కును చెల్లించెను. తరువాత 175 వేల ఓవరు ద్రాఫ్టుండగా ఈతనికి రు 8 వేల చెక్కు నోకదానినిచెల్లించిరి. అందుచే ఈ ఒక్కరోజునను అధికారుల మోసపుచ్చుట కొనరైనని తలంపవలెను. అతని కాదినమునగల ఓవరుద్రాఫ్టుగూడ చాలతక్కువ. 189 వేల మాత్రమే. తరువాత ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి ఖాతానుపయోగించెననునది. కోర్టులో మీరాశ్రీనివాసనును జూచిరి. కాన ఆతనిస్వభావ మెట్టిదో మీకు తెలిసియుండును. అతడు చాల కళాగ్రబుద్ధి. తన స్వలాభములేకుండ నేమియు జేయడు. ఆతడు అహమదు బాచాకొరకే తాను ఖాతా నేర్పరచితి నని నుడివెను. ఒక ఖాతాలో పెద్ద పెద్ద అంకెలు ఉండుట ల న ప్రయోజన మేమి యోవర్త కపు సంబంధముగలవారి కందరికిని తెలియును. వానికొకవిధమున విలువగలదు. ఒకరోజున శ్రీనివాసను రు 15 వేలను జమకట్టి ఆ దినముననే రు 15 వేలను తీసికొనెను. దీనియర్థమేమి? తన ఖాతా చాలపెద్దమొత్తములు గలదనియు చాల వ్యాపారము జరుగుచున్నదియు గన్పించేయటతప్ప వేరుదేవు ముండబాలదు. ఈకార్యముకొరకుగాను శ్రీనివాసను అహమదుబాచానుండి చెక్కులద్వారా కొంతదనమును తన ఖాతాలోనికి మార్చుకొని తిరిగి ఇచ్చుచుండెడివాడు.

వర్తక లొకరోజుకు చిక్కునయమున సహాయము దుప్పొనుట అక్కామిడేమను బిల్లుల నొసగుచుండురు. ఇదికా ప్రస్తుతమైన పద్ధతియే. అక్కామిడేమను చెక్కులుగూడ నిదేవిధముగ నిచ్చుట నుపయోగింపబడెను. తాత్కాలికము ధన సహాయము నీవిధముగ నొసగుటడెను. ఇది బహు ఆచారము గావచ్చునుగాని, మోసముగాదు. పాశ్చాత్య ఆచారము గావచ్చునుగాని, సామాన్యముగా మద్రాసులో. వర్తకలలోగల ఆచారము. అంతియగాని దీనికి కృత్రిమోద్దేశమును ఆరోపించవలెను లేదు.

అహమదుబాచాయొక్క ఖాతా కృత్రిమమైనదనియు, ఓవరుద్రాఫ్టులకొరకుగా నేర్పరుచుకొనెననియు నూచింపబడెను. ముద్దాయిగల నాల్గూఖాతాలను పరిశీలించినయెడల ఈనూచన యెట్టిఅసత్యమో తెలియగలదు. ముద్దాయి మంచి ఖాతాదారుడనియు అతనివలన బ్యాంకునకు మంచిలాభమే గలుగచుండెననియు తెలియగలదు. 1922 సంవత్సరమునందు, డిసెంబరు 15 నుండి 1620782 లు ను, 1620782 లు ను, 451082 లు ను, ట్రాన్సుఫరులవలన రు 520282 లును మొత్తము 26½ లక్షలు రూప్యములను ముద్దాయి బ్యాంకువారికి చెల్లించెను. ఈ ఖాతావలన బ్యాంకువారికి ఒకవత్సరమున లక్షరూప్యములవడ్డీ వచ్చెను. అట్టి ఖాతాదారు మోసపుచ్చెనని ఇప్పుడారోపించుచున్నారు.

జూలై 12 తేదీన అహమదుబాచా బ్యాంకు కార్యదర్శి యగు మర్రెగారితో సంభాషించినపుడు అతడు పరుమనుగి మాటలాడగా, అహమదు బాచా తిరిగి సింహమువలె నెదిర్చి మాటలాడక, తలవంచుకొని వెళ్లిపోయెనట. అందుచే అతడు బ్యాంకును మోస మొనర్చెనని యెంచవలెనని ప్రాసిక్యూటరువారు గోరుచున్నారు. అదినమున అహమదు బాచాయొక్క స్థితి యెట్లుండెనో జూడుదు. తనతోడ్డి స్థాపించి వచ్చుచెప్పి పోయిన 25 లక్షల వ్యాపారమంతయు కాగితపు ఇల్లువలె నొక్కదినమున గూలిపోయెను. అప్పలవారు వచ్చి బాంకునుచుండిరి. తనకు రావలసిన బాకీలు వసూలుగారెదు. ఆసమయమున, 7 లక్షలకు సెక్యూరిటీలను దీసికొనిన తరువాత, అహమదు బాచాయొక్క వ్యాపారమును నిలువపెట్టుటకుగాను రు 9 లక్షలను ఋణ మొసగెదనని మర్రెగారు జెప్పిరి. అట్టి స్థితియందున్నవాడు, ఎదురు తిరిగి ఎట్లు మాటలాడగలడు. అట్టి స్థితియందెవ్వరును గూడ ఎదురు తిరిగి మాటలాడుట మానవస్వభావవిరుద్ధము. జూలై 14 తేదీన, బ్యాంకువారు చెప్పిన ప్రకారమే అహమదు బాచా తన ఓవరుద్రాఫ్టుల నన్నిటికిని సెక్యూరిటీల నొసగెను. అతని గృహమును ఆస్తిని తల్లియొక్క ఆస్తిని సోదరియొక్క ఆస్తినిగూడ సర్వస్వమును బ్యాంకువారి కిచ్చివేసెను. ఈ ఆస్తి దస్తావేజులపైగల స్టాంపులను బట్టి జూచినయెడల 735 వేల రూప్యముల విలువజేయు ఆస్తిని బ్యాంకువారి కొప్పగించెను. సామాన్యముగా తక్కువ స్టాంపులను పత్రములపై నతికించుచుండురు. వీని నిజముగ కనిష్ఠముగ విలువ రు 9 లక్షలుండునని అంచనావేసితిని. ఇవిగాక ఇతనికి రావలసిన బాకీలు నిలువయున్న సరకులు చాల బట్టలపేళ్ళు ఇవియున్నయింకా బ్యాంకువారికిచ్చివేయబడినవి. తనబాకీసంతను అంతకంటె సెక్కువ మొత్తమొసగి చెల్లించిన ఖాతాదారుని బ్యాంకువారు ఇప్పుడిట్లు ప్రాసిక్యూటరు జేయుచున్నారు. వాణిజ్యనీతి పునాదులతో గడచిపోవునని ప్రాసిక్యూటరువారు తెలిపిరి. గొప్పస్థితియందున్న ఒక ఖాతాదారుని ఆకస్మికముగ అతనిబాకీసంతను చెల్లించవలెనని యడిగి అతనికి సహాయమున రప్పనమని చెప్పి అతనిపద్దతున్న సొమ్మును ఆస్తిని అంతయు దీసికొని దిగుబరునిజేసి తరువాత ప్రాసిక్యూటరుజేయు విషయము సామాన్యనీతికి సంబంధించిన విషయము. అట్టి సామాన్యనీతి నే భంగపరచినపుడు వాణిజ్యనీతియని పొతుట పరిహాసార్హము.

మియానుజాను సెక్యూరిటీల నొసగెను. దాదాసాహెబు తనసామ్రాజ్యముగా దానిని 20 వేలకు విక్రయించి ఋణముదీర్చబడెను. ఇంపీరియలు బ్యాంకు బాహుదార్ల సమావేశమునందు అధ్యక్షుడగు వుడ్డుగారు, ఈవిషయమునుగురించి నూతనపును, ఈవత్సరము కొంతపన్నము గలిగెననియు, కొంతమందితో అవసరమైనదానికంటె నధికముగ నమ్మకముండుటచే అట్లు జరిగెననియు నుడివెను. అనగా దీని యర్థమేమి. ఈయదిన మొత్తము కంటె సెక్కువ ఓవరుద్రాఫ్టులనుగూడెనను యర్థముతప్ప వేరు యర్థమేమియున గలదా? ఇందు మోస మొనర్చబడెనను నూచన ఎంతమాత్రముండున గలదా?

ఈ ముద్దాయిలలో కొందరిని నామిత్రులు వేరుజేసి యుండ వలసినది. కానినామిత్రులు తలంపలేదు. మూడవముద్దాయియగు రుక్మదేవి, కొన్ని అక్కామిడేమను చెక్కుల నొసగుటయు ఒకటి రెండుసార్లు, లంచముని ఆరోపించబడిన చెక్కును అప్రావరుచేతి కొనగెననియునప్ప ఈతనిపై నెట్టియారోపణయులేదు. అహమదు బాచాను 4 వ ముద్దాయికిని ఈ కేసునకును ఎట్టిసంబంధమునులేదు. ప్రాసిక్యూటరువారు గూడ నీవిషయము నొప్పుకొనిరి. అప్రావరుతో జరిగినవని చెప్పబడిన నీచి సమావేశములతోగాని చర్చలతోగాని అతని కెట్టి సంబంధమునులేదు. లంచమునగుటగాని, వీరితో కలసియుండుటగాని ఏమియులేదు. అప్రావరుగూడ నీతనిపై నెట్టియోచము నారోపించుటలేదు. అప్పటికిని ఆంగ్లమున నిచ్చుట నేమి జరుగుచున్నదో తెలియకుండ కోర్టులోనుండి తీవ్రముగ నీచిచారణ కష్టములన్నియు నందజేయబడెను. ఆతడు 1 ముద్దాయిచే నొసగబడిన 2 లంచపుచెక్కులను అప్రావరుచేతి కొనగెనట.

5 వ ముద్దాయి బ్యాంకులో ఖాతాదారుడుగాడు. అతడు మొట్టమొదట నొనర్చినకుట్రనేరము 1వ ముద్దాయిసోదరిని పెండ్లిజేసికొనుట, రెండవకుట్రనేరము, కిష్టమునలో మాంబళ్ళములో 1 ముద్దాయికిని, అప్రావరునకును జరిగిన సమావేశమునందు ఈ తడుగూడ 1 ముద్దాయితో నుండెనట. అతడు ఒక లంచము చెక్కునుగూడ అప్రావరుచేతి కిచ్చెనని గ్రాంటుగారు చెప్పుచున్నారు. ఈతడు మొట్టమొదట క్రిందికోర్టులో కేసుపెట్టబడినపుడు ముద్దాయిలలో జేర్పబడలేదు. కాని ప్రాసిక్యూటరువారి పట్టుదలవలన నీకోర్టులో సీతనిగూడ ముద్దాయిగ జేర్పబడెను.

జూరీసభ్యులు చాలదయతో నేను జెప్పినవిషయములను వినినందులకు చాలకృతజ్ఞుడను. ఈ కేసు నందు మాకు చాల ప్రయాసగలిగినది. కాని ఇందలిన్యాయమును నిర్ణయించు బాధ్యత మీపై నిలచియున్నది. ఈకేసునందు ప్రాసిక్యూటరువారు ను, మేము ను గూడ కొన్ని కాగితముల బెట్టితిమి, మీ రాంగ్లము బాగుగా తెలిసినవారగుటచే వానియందలి విషయములను బాగుగ్రహించి న్యాయనిర్ణయ మొనర్చగలరు.

ప్రాసిక్యూటరువారు కొందరిపేర్ల కాక్షేపణ చేలిపిరి మేము కొందరిపేర్ల కాక్షేపణను చేలిపితిమి. మీరామాత్రమిరు పక్షములవారిచేతను నమ్ముబడి న్యాయనిర్ణయమును గావించుకొనుట ఏర్పరచుకొనిరి. ఈకేసు విచారణ సమయమున శ్రద్ధను గన్నరచితిరి. నేను ముద్దాయిలపై అనవసరమున సానుభూతిని గలిగింపజేయును. ముద్దాయిలు 1, 2, ఆరోపణలలో సరి సమానస్థియందున్నారు. 3, 4, 5 ముద్దాయిల కీనేరాలోపణలలో నెట్టి సంబంధమును లేదు. ముద్దాయిలు చాల గొప్పస్థితి యందుండి ఇప్పుడు అధిపాతాళమునకు పడిపోయిరి. వారు తిరిగి అట్టియున్నతస్థితికి వచ్చునాకేలేదు. కాని ఈకేసునందు నిర్దోషులుగా నిర్ణయింపబడి నదలిజేయబడినయెడల వారు తమ యొక్కయు భార్యపుత్రులయొక్కయు దినజీవితముకొరకు ఏస్వల్పమో సంపాదించుకొని పోషించుకొనవచ్చును. అది మీచే గావించబడు నిర్ణయముపై నాభారపడియుండును. తరువాత చాదరిగారు న్యాయమూర్తిగారికి కృతజ్ఞతాపదనముల నర్పించుటతో వాదనను ముగించెను.

నరసింహాచారిగారు

తరువాత నరసింహాచారిగారు 6 వ ముద్దాయియగు శ్రీ వ రి ము త్తు అ ను ఇం పీ రి య లు బ్యాంకుతెదరుకిపరు పక్షమున వాదించుచు, ముద్దాయిజేసినపక్షముల కాలపై నేరమారోపించబడలేదనియు, ఆతను జేయనిపక్షముగా నాతడు ప్రాసిక్యూటరు జేయబడెననియు, అతనిపై (1) ఆరోపణ, మియానుజానును, తన ఖాతాను సరిజేసుకొనవలెనని చెప్పవలసినదిగా అప్రావరునుగోరుట. ఇది న్యాయమగుననియేగాని అక్రమమేమియులేదు. ఒక ఖాతాదారు తన ఖాతాను సరిగా నుంచుకొనుటలేదనిజూచి, అతనిని ఖాతాను చక్కపెట్టవలెననిగోరుట, బ్యాంకుయెడల తనధర్మమును బాగుగనిర్వర్తించెనని మాత్రమే తెలియజేయుచున్నది. (2) వ ఆరోపణ, నల్లాను మొయిద్దీను, అహమదుబాచామాల ప్రసిద్ధిజెందిన నర్తకులనియ వారికిచ్చినసొమ్మునకు ఫరవాలేదనియు అప్రావరునకు జెప్పట, ఇదియు అక్రమమైన కార్యముగాదు. మూడవది, అతనుకొన్ని ఓవరుద్రాఫ్టులను చెల్లించెనట. బ్యాంకులో 1918 సం నుండియు నిదియూచారము గనుండుటచే నాయాచారము ప్రకారమాతడు చెల్లించెనేగాని అందు కుట్రగాని మోసముగాని ఏమాత్రమునులేదు. బట్టపది ఆతను కొన్ని అంకెలనుద్రావముతో మార్చుటకు ప్రోత్సహించెను.

బొంబాయి, నవంబరు 22:— ఫ్రాంకుజీవీరాగాదు
 రసవేతనముదీసి నుమన్నయన బొంబాయి మైక్రోట్యూబ్
 పాడిగారు, యస్. యస్. రంగ్నాథుగారు బొంబాయి
 పు ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గా బొంబాయిదొరనమువారి
 యమింపబడిరి. న్యాయవాదులలోనుండి హైకోర్టుల నీయు
 క్త్యగమనకు బొంబాయిలో నియమముచేయుట యిదియే ప్ర
 త్యక్షము. (ఆ. ఆ.)

రాజముండి

(న్యాయవిలేఖరి)

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి యువన్యాసము

జాతీయవాదుల సభ్యుల

మదరాసు కానసభాసభ్యులగు శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు 'జాతీయవాదులసభ్యుల' యను విషయమునుగూర్చి 19 వ తేదీ సాయంత్రము చింతామణిలో సుపన్యసింపిరి. (బహుశ్రీ న్యాయవిలేఖరి సుబ్బారావు పంతులుగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి.)

రాజకీయ పక్షములు రెండువిధములు. ఇబ్బందులను పోగొట్టుకొనుటకు మాత్రమే యేర్పడు పక్షములు మొదటి విధములోనివి. స్వయంనిర్ణయ నూతనసారముగ ప్రజాహక్కులకు పోరాడు పక్షములు రెండవ విధములోనివి. భారత దేశమున కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యపక్షము, స్వతంత్రపక్షము, జాతీయవాదుపక్షము, ఖిలాఫత్, ముస్లిములగు, బిసెంటుగారి హోంరూలు పక్షము మున్నగునవి ముఖ్యములగు రాజకీయ పక్షములు. గాంధీ బిసెంటుగారు రాజీ రాయబారములు జరుగుచున్నవి. స్వరాజ్యవిధానము తయారుచేయవలెనని ఆసి బిసెంటుగారి హోంరూలు సలహాతో కేరీఫిలింపవచ్చును కాని యది అనేక ప్రత్యేక సౌకర్యములకు తావుండవలసిన విధానముగానుండవలసియున్నందున కొన్ని చిక్కులుగలవు. కాంగ్రెసులో జిమ్మెహ్మద్ వాదులకును, స్వరాజ్యవాదులకును సభ్యులకు మధ్య విషయమే సేను మాట్లాడజాలను. కాని కాంగ్రెసు నుండి కొలది సంగీరములక్రింద విడిపోయినవారితో రాజీ చేసి కొని వారిని తిరుగ కాంగ్రెసులో చేర్చుకొనుటకుగూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది.

సక్రమాందోళనమును గూర్చి ప్రసంగించుచు హిందూ దేశ పరిస్థితులనుబట్టి యాపదమున కర్థములేదు. అధిక సంఖ్యాకుల ప్రాబల్యమువలన రాజ్యము చేయవలెనను మెక్లొనాల్డ గారి సిద్ధాంతము ఇంగ్లాడునందు వర్తింపనేకాని యిండియాలో వర్తింపదు. మహాత్మాజీ కార్యక్రమము, ముఖ్యమైనను రాజకీయ కార్యక్రమముకాదు నిజమగు జాతీయవాద పక్షమున ప్రత్యేక కార్యనిర్వహణమున కనుపగు రాజకీయకార్యక్రమముండవలెను. కాన కానసభ్యులగు చక్రవర్తి, లోకలు బోర్డులను వ్యక్త పరచు కొనుట యవసరము. కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు చందా నాలుగణాలకు బదులు నెల 1 కి 2 వేల గజములనూలును విడికి యియ్యవలెనని మహాత్మాజీ నూచించియుండెను. ప్రతిసభ్యునికి బదులు ఆ సభ్యుకుటుంబమునకు అట్టి చందా నేర్పరుచుట యుచితము. ఇత్యాది సంగతులు రెడ్డిగారు శలవిచ్చిరి.

మదరాసు కాన్సిలు వ్యవహారములగుర్చి ముచ్చటించుచు సంయుక్త జాతీయవాదులకును, స్వరాజ్యవాదులకునుగల సభ్యులను ప్రకరింపిరి స్వరాజ్యవాదులును సంయుక్త జాతీయవాదులును కలిసి మంత్రులపక్షమువారిని ప్రతిఘటించుచుండు రనియు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు పత్రికలలో సంయుక్త జాతీయవాదులగుర్చి వ్రాసినవ్రాత లసత్వములని యు చెప్పిరి. రెండుపక్షములు శ్రీమాన్ సత్వముగిగారు తోరసిటుల యేకస్వరాజ్యపక్షమునకుంటే, రెండు పక్షములు గనేయుండి సమ్మేళనమై బ్యూరొక్రసీని ప్రతిఘటించుట నుచిదని చెప్పిరి. ఎన్నికలనిమిత్త మిట్టిప్రతి యవసరము. ఏల నన కొన్ని స్థలములలో స్వరాజ్యపక్షమువారికి చాల పలుకు బడియున్నను, కొన్ని స్థలములలోనుండకపోవచ్చును. అట్టి స్థలములలో జాతీయవాదియొక్క కొనబడుటకెక్కుడు అవకాశములుండునని రెడ్డిగారు చెప్పిరి. లెంగాలులో జాతీయవాదులతోను, అస్సంట్లలో స్వతంత్ర పక్షముతోను స్వరాజ్యవాదులు సమాఖ్యమొనర్చుకొని గావించిన ప్రభుత్వ ప్రతిఘటనమును దహరించి చెప్పిరి. స్వరాజ్యవాదుల మతము వీలగునప్పుడెల్ల ప్రతిఘటనము సంయుక్త జాతీయవాదుల మతము అవసరమగుచో ప్రతిఘటనము. ఇదియే యురువురకునుగల భేదము.

సంయుక్త జాతీయవాదులును, స్వరాజ్యవాదులును కలిసి మదరాసు కాన్సిలులో చేసిన ప్రతిఘటనను ఇతర రాష్ట్రములలో జరిగిన ప్రతిఘటనమున కెంత మాత్రము తీసిపోదు. తక్కువ ఆడంబరముతో మేముకూడ ధ్వంసప్రభుత్వ విధానమును చంపితిమని సేను చెప్పగలము. దంధ్య ప్రభుత్వ విధానము బ్యూరొక్రసీ కంటే యుగమును. మంత్రులు ఉన్నత స్థలములలో ఉత్సవగ్రహములు నెక్రిటైజీ గుమాస్తాలకున్న స్వాతంత్ర్యమేవారికికూడ గలదు. ఇత్యాది విషయలు శ్రీ రెడ్డిగారు శలవిచ్చిరి.

అధ్యక్షులగు బహుశ్రీ న్యాయవిలేఖరి సుబ్బారావు పంతులుగారు కొంచెము కాలము ప్రసంగించిరి. సక్రమాందోళనమున పదమునకు చాల వికలాగ మున్నదనియు గొక్కొక్క చెప్పినటుల ప్రార్థనలు, పిటిషన్లు

నలుమొదలు, కాన్సోల్ యందును, పన్నులనిరాకరణమువరకు సక్రమాందోళనయేనగుననియు స్వరాజ్యవాదులు కానసభలలో గావించు ప్రతిఘటనము సక్రమేయనియు నెలవిచ్చిరి. సభ్యులైనను నూలునడుక లేనివారికి నెల 1 కి 2 క రూపాయ యొ యెంతో చందాపెట్టిన బాగుండునని నూచించిరి. వివిధ పక్షములకు సమ్మేళన మవసరమనికూడ నెలవిచ్చిరి.

అధ్యక్షులనకును, రెడ్డిగారికిని వందనములతో సభముగి సెను.

మున్యసిపలు ధనాపహరణకేసు

రాజమహేంద్రవర మున్యసిపాలిటిలో గుమాస్తాగా నుండి సామ్యునపహరించెనను నేరమువయి వారణాసివెంకటా శ్రీరావునాయుడుగారిపై తేబడిన కేసు విచారణ జాయింటు మేజిస్ట్రేటు, బి. వి. శ్రీహరిరావు నాయుడుగారి కోర్టులో జరుగుచున్నది. పాలెపు సుబ్బారావు బి.వి. బి. యల్. గారు ముద్దాయిపక్షమున వకీలుగానుండి పనిచేయుచున్నారు. ప్రోసిక్యూషను సాక్ష్యములు, ముద్దాయిపక్షపు వకీలువారిని క్రాసుపరీక్ష చేయుట పూర్తియయ్యెను. ప్రోసిక్యూషనుకథ యీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

ముద్దాయి సెన్ పూలు మున్నగు పన్నులను వసూలుచేసి వాడుకొనుచున్నాడని చెప్పి మనగారి కోక యాకారమున్న యు త్తరము వచ్చినది. చెయిర్ మనగారు తక్షణమే కేసువిచారించవలెనని నెక్రిటరీగారి పత్తరువుచేసిరి. నెక్రిటరీగారు ముద్దాయియొద్ద సెన్ పూలుకు సంబంధించిన బిల్లుప్రకటములను దనియు, నాటినడుగగా యివ్వలేదనియు నివేదించిరి. ఈ విషయము కాన్సిలువారి యెదుటపెట్టగా వారివిషయమై విచారణ సలుపుట కోక యుపసంఘము నేర్పరచిరి. ఆయుపసంఘ సభ్యులలో నొకరియెదుట ముద్దాయి బిల్లు బుక్కులను పెట్టగా ముద్దాయిమీద సెన్ పూలును సంబంధించిన రు 1750 లు అపహరించినట్లు తేలినది. ఉపసంఘ నివేదికను కాన్సిలువారు వచ్చించి, సామ్యు భర్తీచేసినందున సమ్మేళనచేయబడి యున్న ముద్దాయికితిరిగి యుద్దోగము నివ్వవలెనని తీర్మానించిరి. చెయిర్ మనగారి తీర్మానమున కాశ్రీయమని ప్రోసివేసిరి. పిమ్మట ఉపాధ్యక్షుడు చె చెర్చెర్ గారు లేని సమయమున ముద్దాయికి తిరిగి యుద్దోగమునిచ్చిరి. చెయిర్ మనగారు ఆయుర్ధ్వమరద్దవరచి ముద్దాయిని డిస్మిసు చేసి ప్రాసిక్యూషనుకు తీర్పవచ్చిరి. ఈవిషయములను చెర్చెర్ నెక్రిటరీగారు కోర్టులో చెప్పిరి. మున్నగు ప్యాసిక్యూషను సాక్షులు తమయొద్దనుండి సెన్ పూలు పన్నులు తీసికొని ముద్దాయి రసీదుల నిచ్చినని చెప్పిరి.

వేరొక వాయిదాలో ముద్దాయిపక్షపువకీలు పాలెపు సుబ్బారావు గారు మున్నగు ప్రాసిక్యూషను సాక్షులను క్రాసు పరీక్ష చేసిరి. పరీక్షలో ఈక్రింది విషయములను అసాక్షులు చెప్పిరి.

“మున్యసిపలు చెయిర్ మన్ యొక్కగాని నెక్రిటరీయొక్క గాని ఉత్తరువు లేక యే ముద్దాయి పన్నున వసూలు చేసెను. వారిద్దరు తప్పయిక ఏమున్యసిపలు కాన్సిలురుగాని ఉద్దోగిగాని పన్నులవసూలు చేయుమని యుత్తరువు చేయరాదు. ముద్దాయి మున్యసిపాలిటిలో గుమాస్తామాత్రమే పన్నుల వసూలు చేయునని ఆతని కప్ప గించలేదు. చెయిర్ మన్ చెసుచెయిర్ మను ముద్దాయిని నమ్మిరి. ఆతనిపై వారెప్పుడును కేసుపెట్టుట కిష్టపడలేదనియు, ముద్దాయిని మన్నించి తిరిగి యుద్దోగము నివ్వవలెనని కాన్సిలు వారు చేసిన తీర్మానమును చెయిర్ మన్ గారు ప్రోసివేయుట ఆకాశ్రియము.”

క్రాసుపరీక్ష అయినతోడనే ముద్దాయి పక్షపు వకీలు, పన్నును వసూలుజేయుమని ఉత్తరువు లేదనియు పన్నులు వసూలుచేయుట ఉద్దోగిగిత్వా జరుగలేదనియు, 409 ఐ. సి. సి. క్షేపన క్రింద కేసే తేదనియు, ధనాపహరణము జేసెనని యజువు చేయుట కాధారమే లేదనియు, చెయిర్ మన్ గారు ప్రాసిక్యూషను ఉత్తరువుచేయుటఆకాశ్రియమనియుచెప్పిరి. ప్రాసిక్యూషనువారు ముద్దాయిపక్షపువకీలు చెప్పినవాగమునకు సమాధాన మొసంగుటకు వాయిదా కోరగా వాయిదా జేయబడెను.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

ప్రోసివేయబడిన మరీయొక రిక్విజిషను

గౌతమీగ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ప్రోసివేసిన రిక్విజిషనులరెంటి నిదివరలో పంపిరి. అది ఆంధ్ర పత్రికాపాఠశాల కెరుకయే. అట్లే ప్రోసివేయబడిన మరీయొక రిక్విజిషనును పంపుచున్నాను. ఈరిక్విజిషనును 27 గురుసభ్యులు పెట్టిరి.గరిమెళ్ల వారిభవనము క్రిందగిగ్రంథాలయముఉన్నచోటనేఅనగాఇదివరలో 15 సం||ములనుండియుఉన్న కాకివారిమేడలోనే ఉంచవలెనని యిరిక్విజిషనుయొక్క సారాంశము. ఈ రిక్విజిషనును 1923 సం|| డిశంబరు 5వ తేదీని పంపిరి. అప్పటికింకను గ్రంథాలయము గరిమెళ్ల వారిభవనమునకుమార్చబడలేదు. 3.10.23తేదీని నక్కలంక వారిస్థలము నమ్మి వేయవలయుననియు

గరిమెళ్ల వారి భవనమునకు సాధ్యమైనంతవరకు గ్రంథాలయమును కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు మార్చవలెననియు సాధారణ సంఘసభవారు తీర్మానించిరి. కాని అప్పుడు గ్రంథాలయము నింకాకొంతకాలము ఉన్నచోటనేయుంచి సీరపరపబడిన గరిమెళ్ల వారిభవనము నద్దేశివ్వవలెననుచునూచరాసేలేదు. ఈక్రిత నూచన 3.10.23 తేదీ సాధారణసంఘసభలో చర్చింపబడియున్నచో జరిగియుండెడివో తెలియదు. కాన యీసాతనవిషయమును సాధారణ సంఘసభ్యులయొడుటపెట్టి గ్రంథాలయము ఉన్నచోటనే యుంచుచో నెక్కుడుమంది కుపయోగపడవనియు, గరిమెళ్ల వారి భవనమును వసూలొననక్కరలేమండ దాని నద్దేశివ్వవచ్చుననియు, సాధారణసంఘసభ్యులకు నచ్చజెప్పి వారి చే నట్లు తీర్మానింపజేయుటయే రిక్విజిషను పెట్టినసభ్యుల యుద్దేశముగ గన్పట్టుచున్నది. 10 గురు సభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టినవచ్చుడు సాధారణసంఘసభ జరిపితిరవలెను. 27 గురు రిక్విజిషను పెట్టియున్న సాధారణసంఘసభ్యులవారు సాధారణసంఘ సభను జరుప నిరాకరించి సభను వీలుచుటకు తగినకారణములు లేవని నూచించిరి. కాని పైనిచెప్పినట్లు సభ ను జరుపుటకు నూతనావసరము స్పష్టముగా జూపబడెను. గ్రంథాలయము పుట్టినదిమొదలు నియమితసంఖ్యకులగుసభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టినవచ్చుడు సాధారణసంఘసభను జరుప మని యేకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిరాకరింపలేదు. 3.10.23 తేదీని జరిగిన సభకూడ నియమితసంఖ్య గల సభ్యుల రిక్విజిషనుమీదనే జరిగినది. కాని ప్రస్తుత కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు 3 రిక్విజిషనులు వచ్చినను సాధారణసంఘసభ జరుపనిరాకరించిరి. రిక్విజిషను పెట్టినసభ్యులు సాధారణసంఘ సమావేశమును జరుపుటకు చూపిన కారణములతో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారికి నిమిత్తము లేదు. కారణకారణములను అనసరానవసరములను నిర్ణయించు బాధ్యత సాధారణసంఘమువారిదే కాని కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిది కాదు.

రిక్విజిషను ఈక్రిందివిధముగ నున్నది:—

గౌతమీ గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగారికి, ఆయా,

రాజమహేంద్రవరం. ఈక్రింద సంతకము చేసిన మేము, యీక్రింది తీర్మానముల నాలొచించుటకు గాను వెంటనే సాధారణసంఘ సమావేశము జరుపవలెనని మిమ్ములను కోరుచున్నాము.

(1) 3.10.23 తేదీని గ్రంథాలయమును గరిమెళ్ల వారి భవనమునకు మార్చవలెనని చేసిన తీర్మానమును రద్దుపరచవలెనని తీర్మానించుచున్నాము. (గ్రంథాలయ ప్రస్తుతభవనము పట్టణమునకు మధ్యానున్నదిగాన సభ్యులలో నత్యధిక సంఖ్యాకుల యందుబాటులో నున్నది. అందుచే గ్రంథాలయ క్షేమము ననుసరించి యాభవనములోనే గ్రంథాలయము నుంచవలెను.

(2) గరిమెళ్ల వారి భవనమును కార్యనిర్వాహకవర్గము వారిచే నియమింపబడినకాలమునకు అద్దెకు, అద్దెకివ్వవలెనని తీర్మానించుచున్నాము.

(3) మొదటితీర్మానమునుపోషుపల్లె సీరపరపి మొంబల్ల వోట్లను చేటుపల్లెతిగారికాధు చేయవలెనని తీర్మానించుచున్నాము. F.12.23 ఇట్లు

అంగర రామకృష్ణరావు, యన్. వి. చలవతిరావు,

జె. కేమగిరిరావు

యమ్. శ్రీరాములు

భావరాజు కృష్ణారావు

కరా సోమేశ్వరరావు

మున్నగువారు మొత్తము 27 గురు సభ్యులు. ఈరిక్విజిషనును కార్యదర్శి మేనేజింగు కమిటీవారి యెదుట 3.12.23 తేదీని పెట్టగా వారిక్రింది తీర్మానమును గావించిరి.

“5.12.23 తేదీని మ|| రా|| శ్రీ భావరాజు కృష్ణరావు గారు మున్నగువారు పంపిన మహాజరు చరుబడమైనది. ఈఉత్తరములో సాధారణసంఘసభకు తిరిగి పిలుచుటకు తగిన కారణములందు లేనందున దానిని రికార్డు చేయడమైనది.”

ఈతీర్మానమును ఒకరుతప్ప మిగిలినసభ్యు లానూచించిరి. తగిన కారణములు లేవని కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు రిక్విజిషనును ప్రోసివేయుట కడుచిచ్చితముగ నున్నది. సాధారణ సంఘసభ్యులు గ్రంథాలయ క్షేమముకోరకు కొన్నియేర్పాట్లు చేయవలయు కొన్నచో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి యనుమతి లేక చేయజాల కుండుటయే గాన నియమితసంఖ్యగల సభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టినను సాధారణ సంఘసమావేశమును సైతము జరుపునవలసివీటిలోనికి వచ్చిరి. తమంతటామను సభజరుపదలమ కొన్నచో సభ్యులపట్టికొరకు వారు కార్యదర్శియొద్ద కే పోవలయును. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు రిక్విజిషనును ప్రోసివేసియుండ, కార్యదర్శిగారు సభ్యుల పక్షిని యివ్వనని నిరాకరించిన పక్షమున సాధారణసంఘసభ్యులు తమ హక్కులువదలుకొని పోవలసినదేమో తెలియదు.

భారతజాతీయ మహాసభ

ఆహ్వాన సంఘము

బెల్గాం (కర్ణాటకము)

జరుగవోవు 29 జాతీయ మహాసభాహ్వాన సంఘమునం దీక్రిందివిధికారులు నియమింపబడిరి:—

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు:— గంగాధరరావు దేశపాండ్యగారు సాధారణకార్యదర్శులు.

ఎం. ఆర్. కంభాలిగారు

బి. బి. పోటదాక గారు

ఎస్. ఎల్. సోమన్ గారు

కోశాధికారులు

ఎల్. వి. దేశపాండ్యగారు

నాగేశరావు హరికామగారు

ఇదివరలో జరిపినట్లే కాంగ్రెసుతోపాటు భారత, ప స్తూతాప్రదర్శనము జరుప నెంచి ఆహ్వానసంఘమువారు రంధులకై ప్రత్యేకసంఘమునొకదాని నేర్పరచి హెచ్. ఎస్. కొబ్బలగి గారిని కార్యదర్శిగా నియమించిరి.

అధికసంఖ్యాకులగు రాష్ట్రసంఘములు మహాత్ముని కాంగ్రెసున కధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనుటచే ఆహ్వానసంఘమువారు గూడ మహాత్ముని అధ్యక్షతను ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

దేశమునందైకమత్యమానశ్యకమని యందరును దృఢాభిప్రాయులై యుండుటచే రాష్ట్రసంఘములు సాధ్యమైనంతవరకు అన్నిరాజకీయపక్షములయొక్కయు, అన్ని మతములయొక్కయు ప్రతినిధులను ఉచితరీతిని పంపునటుల కోరబడు మన్ననని తీర్మానింపబడినది:—

శాలానిర్యాజము నీటిపండ్లయి మొదలగువాటికి నియమింపబడిన ప్రత్యేకసంఘములు వాటిపనిని ప్రారంభించినవి.

స్వదేశీవస్తుప్రదర్శనము

స్వదేశీవస్తుప్రదర్శన మిక్రిందివిధముగా నుండును:—

- 1. నిదర్శకశాఖ 2. ప్రదర్శకశాఖ 3. విక్రయశాఖ 4. పోటీ శాఖ.

నిదర్శక శాఖ

- 1. ఇందు ముడిప్రతినుండి వున్ననుండి గుడ్డలు తయారుచేయుట 2. రంగులు తయారుచేయుట ఇందులకై వివిధరాష్ట్రములు వివిధమాదిరీలను 5 అక్టోబరులోగా తెలుపవచ్చును. మనుష్యులను జలీలుగాపంపదలను రాష్ట్రములు యాక్రిందిసంగతుల తెలుపవలెను.

- 1. ఈ జతలు వెంటగొనివచ్చు సామగ్రిలు.
- 2. జతగా చేరి వచ్చువారిసంఖ్య. 3. యాప్రదర్శనమునొకపక్షమావరకు సాగించుటకు కావలసిన ప్రత్తి, నూలు, వీటి సుమారుఖరీదు. 4. జతలగు ప్రమాణపుట్రులు. 5. ఈజతల పనికెంతవరకు కావలసినది. 6. నిదర్శకముగామాపు గుడ్డయొక్కమాదిరి.

ప్రదర్శనశాఖ

- 1. చేతితోవడికి చేయబడి, రంగువేయబడినగుడ్డలుండవచ్చును. 2. భారతవస్తువులు, కళలు, ప్రదర్శింపవచ్చును. (ఇందు వట్టిపనులు, కొయ్యపనులు, దంతపువనులు మొదలైనవి యుండవచ్చును.) 3. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ప్రాత (కొత్త సామగ్రి లుండవచ్చును. (ఇందు నెల కీనాళనముగ సామగ్రిలు మరల పంపబడవు.) 4. ఆయుర్వేదమున కవసరముగ వేళ్లు, చెట్లు, లోహములు మొదలగునవి యుండవచ్చును.

ఈప్రైవాటి ననుసరించి ప్రదర్శనమునకు పంపదలచిన వాన 20 నవంబరులోగా యాక్రింది విషయములను తెలుపవలెను.

- 1. తయారుచేసినవాని పేరు. 2. ఏతేదిన తయారు చేసినది. 3. ప్రదర్శనమున కంపబడినది అమృతము వీలున్నది లేనిది. 4. పంపినవారి సంప్రార్థనలిఖనము. 5. సంవత్సరమున కెంత తయారుచేయునది. 6. ఖరీదు.

పనివాండ్రకు స్వస్థి కెల్లు మెడల్లు యివ్వబడును. కాని ఆవస్తువులు కాంగ్రెసుప్రదర్శనసంఘాధికారమునం దుండును. ఈతయారుచేసిన వస్తువులందు చెడు ఏదైన ఉన్నచో పనివాని యొక్క స్వస్థి కెల్లు మెడల్లు తిరిగి తీసికొనబడి అతడు కాంగ్రెసుప్రదర్శనములం దికముందు పాల్గొనుట కనకాశము లేకుండ చేయబడును.

విక్రయశాఖ

కుద్దస్వదేశీవస్తువులకే అమృతమునకు తొట్టిపనులు గుడ్డకాక మిగతా యితర భారతవస్తువిక్రయమునకు తా వొసంగబడును.

తమకు కావలసిన స్థల మెంతో తెల్పుచు అడ్డ నీగలిగిన చోతగిన అమృతపుకొట్టు కట్టబడును. అమృతమునకు వచ్చు వస్తువు లెట్టివో తెల్పవలెను. అది కుద్దమైన ఖద్దరై నట్లు రాష్ట్ర ఖాదీకార్యదర్శి ఫర్మై చేయవలయును.

నూలుపడుకుట పోటీ

రాష్ట్రసంఘములు స్వస్థి కై చేసినవారు పోటీ గా నూలు పడుకుటకు రావచ్చును. నూలు పాడుగుగాను. స మ ముగాను గట్టిగానున్నచో పోటీయందు తారతమ్యము నిర్ణయింపబడును. పోటీకివచ్చువారు వారి రాతమును తమకు వచ్చిన దానిని వారే తెచ్చుకొన వలయును. వారిగు భత్యఖర్చులు వారే భరింపవలెను. బహుమతి పొందినవారికి రైలుఖర్చులీబడును. 24 డిసెంబరునుండి 1 వారము పోటీలు జరుగును. పోటీకి వచ్చువారి పేర్లు విలాసములు రాష్ట్రసంఘములు 15 అక్టోబరులోగా తెలియజేయ (ప్రార్థింపబడు మన్నవి. ఈతార్ఖి దాటిన తర్వాత పోటీదారులను చేర్చుకొనుట ప్రదర్శనసంఘమువారి యిష్టమునై నున్నది.

ఈవిషయములను జాగ్రత్తగా రాష్ట్రములు స్వీయభావలలో ప్రకటించి జనులకు వివరము చేయును గాక యని తెల్లం కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

2క విద్యార్థి రు 5250 లకు దావాచేయుట

వారణాసి, సెప్టెంబరు 25:— 5250 రూపాయలు వచ్చునైన నియమలయును: యు లేక యన్. యల్. బి. పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడైనట్లు ప్రకటనైనను జేయ వలయు నని యు హిందూ విశ్వవిద్యాలయవిశ్వాధి, రాను ఉగ్రసింగ, రిశ్వవిద్యాలయముపై వారణాసి సర్పాధి కేటుకోర్టులో దావాచేసి ను. 1923 సం॥ నవంబరు నెలలో లాతరగతిలో విద్యార్థిగా వాచిప్రవేశించెను. గతా చినపరీక్షకు అవసరమైన ఉపన్యాసములకు హాజరై 1924 సం॥ జూలై 1 మొదలు 7 న తేదీవరకును జరుగు పరీక్షకువెల్లి మూడుపంతు మార్కులను సంపాదించెను. విశ్వవిద్యాలయ ప్రకటనలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థులను మాడు తరగతులుగా భాగింపబడుదురని గలదు. కనుకవాడికన్న అట్లు చేయలేదని వాదనచేయుచున్నాడు. లాపరీక్షల కీనియమును తెల్లదనియు మొదటి తరగతియు రెండవ తరగతియు మార్కులు వచ్చినయెడల యల్. యల్. బి. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడై విద్యాధ్యయించుటకు రనియు ప్రతివాదియైన విద్యాలయము వాదించుచున్నది. మొదటిసారింగ నిన్నును జరిగిన తరువాత అక్టోబరు 15 తేదీకి కేసు నాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదిని ప్రాతములమైన స్టేటుమెంటు దాఖలు చేయవలయునని కోర్టువారు తీర్పు యిచ్చిరి.

(ఆ. పే.)

కూనూరుగిందు ప్లేగు

కూనూరు, సెప్టెంబరు 25:—లాల్ ఆసుపత్రి తనిఖీసమయముందు జిల్లా మెడికలు శానిటరీఉద్ధోగి కర్నలు స్రాజి గారితోను, సిబ్బలు సర్జను మేజరు పేటన్ గారితోను, మునిసిపలు డైరుమేను మేజరుహామిల్టన్ గారితోను నిన్న రిలాప్సింగు జర్నల్ము నలుకుటకు అవలంబించు మార్చుల విషయమై సర్జను జనరలు టి. హెన్, సైమన్సుగారు సంప్రతించిరి. రిలాప్సింగు జర్నల్కోగుల కుస్తులవలన రోగముంటుకొనకుండ కేయుటకు అనిరిసించిరి మేజరు పేటన్ గారి కోరికప్రకారము బంపబడెను. రిలాప్సింగు జర్నల్ముకుదుర్చుటకు బావారి ఎట్టేలు నుండి వచ్చి లాల్ ఆసుపత్రిలో నున్న అర్దురు కూలీలకు ప్లేగు వచ్చు నూచనలు కన్పించుటచే వారని శిఖరములలో వేరుగనుంచబడిరి. (ఆ. పే.)

కాకినాడ

శ్రీ కాకినాడ విద్యార్థిని సమాజము తరఫున జరుపబడుచున్న మహిళాజాతీయవిద్యాలయమునందు 24 తేదీని బాలికలచేత ప్రార్థనలున్న గాంధీగీతములున్న పాడినపిదప బాలికలకు పండ్లుగుయిరాలు పంచివెట్టబడినది. పిదప బాలికలకు గాంధీ గారి జీవితములోని భాగములు పుజవాసప్రతమును గురించియువిత్తలముగ చెప్పబడినది.

బాలాంత్రపు శేషమ్మ.

ఆంగ్లో-టర్కిషు తగవు

మోసలు అధికము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 25:—మెసపెటోమియాలో మోసలు అధికారమును గూర్చి ఇంగ్లీషువారికిని టర్కిషువారికిని గల తగవు విషమస్థితికి వచ్చినది. తురుష్కసేనలు ఆక్రమించుకొనకుండ అడ్డుపెట్టు తగిన యేర్పాటులు జేయవలసినదని ఇరాకునగర దున్ను బ్రిటీషు అధికారు లాజ్ఞాపింపబడిరి. ఇదివరకు టర్కిషు రెన్సులరు పక్షమువారు ఇరాకుపై రెండుసార్లు తాడినెడలుచే యిప్పుడు జాగ్రత్త కలిగియున్నారు. లాసేను సంది సంతకము చేయు నపు డు ఆ ప్పటి యభాస్థితి నే టర్కిషువారు నిర్లక్ష్యముగా జూచిరని డెలుపుటకు సాక్ష్యము గలదని పారమరు ప్రభువుగారు జాతిగమితసభలో వెల్లిపిరి. పాదవీగారు సరిహద్దులగూర్చి బ్రిటీషువారి యభిప్రాయము తప్పని నాదించిరి. మోసలు అధికమునుగూర్చి బ్రిటీషువారి కను హులుగా నిశ్చయింపబడెనని భావించుచుండిరనియు అందులకు టర్కిషు వారంగీకరింపక తగవు చేయుచుండి రనియు వెల్లిపెను.

చైనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

షెకింగు సెప్టెం. 24:—డవియంతిగారు చైనా విదేశకార్యాలయమువారిలోను ఛాన్సేలుగారిలోను ఆంగీకరించి నట్లు మెహరాండును ప్రకటించబడెను. అందు దేశీయ తగవులలో పాల్గొన నిష్టము లేదని ప్రకటించబడెను. నగరములలోను, గ్రామములపైన విమానములవైనుండి బాంబులు విసరుచర్చ నిరసించబడెను. విదేశీయుల ఆస్తియు జీవితములు నాశన మొనర్పబడినచో అధికారులు బాధ్యులుగా నుండవలెనని ప్రకటించబడెను.

నేపాల్ వదడులు

19 గురు మరణించిరి

లిమసిగ్రాడు, సెప్టెంబరు 26:—నేపాల్లో ఎరదలవలన 19 గురు మరణించిరి. 1824 సం॥ తరువాత యెన్నడు ఎరదలిం త యెక్కువగా రాలేదు. అనేకమంది ఆస్తులకు బ్రులనవ్వము కలిగెను.

సామ్రాజ్య మతనబ

పార్టీ, జయిను, సూఫీమతములు

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త

లండను, సెప్టెంబరు 25:—సామ్రాజ్యమతసభ నాల్గవదినమున సర్ పాట్రికు ఫాగనుగాను ఆధ్యక్షత వహించిరి. దాక్టరు కైకబాదు నోషి ర్యా న గారు పార్టీ మత ప్రధాన ప్రచారకులు జూరావ్త్రిమతము (పార్టీ) గూర్చి ప్రాపంపిన కరపత్రమును రెవ డైసలు జేమిగుగాు జదివిరి. పార్టీలు ఉన్నతాదర్శములు గలవారనియు, వాటినిన్నిటిని ఆచరణ యందుంచెదరనియు, భారతీయ జీవితమునకు నిదర్శములుగా నుండురనియు ఫాగనుగారు నడిపిరి.

జయిను మతమునుగూర్చి ఇంటూరులో ప్రధానన్యాయమూర్తిగానున్న జమ్మందరాలు జయసిగారు ప్రాసించిన కాగితము జదుపబడెను. జయిను మతసిద్ధాంతములన్నియు సోదరభావముపై ప్రేమపైని ఆధారపడియుండుటచే జయినులందరును అవసరము కాకాభక్షకులయిరి. జయిను లేవరును యితరుల మహావాక్యాయకర్తలకు హానిజేయు గూడదనుసిద్ధాంతము అనేకతాత్పర్యముల నుండియు సాంప్రదాయము గలదు జయిదులలో సంచారము జేయు సన్యాసులు లేరు. వారిలో అపరాధులు అతిస్వల్పము.

పంజాబులో రో ములు నుండి బాఫీ హాఫీ రో మ నా లీ గారు ముఫీ మ త ము ను గూర్చి ప్రాసించిన కాగితము చదువబడెను. అందు సఫీమతమునం దేమియు రహస్యములు లేకుండుటచే మర్కము గలదై గాదని డెలుపబడెను. సూఫీలు అనాచారముల కలవాటు పడుట చేత ను, శాసనములకు మించిన వారమని భావించి అన్ని వాంఛలకు లోబడిపోవుటచేత వారు నానాటికి ఊచించినందులకు విచారము డెలుపబడెన నాకిని ఇస్లాము మతస్థులకును సంబంధము లేదని ఆకరపత్రముందు నిర్ధరింపబడెను.

విదేశవార్తలు

బలేరియా రాజు హత్య జేయబడటం

వార్త అసత్యము

(అంగ్లప్రతి ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 25:— బలేరియా రాజు బోరిసు గారు హత్య గా వింపబడిరని తెల్లీయడంతటి ప్రతికర్షారా తెలియుచున్నది.

కాని లండనులోను యితర ముఖ్యపట్నములందున బలేరియా ప్రతినిధు లాచార అసత్యమనియు బోరిసు రాజుగారు మురక్షితముగా వారూయం దున్నారనియు తెలుపుచున్నారు. (రూబరు)

సోవియట్ ప్రభుత్వము

సరిహద్దు ఏర్పాటులు

(అంగ్లప్రతి ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 25:—టర్కీ ప్రాంతభోక్తా, కోరాస్మరా వ్యతిరేకముల సరిహద్దు యేర్పాటులవిధానము వివరములను ప్రభుత్వ ప్రకటనకాగితము ప్రకటించియుండిరని మాస్కో నుండి వచ్చిన వార్త తెలుపుచున్నది. దీనివలన వివిధ దేశములమధ్య సరియగు విభజన జరుగగలదు. ఈరాష్ట్రములన్నియు టర్కీమినిస్టాను ఈ స్పెసిఫైను అను తెండు ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములుగా విభజింపబడును. ఇవి రెండును సోవియట్ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వముల సంఘమునందు సభ్యులుగా చేరియుండును. మధ్య ఆసియా ఖండమునందలి సోవియట్ రాష్ట్రములన్నియు యీ విధానమున కనుకూలముగానున్నవని ప్రకటించబడెను. బోక్తాలానికరు బ్లావి కాంగ్రెసువారు సోవియట్ నందు సభ్యునిగా చేరుట కంగీకరించెను. బోక్తాలానున్న యూజువెన్లు నూతనముగా యేర్పడు యూస్పెసిఫైనుమునందును, టర్కీమును సర్వని ప్రాంతమునందు చేరియుండు యేర్పాటుల కంగీకరించెను.

పర్తక సంఘసమావేశము

రషియాకు విచారణ సంఘము

(అంగ్లప్రతి ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 25:—క్రేడు యూనియను కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు లండనులో జరిపిన ప్రథమ సమావేశమునందు రషియా దేశమునందలి రాజకీయ పరిక్రమిక సాంఘికపరిస్థితులను విచారించి వచ్చుటకు ఒక ప్రత్యేక విచారణ సంఘము నంపుటకు నిశ్చయించిరి.

ఇంగ్లాండు ఈజిప్టు

లండనులో సంభాషణ

లండను, సెప్టెంబరు 25:—రాంకే మాగ్ననాల్టాగారిని జగ్జూ యి ఫామాగారిని లండనులో జరుగుచున్న సంభాషణ ఫలితము ముగిసి ఈజిప్టు దేశములు చాల అదుర్దగా వేచియున్నాడు. జగ్జూ యి ఫామాగారు నిష్పలులై తిరిగి వచ్చినచో చాల అసంతృప్తి గలవని అలజ్జాండురు నగరము ప్రెస్సుపత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. ప్రస్తుతము ఈ జిప్టు దేశములోని పరిస్థితులను జూచి ఎల రును విసుగు జెందియున్నారు. అనుకూలపరిస్థితులేర్పడుటకు యెట్టి ఒడంబడికనైన అంగీకరింతురు. ఏదో యొక సమాధానము కుదురవలెనని ఎల్ల రాతురతబడుచున్నారు. జగ్జూ యి ఫామాగారు ఎట్టిసమాధానము కుదుర్చుకొనివచ్చినను దాని ననుసరించుటకు నిశ్చయించుకొనియున్నారు. ఆయనయందు మిగుల నమ్మకముగలదు.

జగ్జూలు పక్షమువారిలో ముఖ్యుడొక డిట్లు తెలిపెను:— “దేశీయులెల్లరు జగ్జూలు ఫామాగారి ననుసరింతురు. వాడేమి తెచ్చిన దాని నంగీకరింతురు. ఆయనయే సంఘిక్షాంబుడినను దేశమున కనుకూలముగనుండ నిది అంగీకరింపదని ప్రజలకు తెలియును.

బిటీమువారి యభిప్రాయము

లండను, సెప్టెంబరు 25:—అంగ్లో ఈజిప్షియను విభేదము లను పరిబుచ్చుటకు మధ్యవర్తుల నియమించుమని జగ్జూలు ఫామా గారు నూచింప నుద్దేశించిరని తెలియుచున్నది. కాని మాగ్ననాల్టాగారు, ఈ జిప్టు నూడాను దేశములగూర్చి బ్రిటీషువారి యభిప్రాయము మారదని స్పష్టముగా తెలుపుటచే జగులూలు ఫామా గారు మధ్యవర్తుల విషయము నూచించుట మానుకొనిరని ప్రెస్సురాజకీయవిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

సామాజ్యమత సభ

బౌద్ధమతాధిక్యత

లండను, సెప్టెంబరు 25:—మతసభమాడవనాడురై సు డేవిడ్సుగారి సతి సభాద్యక్షతవహించెను. డా॥ డబ్లియ. ఎ. డిసి ల్యాగారు సింహళమునందలి బౌద్ధమత స్థితి ని గూర్చి ఈ సభ్యులకించిరి. సి. పి. మా ల ల కే ఖరు గారు బౌద్ధమతముయొక్క విద్యాప్రచారమునుగూర్చి తెలుపుచు సింహళదీప్తివహనులవ్యక్తిత్వ మభివృద్ధిగావలెనన్న విద్యా విధానము సింహళమునందలి పూర్వసాంప్రదాయముల ననుసరించియుండవలెనని తెలిపిరి. రై సు డేవిడ్సుగారికి డిసిల్యాగారి ప్రకటనను విమర్శించెను. ఇతర మతప్రచారకులు సింహళము బోయినచో అచ్చటి బౌద్ధులు వారియభిప్రాయములను పరీక్షించి “మాకనసరములేదు పామ్మ”ని పంపివేయుచుండిరి. అసోకుని ప్రచారకులు బోయినపుడు సింహళవాసు లట్లుజేయలేదు. నూతనసంజీవమునకు చెవియొగ్గిరి. వనము యితరుల అభిప్రాయములను మనవానితో పరీక్షించుటయేగాక మనయభిప్రాయములనుగూడ యితరులబోధనలతో పరీక్షించుకొనవలెనని ఆమె తెలిపెను. మార్పులేని దేదియులేదు. బౌద్ధమతస్థాపకుడు ధర్మమునుగూర్చి 50 యేండ్లు బోధకతెసెను. అభివృద్ధి లేనిమతము నశించును. బౌద్ధమతము తన పూర్వసిద్ధాంతములతోబాటు ఆధునికప్రపంచ ఆదేశములనుగూడ నంగీకరించియుండుటచే అభివృద్ధిగాంచెను.

ఇంగ్లాండులో వంగనాటక ప్రదర్శనము

లండను, సెప్టెంబరు 25:—“దివ్యదృష్టి”యను నాటకమును వంగదేశీయుడగుచంద్రహామగారు వ్రాసినదానిని ప్రథమ పారి వినుమారు నాటకకళాశాలయందు నిష్ప సాయంత్రాలము ప్రాగ్నశ్చిమ సంఘమువారి యాజమాన్యమున ప్రదర్శింపబడెను. నటకులందరును బాగుగనే పాత్రపోషణమొనర్చిరి. సభ్యులెల్లరు కాంతముగా విసిరి. బాను లాగీగారు డ్రియంగకునిపాత్ర ధరించిరి. (ధనాధి కామాంధుడగు బ్రాహ్మణాయువకుడు) వినుచెట్టిపాటరు అను నామె పగలిని (చింతామణి) పాత్రను ధరించెను.

మరణవార్త

లండను, సెప్టెంబరు 25:—సర్ ఆర్థరు ఆండ్సనుగారు చనిపోయినట్లు ప్రకటించబడెను.

జర్మనీ-జాతీయమిలి

జర్మనులకోర్కె-ప్రకటన

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 24:—జర్మనీ జాతీయమిలిలో జేరుటకు కోర్కెను మరతులను తెలుపుచు ఫారీసు అఫీసు వారిక ప్రత్రమును ప్రకటించుచున్నాడు. అందు జర్మనీకి స్థిరస్థాన మొసంగబడునాయని ప్రశ్నగలదు. తిరిగి సమితిలోజేరుట యుద్ధ మొనర్చినపుడు తప్పనిసరినట్లు సేర మొప్పుకొనుట గాదని యందు ప్రకటించబడెను. జాతీయమిలిలో సభ్యురాలిగా జేరినచో యేమి బాధ్యతయుండునో, మట్టు ప్రకృల రాష్ట్రములను జేరిక రాష్ట్రమువా రెదుర్కొనినచో విదేశ సైన్యములు జర్మనీగుండా నడచుట కనుమోదించవలెనాయనియు జర్మనీ తెలిసికొనగోరుచున్నది. అట్లు అంగీకరించినచో, ముఖ్యముగా రషియాకు బోనిచ్చినచో తటస్థముగానుండు మరతునకు భంగము వచ్చునని వాదించుచున్నది. అప్పుడు రషియావారు అసహాయులగు జర్మనీపై పగసాధింపగలరు. వైవ శాస్త్రసంబంధ పత్రమునందు యీ ఆక్రమణగూర్చియు మాండేటు రాజ్యముల గూర్చియు గూడ వివరింపబడెను.

ఇంగ్లాండు-జర్మనీవర్తకము

లండనులో కోర్కెలు

లండను, సెప్టెంబరు 24:—లండనులోని ప్రతివర్తకలలో ముఖ్యులగువారు కొందరు ప్రధానామాత్యునివద్ద వినతిపత్రములను బట్టుకొని హాజరయిరి. అంగ్లో-జర్మను వర్తకసంధినిగూర్చి దెలిపిరి. జర్మను అంగడులకందు ఇంగ్లాండునకు గూడ నితర రాష్ట్రములతోబాటు సరిహదనస్థాన ముండవలె నని కోరిరి.

ఫ్రాన్సు. అల్సేసులోతేను దేశములు పన్ను లేకుండ జర్మనీకి నిగుతులనుంపగల సౌకర్యమును నూచించిరి. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగునపుడు పరిశోధనాధికారులకు తెలుపుచుండుమని ప్రధానామాత్యుడు వాగ్దానముజేసెను.

రాయబారములు విఫలమయ్యెను

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 24:— వర్తకవిషయమున ఒడంబడికను తయారుజేయుటను గూర్చి బ్రిటీషు వారికిని జర్మనీకి డిప్యూటీలకును మాడుకోజాలనుండి జరుగుచున్న రాయబారములు విఫలమయినట్లు తెలియుచున్నది. రాయబారులకు సమాధానము కుదురలేదు. సంజీవములన్నియు రహస్యముగా నుంచబడెను. బ్రిటీషువస్తువులపై ప్రస్తుత టారిఫు ధానము ప్రకారము పన్నుల విధించుటయందు వెట్టిస్టోకర్మనును మాపుటకును జర్మనీవా రంగీకరింపకుండుటచే సంఘికుదుర లేదని తెలియుచున్నది.

బ్రిటీషురాయబారి ఫౌంటెనుగారు కేపురయము లండను తిరిగి వచ్చుచున్నారు.

జార్మనీకుల తిరుగుబాటు

బాల్టి విస్టులపై దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 24:— జార్మనీయులు ఇంకను, అసమాన్యమైన తిరుగుబాటానర్చుచున్నారని మాస్కోవార్తలు తెలుపుచున్నవి. వారు లొంగిపోయినచో చాపు నిశ్చయము. కాపున వేరు మార్గము లేదు. జార్మనీయులు కమ్యూనిస్టులెక్కడ పట్టువడినను క్రూరముగ పగసాధించుచున్నారు.

బెర్లిన్ నుండి సమాచారము

బెర్లిన్ నుండి సమాచారము ప్రభుత్వమువారి అహ్వనము నంగీకరించి రాజకీయపరిస్థితుల విచారించుటకై మాస్కో బోవునపుడు త్రోవలో బెర్లిను, ప్రేగు నగరముల జూడనున్నారని ప్రెస్సు బెర్లిను విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ఈజిప్టులో రహస్య తంత్రము

కెయిరో:—జగ్జూలు ఫామాగారిని జూలయి 12 వ తేదీన జంప యత్నించినసందర్భమున పట్టువడిన ఒకనివద్ద తొరకిన కాగితము పత్రికలో ప్రకటించబడినది.

అ కాగితమునందు ఇదివరకు జేడివుగా నుండినయాతను విదేశకార్యాలయమునకు 1921 జనవరి 26 వ తేదీన వ్రాసినట్లుగా ఒక లేఖ వ్రాయబడియున్నది అర్బాను హిల్మిగారి రాజకీయాభిప్రాయములు తెలుప బడెను. అరబుదేశీయులందరిని కలిపి ఒక రాజకీయసంఘా నేర్పరిచి బ్రిటీషువారి చేతికింద నుంచుకొనుటకు యత్నములు గావించుచు, అందుల కనుకూలమగునట్లు ఈజిప్టు నువయోగింతురనియు, హుస్సేను గారిని తొలగింతురనియు నూచింపబడెను.

కవెంటుగార్డెను సమ్మె

ముగియనున్నది

లండను, సెప్టెంబరు 24:—ట్రాన్స్పోర్టు పనివారిడ సంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కవెంటుగార్డెనుసమ్మెను ముగించుటకును, పనివారిని పనలకు బామ్మని ప్రోత్సహించుటకు నిశ్చయించిరి.

SC 121-1924

మహారాజుగారి

నవార్డినేట్ కోర్టులో, కాకినాడ

వాదులు: మద్దుల బుల్లిరాజు వర్మరాలు

ప్రతివాది: శిరిమిశెట్టి మాణిక్యం.

ఈదావా 14.10.24 లేడి ప్రతివాది దావా claim కు బావాలు చెప్పటకు నోటీసువాయికా అయివున్నది.

దువ్వూరి కృష్ణమూర్తి వాడ్లుగారు.

వృత్తాంతలేఖలు

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

సెప్టెంబరు 24:—22-9-24 న కస్తూరూర్పులోనున్న మహారాజుపేట ఉత్తరంవార్డులలోను పోటీజరిగినది. నిన్న సాయంత్రము పెట్టెలు తెరువబడినవి. కస్తూరూర్పులో 169 పురుషులు, 29 స్త్రీలు మొత్తము 198 మందిపోటీనిచ్చిరి. అందులో శ్రీయుత కానుకు 81, వెంకట నరసింగరావు (చిట్టిబాబు) గార్ని 81, శ్రీయుత కనకాల ప్రకాశరావుగారికి 67, శ్రీయుత ద్వారకా భమిడిపాటి దీక్షితులుగారికి 44 ఓట్లును వచ్చినవి. శ్రీయుత నరసింగ రావుగారు 20 ఓట్లు పొందుతూ జయము గాంచిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు జయముగాంచలేకపోయిరి.

మహారాజుపేట ఉత్తరం వార్డులో 190 మంది పురుషులు పోటీనిచ్చిరి. శ్రీయుత సుందార రామవతారం గారికి 186 ఓట్లును, శ్రీయుత కోలగట్ల పట్టాభిరామయ్యగారికి 81 ఓట్లును వచ్చినవి. ఒకటి చెడిపోయినది. ఈవార్డులో గూడ పోటీయవసరము లేకుండ నుండియుండును. కాని కొంతమంది బుద్ధిమంతులు పట్టాభిరామయ్యగారి ప్రోత్సహించినట్లు కనుబడుచున్నది. కాని వారికి తగినసహాయము చేయలేక పోయింది. ఎట్లయినను 186 మంది వచ్చి రామవతారంగారి పేరుపైపెరించి ఓట్లునిచ్చిరి.

సంస్థాన ప్రధాన ఆడిటర్

విజయనగర సంస్థానంలో ప్రధాన ఆడిటర్ గా పనిచేయుచుండిన శ్రీయుత నాథిసూర్యరాయణ గారు కొన్ని కారణములచే ఉద్యోగమునుండి తొలగింపబడిరి. వారిస్థానే శ్రీయుత విజయపు అనంతరావుపంతులుగారి పెద్దకుమారుడైన వెంకటరావుపంతులు గారు నియోగింపబడిరి.

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

భేదికిదీసికొనిన మందు, చావును చెప్పుట

తిరుత్తని, సెప్టెంబరు 24:—ఈయూరికి సుమారు రోకటి స్వరమేలుదూరమునయుండు “అమిర్ పేట”యను గ్రామములో సుమారు 35 యొడువత్సరములు గల గొల్లవాడొకడు, తన గ్రామమునకు సమీపమునయుండు ఇచ్చుపుత్తూరు గ్రామమున యుండు తలతోక చెలియని యొక వైద్యునిచే మలబద్ధముగా యున్నదను కారణమున నిన్నయవనుమే భేదికి మందును దీసికొని తిన్నెను. అదేమోగాని, అయావధమును తినిన కొంతసేపటికి భేదియగుటకు బదులు జలమలములు కట్టిచెలి కడుపుబ్బరము చూసి భరింపరాని కడుపునొప్పిచే బాధపడి ఉచ్చాస నిశ్వాసములుగూడ క్రమమును తప్పి యాడుచుండుటచే మంచి వైద్యుని వద్దకుకెళ్లి యడిగిరట గాని, వాడు చిక్కమొగము వైచుకొని ఆస్పత్రికి గొంపోవుడని చెప్పగా, నిన్నుమధ్యాహ్నము 3 గంటలకుయూరి లోకల్ ఫండు వైద్యాలయమునకు గొనివచ్చిరి. శ్రీడాక్టరుగారు వెంటనే చూచి “ఎనిమా” యిచ్చిరిగాని అందును లాభములేక మేమందరము జూచుచుండగానే ఆ దుర్దృష్టవంతున కళ్ళుచే ప్రాణము లెగిరి పోయినవి.

కలదలనచోయ నిధి

ఈయూరియందు కేర్పడియుండు కలదలనచోయకసంఘము వారు ప్రథమమున ఏబది రూపాయలుగాక, మొన్నను “శ్రీరామకృష్ణమిషన్” మైలాపురము, చెన్ననగరము”నకు నూరు రూపాయలు కనూలుచేసి పంపిరి.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి దేవాలయము

ఈయూరియందలి పర్వతముపై వేంచేసియుండు శ్రీస్వామివారి ధర్మములు, దేవాలయము, తత్సంబంధములగు గ్రామము లాదిగాగలవాటి పరిపాలన లనబడు శ్రీకార్యేటిగర మైనది జమీందారులకును, వీరికి గార్డియన్ గా నుండిన శ్రీమాన్ డబ్బ్యువరదాచార్యులు, బి.ఏ. బి.ఎల్ గారికిని జరుగుచుండిన, దేవాలయాధి సంబంధములగు వ్యవహారములన్నియు రాజీవామా కాబడినందున గార్డియన్ వారు దేవాలయసంబంధ

ముగ తనకుండిన యధికారములన్నియును, శ్రీస్వామివారికి గల దివ్యాధరణములు, వడిహాస్యములు, గ్రామాదులన్నియును, శ్రీమైనది జమీందారుల తల్లిగారగు రాణిగారికి మొన్ననే అప్పగించిరి. ముందు దేవాలయము మైనది జమీందారుల పరిపాలనమునకు రానున్నది.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు విభజనము

ప్రస్తుతముందు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును విభజించి తిరుత్తని పుత్తూరు డివిజనులగులైన కార్యేటి నగరము జమీందారిని యొకబోర్డుగను చంద్రగిరి తాలూకాను కార్యేటి డివిజనులను గలపి అనియొక బోర్డుగను విభజించి పాలింపవలయునని బోర్డు సభ్యులలో నొకరు శ్రీయుత దాపుగూరు మునిరత్నం నాయుడుగా రోకతీర్మానము చెచ్చియుండిరి. మెజారిటీ లేక చాయెను. అట్టి తీర్మానమునే మరియొకదానిని శ్రీమునిరత్నం నాయుడుగారును శ్రీరాజాభిమానవేంకట పెరుమాళ్ రాజబసాద్దగు (కార్యేటిగరం) వారు స్థలనిర్ణయమును సూచించుచు విభజింపగోరును వేరొక తీర్మానమును చెచ్చియున్నారు. మొత్తమునకు శ్రీరాజాగారును నాయుడుగారును గలిసి యేకనొక తీర్మానమునే యుపపాదించినట్లును ఈమారు విభజనతీర్మానము తప్పక పెన్సన్లదనియు త్వరలో చర్చకు వచ్చుననియు జెప్పచున్నారు.

పంచాయతీకోర్టు

ఈయూరియందు పంచాయతీకోర్టు సివిల్ సంబంధమైన వ్యవహారములన్నియు పరిష్కరించుచు న్యాయాయతముగనే బనిచేయుచుండెను. నియమితకాలము పూర్తియగుటచే, జిల్లాకలెక్టరువారి యుత్తరువు నొప్పన, ఈయూరి సబ్ మాజిస్ట్రేట్ వారి అధ్యక్షతక్రింద ఎన్నికలు జరిగి ప్రాతవారిని, కొందరు క్రొత్తవారిని, ప్రజలు సభ్యులుగా యెన్నికొని, కొన్ని మాసములయ్యెను. నింతదనుక కొరు మాతనముగ కూడక నేయుండుటచే, ఈవరకు దాఖలుచేసిన క్యువహారముల వారును, దాఖలుచేయదలచుకొనియుండు వ్యవహారములను మిగుల కష్టపడుచున్నారు. మా చిత్తూరుజిల్లా కలెక్టరువారి కివిషయమును గమనించి, పంచాయతీకోర్టు యప్పటియట్ల నమావేశములను నట్లాజూపించెదరు గాక.

కాలమానము

నిన్నటినుండియు వర్షములు పడుచున్నవి. నూర్కరస్మియగువడుటయే లేదు. మరిపైర్లెట్టు (సంబాపుకారు) కాలమానముకే చాలమట్టుకు దాటిపోయినను కొంతమట్టునకైన నీవర్షము రైతాంగమున కనుకూలించునను యాశగలదు. ఈతాలూకాయందలి ముఖ్యనదులలో నొకటియగు నగరియేరు (కుళేశ్వరి) యందు కొద్దిగ నీరును ప్రవహించుచున్నది.

కాకినాడ

గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 21:—ఈవిద్యాసంఘముయొక్క సమావేశము యీనెల 20 వ తేదీ ప్రాద్దున మధ్యాహ్నమున జరిగెను. ఉపాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి కోకా కృష్ణ వేణమ్మగారు సభాధ్యక్షురాలు. సభకు 8 గురు దయచేసిరి.

నూలు వడుకుట

వృత్తివిషయముగ యీమండలములోని అన్నిప్రాథమిక పాఠశాలలోను రాట్టుము ప్రవేశపెట్టి నూలువడకించవలెనని మదరాసు శాసనసభ్యుడైన శ్రీ బిక్కిన వెంకటరత్నముగారు తీర్మానము నుపపాదించెదనని తెలియబరచెను. కాని, ఆయన రాకపోవుటచేత సదరు తీర్మానమును శ్రీయుత లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావు బి. ఏ. బి. ఎల్. మైకోర్టు వక్తులుగారు ఉపపాదించిరి. శ్రీయుత దుగ్గిరాల వెంకటసూర్య ప్రకాశరావు బి. ఏ. గారు బలపరచిరి. జిల్లా విద్యాధికారి రాట్టుప్రవేశముయొక్క ఉద్దేశమునకు సానుభూతిని తెలియబరచుచు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడెను. అందుపై తీవ్రచర్చ కలిగెను. ఈతీర్మానముంగీకరించినయెడల విశేషప్రయత్నము వ్యయముగల తటస్థింపననియు అందువల్ల ద్రవ్యము సమకూర్చ లేక స్థానికస్వపరిపాలన సంఘములు ఆర్థికదృష్టిని సొందుననియు, రాట్టుములు పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టినయెడల విశేషస్థలము ఆక్రమించుకొనుననియు అందువల్ల ఆర్థికసహాయము కోరుట తటస్థింపననియు, ఒక్కపర్యాయము యీసంఘమువారు యిట్టి తీర్మానము నామోదించినయెడల ద్రవ్యవివృతకుండ ప్రభుత్వమువారు నిరాకరింప ఆ

సాధ్యముగుననియు, ఇట్టిరీతిగా జిల్లావిద్యాధికారి మాట్లాడెను. ఈయనవాదము సంతకం ఖండించుటకు అనేక నిదర్శనములు తీర్మానమును బలపరచినవారలు చూపించిరి. ఈచర్చనుధ్యవిద్యాధికారియైన డైరెక్టరువద్దనుండి ప్రత్యేక ప్రోసీడింగునచ్చి నట్లు కనుగొనబడెను. అది చదివినపంజెను.

అందు యిట్లుండెను:—1920 సం॥పు మదరాసు ప్రాథమిక విద్యాశాసనముయొక్క నూత్రములప్రకారము, అనుభవేద్యమైన చదువు (ప్రాక్టికల్ ఇన్ స్ట్రక్షన్) ఆ ప్రత్యేక పలుముయొక్క వృత్తులకు పరిశ్రమలకు విద్యార్థుల తరగతికి సంబంధించియున్న యెడల ప్రవేశపెట్టబడవచ్చును. ఆయన (జిల్లా విద్యాధికారి) వర్ణనకు రాట్టుము మూలముగా నూలువడకుట సరిపడుననియు లేనిదియు, ఎట్టి విద్యార్థులతరగతులకు అది సరిపడుననియు, ఆ ప్రత్యేక ప్రవేశముయొక్క వృత్తులకును పరిశ్రమలకును సంబంధించియున్నదియు లేనిదియు—యీ విషయములు జిల్లా విద్యాసంఘముచే నిర్ణయింపబడునవై యున్నవి. జిల్లా విద్యాసంఘమునకు పరిశ్రమ బోధన సరిపడునట్లు తోచినయెడల ఆపాఠశాలలో నూలువడకు బోధన అటంగము చేయగలదు. ఆ బడియొక్క రికార్డుల తీసివేయవచ్చును. అట్లు రికార్డుల తీసివేసినయెడల 5-11-2921 తేదీ నె 2196 రు గల జి. ఓ. ప్రకారము పట్టికనుబట్టినుండి తాలూకాబోర్డు ఆపాఠశాలకు సామ్యివ్యవహాడదు.”

ఎట్టి జి. ఓ. లు ఈజిల్లాకు వర్తింపజేసియున్నవో చదువరులు ఆలోచింపుడు. తీర్మానము వట్టునకు పెట్టగా రి గురు అనుమాలురును 3 గురు ప్రతిమాలురును అగుటచే అంగీకరింపబడెను. (అనుమాలురు (1) అధ్యక్షురాలు (2) కోకా జనార్దనరావు నాయుడు (3) జుల్ కర్నెడ్ సాహేబుగార్లు (ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు) (4) ల. సుబ్బారావు (5) దు. సూర్యప్రకాశరావుగార్లు (ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు) ప్రతిమాలురు (1) జిల్లా విద్యాధికారి (2) ప్రభుత్వ నియమితమైన పంచమ సభ్యుడు (3) రాజమండ్రి పురపాలకసంఘ ప్రతినిధి.)

పరిపాలన సంఘుని వేదిక

1923-24 సం॥పు పరిపాలన సంఘునివేదికను సంఘము వారు ఆమోదించిరి. అందు యీసంగతులు గలవు. జిల్లాలో రికర్నెడ్ జాడు ప్రాథమిక పాఠశాలల మొత్తం 1571. వానిలో 1448 బాలరకు, 123 బాలికలకు. ఇవిగాక 194 రికర్నెడ్ జాకాని పాఠశాల లున్నవి. వానిలోకి బాలికలకు 1448 బాలర పాఠశాలలలో 88 దొరతమనువారిని, 70 మ్యూనిసిపలు, 512 స్థానికబోర్డులవి, 780 ఏడ్లను, 3 సహాయమును బడయనివి. 123 బాలిక పాఠశాలలలోను 1 గవర్నమెంటు, 16 మ్యూనిసిపలు, 65 లోకలు బోర్డులవి, 39 సహాయమును సొందునవి 2 సహాయమును సొందనివి అయియున్నవి.

చదువుకొను విద్యార్థుల మొత్తం 84,524. వారిలో 61,428 బాలురు, 23,101 బాలికలు 664 బాలురు. పాఠశాలలు స్వంతాహములలోనున్నవి. 624 అడ్డ గృహములలోనున్నవి. చాకల్లు, దేవాలయములు వగైరాల ప్రభావములలో 228 ఉన్నవి. మేనేజర్లు పాద్యాప్తము ఇండ్లలో 125 ఉన్నవి. 577 బోర్డుదలలో 173 బోర్డువారు స్వంతగృహములు, 327 అద్దెవి. ఉపాధ్యాయుల మొత్తము 8,365 వారిలో 853 స్త్రీలు 1791 మంది బ్రెయిన్లు, 1574 గురు బ్రెయినింగుకాలేదు. రూ-69,381-14.0 వరకు టీచింగు గ్రాంటు యీవిద్యాసంఘమువారు పంచిపెట్టిరి. కాని గత సంవత్సరములో రూ 81,258 లు పంచిపెట్టిరి. ఈ తేడాకు కారణము సకాలమునకు ఇన్స్పెక్షన్ రిపోర్టులు రాకపోవుట. జిల్లాలోని అన్నిప్రాథమిక పాఠశాలలకును అయిన ఖర్చు రూ 5,98,140 స్కూల్స్ పుకు రూ 6,770 లు పాఠశాలా భవనములకు అయినఖర్చు రూ 23,984లు. ఉత్సాహముతో తన విధులను నెరవేర్చు కుతూహలము చూపించుచున్న కృష్ణవేణమ్మగారిని యీ సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షురాలనుగా నెన్నుకొనినందులకు సభవారు అభినందించుకొన్నారు.

ఎలెక్షన్లు కేసు

దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారిపై తేబడిన ఎలెక్షన్ కేసులో 18 వ తేదీని, 19 వ తేదీని, సబ్ కోర్టువారువాద ప్రతివాదములను వినిరి. పిటిషనరు వింజమూరి రామమూర్తిగారు తన పిటిషను ఉపసంహరించుకొని నివృత్తమైనదనికొనెను. ఉపసంహరించుకొనుటకు వీలులేదు. ఒరిజినల్ పిటిషన్ యొక్క మెంటు ఆలోచించి కొట్టివేయవలసినదని రెస్పాండెంటుతరపు వాదన తీర్పుయొకను చెప్పులేదు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 26-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు	30.0.0	మొదలు	42.0.0	వలకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు		వలకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14.0.0		14.8.0	
సెల్లారవి ,, డిటా ,,	16.8.0		17.0.0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8.0		17.0.0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12.0		9.0.0	
సువ్వులు ,, ,,	20.0.0		22.0.0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు	11.0.0	రు	12.0.0
సెనగలు ,, డిటా ,,		11.4.0		12.8.0
పెసలు ,, డిటా ,,		11.8.0		12.4.0
మినుములు ,, డిటా ,,		13.0.0		16.0.0
ఉలవలు ర 164 ,, ,,		9.4.0		11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు	170.0.0	175.0.0
నెయ్యి మ 1-కి		14.0.0	26.0.0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి		65.0.0	68.0.0
ఇతరప్రదేశము ,,		60.0.0	62.0.0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 150 మి: కి నూనె 145			
ఆముదమునూనె బా 1-కి	రు	190.0.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు	205.0.0	210.0.0
కూరపసుపు ,,	రు	140.0.0	140.0.0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు	120.0.0	133.0.0	
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	45, 50		
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	రు	60, 70	
బెల్లము బా 1-కి	రు	35.0.0	60.0.0
చింతపండు బా 1-కి	రు	30.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు	82.8.0	88.0.0
చదరం		88.0.0	88.0.0
రవుండు		88.0.0	86.0.0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు	78.0.0	81.12.0
బంగారము, తులము 1-కి	రు	24.2.0	24.10.0
సవరను 1-కి			15.6.9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	265.0.0	272.0.0
రాగి డిటా	రు	307.0.0	305.0.0
అస్కాచక్రైర బా 1-కి	రు	33.8.0	39.0.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు		76.0.0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా			,,
సింహం డిటా			,,
సుర్రం డిటా			,,

(8) దూది

బోండా వెన్న బారువ 1-కి	రు	320.0.0	
------------------------	----	---------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	9.10.0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	8.6.0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు	9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు	10.2.0	
నూళయేనుగ నెం 20	రు	11.15.0	
జపాన్ నెం 20	రు	12.0.0	
,, ,, 40 ఏ తేబిలు అయినను	రు	15.2.0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	రు	9.15.0	
వడ్డాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	రు	12.2.0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల్డ్ నెం పక్షి	రు	9.14.0	

కఫహరిచూరము

చెన్న డబ్బీ 1-కి 0.8.0 (5 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2.0.0

ఈ చూరము కనమాలికలచే చేయబడినది.

కగ్గు, ఉబ్బునూ, కానపీసన, కైత్యబ్బరము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.

అమృతాంజనము డిప్రో బొంబాయి, మద్రాసు.

అన్నపూర్ణ

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కే రు, 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు సేపాళజీకేళు కస్తూరి, మంచిగోళాజ నము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్యము, కైత్యభారము, కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలగుల గృహమునం దుండదగినవి.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున

వర్తవత్సరాభ్యాసము-పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడ గట్టుచున్నది. కల్పనలు మొండు ఈ గ్రంథమున మేని వదల మది జనింపదు.

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. రాయణశాస్త్రి విరచితము)

హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు వ్యయవ కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)

హిందీ మొదటివాచకము డిటో

హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0

శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదా

ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనస

అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్ర

శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భ

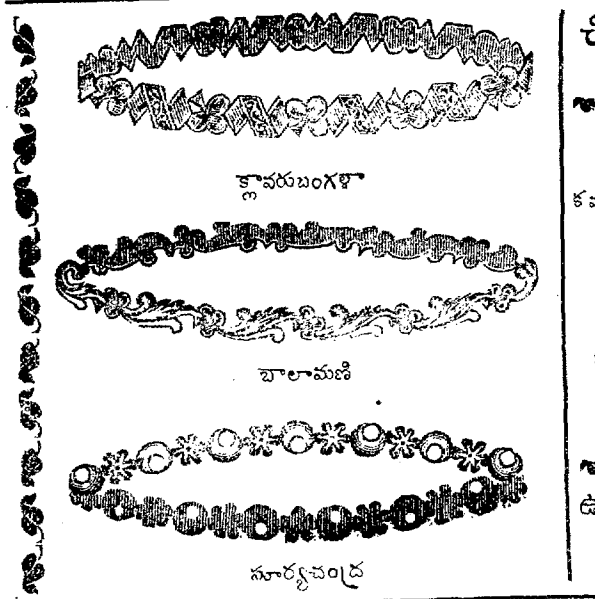
క్రమితి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసిన

కబ్బకొముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది) ..

ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (క

తత్సమచంద్రిక ... వెల 1-0-0

పోను ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా

పగుళ్ళకు తెలము

వెల డబ్బీ 1.కే రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0

1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్తే 0-5-0 మాత్రమే.

అకికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి

వలన పగిలి పీడుకాదుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ

తెలమును రాచిన పగుళ్ళమారి జలసోయి మంచిచర్మము రాగల

దు. పగుళ్ళునొప్పియు నయచుగును. స్వల్పక్రయము. కాబి పగు

ళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.